Mondscheinsonate

Diana Marina Hanganu

De acelaşi autor:

- „Misterele şcolii Shetland", vol. I (roman)
- „Misterele şcolii Shetland", vol. II (roman)

Mondscheinsonate

Diana Marina Hanganu

design şi tipar
VegaProd
membru vegagroup
Tel. 0238-720 514
e-mail: vegaprod@vegagroup.ro
www.vegagroup.ro

Despre „tragedia imaginativă”

Un roman foarte pretenţios şi ambiţios în care epicul este pretext pentru lungi meditaţii existenţiale.

Cadru artificial, baroc, cu domul din Salzburg, cu catedrala din Oxford sau castelul austriac Aufklären Schloss din Alpi.

Rafinament aproape ireal, extrem de elaborat, unde peste peisajul glaciar şi asemenea sufletului personajului principal – se suprapune o muzică elevată, gravă, simbolică, foarte căutată, ca cea a „Sonatei lunii” de Beethoven (simbolul central al prozei) sau a „Lacului lebedelor” de Ceaikovski.

Un lexic preţios, aproape prolix, evident îndelung lucrat, livresc, ce se doreşte încărcat de înţelesuri profunde, limpede la nivel formal, fără nicio disonanţă.

O atmosferă încărcată de simboluri care dezvăluie, treptat, labirinturile interioare ale unei fiinţe torturate de ipoteza că ar fi asemenea celorlalţi semeni, trăind disperarea de a se dori unică, geniu, de a atinge o stare neatinsă de nimeni, „a treia stare”, aflată undeva dincolo de viaţă şi moarte, adică în ceea ce autoarea numeşte iniţial „increat” apoi „izolare”.

Un discurs conceptual, adesea sentenţios, care pune în discuţie mari probleme ale omului modern bolnav de individualism, hiperlucid şi fundamental sceptic.

Iată, în doar câteva cuvinte ce ne propune - în deja al doilea roman al său - Diana Marina Hanganu, de foarte multe ori premiată la concursul naţional de creaţie literară „Tinere condeie”, elevă acum în clasa a XI-a la prestigiosul Colegiu Naţional „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Buzău.

Se spune că există o vârstă a lirismului şi o vârstă a poveştii, a epicului amplu. Aproape toţi teoreticienii, istoricii şi criticii literari vorbesc despre maturitatea scriitorului ca fiind epoca optimă pentru a crea un roman. Un scriitor ar trebui să parcurgă experienţe esenţiale, să trăiască drame sau tragedii personale sau să traverseze evenimente sociale definitive, pentru a putea construi un univers fictiv vast, coerent, cu multiple personaje îndeajuns individualizate, dominate de conflicte puternice, adică pentru a deveni romancier.

Tânăra noastră scriitoare pare să contrazică opiniile specialiştilor şi, în ciuda unei sensibilităţi evident lirice şi a vârstei imature, se angajează din nou să răspundă provocării romanului.

Încă din titlu se sugerează dimensiunea meditativă a operei, dar şi nota livrească, jocul cu simboluri culturale, cărora autoarea le conferă conotaţii noi. **„Mondscheinsonate”**, titlul romanului - numele original al celebrei sonate

beethoveniene a lunii - nu trădează visarea romantică, ci mai degrabă peisajul tenebros şi dramatic interior, căutarea perpetuă a sensului existenţei. De altfel, povestea sonatei compuse pentru a îi sugera imaginea clarului de lună unei fetiţe oarbe, e, fără îndoială, revelatorie pentru cealaltă poveste – centrală a romanului - , a Adelaidei Seriş, adolescenta de 17 ani care rătăceşte în *„necunoscutul unui univers înfiripat pe temeri"*,, având totuşi o certitudine tragică : *„Viaţa e o sumă algebrică nulă... Viaţa... viaţa e o banală, aiurită, nemernică sumă algebrică..."*.

Motto-ul din **„Mortua est"** de Mihai Eminescu anticipează viziunea despre lume care guvernează romanul: *„A fi? Nebunie şi tristă şi goală ;[...] Decât un vis sarbăd, mai bine nimic."*

Epicul se desfăşoară lent, cu dialoguri încifrate şi monologuri excesiv filosofice, cu flashback-uri şi analepse, cu artificiul narativ al manuscrisului regăsit, conturând nu atât întâmplarea, cât personajul, opera fiind, din acest punct de vedere mai apropiată de caracteristicile nuvelei.

Creat după formula „psihologismului şi a analizei", specifică romanului de tip ionic numit astfel de Nicolae Manolescu, romanul Dianei Marina Hanganu este dominat de acea „morală individuală" a naratorului subiectiv, chiar dacă, aparent, autoarea rămâne la formula naratorului clasic de persoana a III-a. Se poate spune că scriitoarea se dedublează, eul contemplat fiind descoperit şi analizat de eul contemplator.

Fascinaţia acestei creaţii nu este dată de poveste, nici chiar de cadrul atât de rafinat al epicului, pe care autoarea îl conturează cu fineţe de bijutier (*„formele arhitecturale deosebite ce îmbinau conservatorismul neo-gotic şi abundenţa sinestezică a barocului")*. Cunoscând-o de trei ani pe scriitoare ca pe o elevă eminentă însetată de cultură şi, mai ales, de artă, nu am fost impresionată nici măcar de uşurinţa cu care se „mişcă" în domenii culturale atât de diferite – de la muzică (numai clasică) la literatură (numai de cea mai bună calitate), până la filozofie.

De fapt m-a tulburat *weltanschauung*-ul, viziunea despre lume mult prea pesimistă, care o face pe eroina romanului să respingă bucuriile simple ale vieţii. Condescendentă faţă de semenii care *„trăiesc într-un somnambulism perpetuu şi le place asta fiindcă e comod"* şi disprefuitoare faţă de sine însăşi, Adelaida Seriş vrea, aproape cu disperare, să găsească o a treia variantă de existenţă, dincolo de viaţă şi moarte, prin care să descopere un rost existenţei pe care o crede zadarnică. Pentru că ea se consideră diferită - şi chiar este - prin excesul de estetism şi prin trufia creatorului : *„Recreez lumea, căci sunt un geniu, o pot răsfrânge în mine, iar eu mă pot răsfrânge prin ea... în nemurire"*. Numai că luciditatea şi harul creaţiei o transformă într-un damnat: *„Nebunia era sinonimă*

cu cinismul, cu dezaprobarea sinelui, cu frustrarea și disprețul față de întreaga lume, întotdeauna camuflate de un fin sarcasm ce reușea să o apere de oameni." De fapt aceasta este **„tragedia imaginativă"**, esența romanului : detașarea de condiția comună a omului, dar și conștientizarea faptului că această desprindere este o iluzie, speranța că prin actul creației poți trece în „a treia stare", dar și dorința *„de a supune misterele și legile lumii... o lume pe care să și-o apropie și pe care să o accepte."* O necruțătoare exigență față de lume și față de sine, nevoia sfâșietoare de perfecțiune și de atotcunoaștere domină dilemele aproape nefirești pentru o adolescentă de 17 ani.

Fiindcă am observat-o cu atenție, îndrăznesc să afirm că acest roman este și o confesiune a scriitoarei prin care ea se lasă cunoscută și vrea să se înțeleagă și să fie înțeleasă. Este, în același timp, și un act catartic, o purificare de incertitudinile, contradicțiile, zbuciumul interior atât de intens și atât de bine mascat de mimica impenetrabilă și de comportamentul ireproșabil.

Dacă nu aș ști că toate acestea o definesc, i-aș reproșa excesul de livresc și de prețiozitate, lexicul atât de căutat, încât pare artificial. De asemenea, finalul, în care Adelaida pare a se vindeca de incertitudini descoperind forța cosmică a iubirii, pare și el forțat, neconvingător.

Dincolo de toate acestea, Diana Marina Hanganu dovedește o remarcabilă capacitate de a își transfigura zbuciumul interior și influențele impresionantului său orizont cultural într-o creație literară care nu te poate lăsa indiferent. Sunt de aceea sigură că acest roman este o treaptă importantă în drumul ascendent al unei scriitoare inteligente, erudite, rafinate, extrem de ambițioase, pentru care arta și creația artistică sunt singurul mod de viață suportabil și rațiunea de a fi a unei existențe altfel lipsite de sens, și toate acestea pentru că prin artă creatorul își transferă **„tragedia imaginativă"** în infinitul spațiului și al timpului din **„a treia stare".**

Profesor Iulia Lazăr,
Coordonatorul cenaclului „Ad astra"
al Colegiului Național „Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Buzău

„A fi? Nebunie şi tristă şi goală ;
Urechea te minte şi ochiul te-nşală ;
Ce-un secol ne zice, ceilalţi o deszic.
***Decât un vis sarbăd, mai bine nimic.*"**
(*Mortua est*-M. Eminescu)

Partea I

Cap.I:

-Wir müssen auch gehen, Herr. Es ist geschäftsschluss.[1]

-Gedulden Sie sich bitte einen Augenblick![2] răsună răspunsul vizitatorului, multiplicat de spaţiul uriaş. Îşi împreună din nou mâinile şi începu să se roage.

„Nu îmi pasă dacă domul e catolic... Eşti unul şi acelaşi, indiferent în câte religii *te* împart *ei*!"

Deasupra, cupola catedralei se spărgea în nuanţe palide, întunecate de noaptea timpurie. Icoanele pictate în culori calde se pierdeau în înălţime, stinse, suspinând în liniştea meditativă. Orga cea mare tăcea cu nepăsare – el şi-o imagina dezlănţuind neînţelese imnuri, tămăduind sufletul lui cutremurat de zgomote dureroase.

„Ajută-mă să reuşesc, ca să-mi pot continua *viaţa*! Atât cât mai este din *ea*! Convinge-mă *tu*, sau ajută-mă să mă conving singur... de *ea*!"

Împingea tare în lemnul spătarului de care îşi sprijinea antebraţele, iar faţa sa era contorsionată. Cu mănuşile din piele fină aşezate pe genunchi şi fularul gri înfăşurat la gât, se deosebea de materialul brun al şirurilor de bănci. Golul din sinea lui difuza în vastitatea locului, acaparat de forme, imagini şi şoapte.

„Atât îţi cer. Să găsesc ceea ce caut."

Imensitatea domului îl împresura, şlefuindu-i trăsăturile estompate de către apăsătoarele umbre ale statuilor. Se ridică. Era un domn ce nu îşi arăta vârsta, respectabil, elegant, înalt, purtând parcă semnele unei

---

[1]-Noi trebuie să plecăm de asemenea, domnule. Este ora închiderii.
[2]-Aşteptaţi un minut, vă rog!

mâhniri lăuntrice. Mergea drept, sigur, dar nu era sigur de nimic. Ecoul paşilor săi sporea vraja întreprinsă de fiecare particulă a bisericii. Paznicul şi doamna care încasa donaţiile turiştilor îl aşteptau nerăbdători. Se întoarse spre altar şi se închină repede, continuându-şi drumul.

-Danke schöen![3]

-Auf Wiedersehen, Herr![4]

Afară, frigul iernii îl lovi tăios. Se înfăşură în paltonul negru şi o luă grăbit pe străzile pustii ale Salzburgului.

*

Zgomote... lumini... efecte pirotehnice insuportabile. Şi toate chiar atunci, în acel moment pe care şi-ar fi dorit să îl savureze singură, în grădina veştejită a vechiului castel. Se uita spre lacul devenit graniţa dintre două lumi, una mai ireală decât cealaltă. Pânza de ceaţă, fum, culoare şi strălucire se regăsea în abisul gheţii de dedesubt. Apa zăcea moartă sub straturile solidificate, la rândul lor prizoniere ale sutelor de oameni ce se aventurau spre mijlocul lacului. Strigând, bucurându-se, râzând chiar şi atunci când alunecau, izbind cu putere acea graniţă, acea barieră între două lumi inconsistente, una mai inconsistentă decât cealaltă. Nu înţelegea de ce timpului i se aduce un astfel de omagiu an de an. Doar *el* a fost creat pentru a-i supune pe oameni! Iar aceştia, în loc să îl conteste din toată fiinţa lor muritoare, îl încununează cu ceea ce au mai sfânt... cu puterea lor de a fi fericiţi! Artificii? O scotea din sărite acel joc încărcat de naivă jovialitate, de sunete nearmonioase, totuşi regulate. În ciuda disprețului evident față de manifestarea primitivă urcată la rangul de sărbătoare a întregii umanități, o atrăgea ritmicitatea pocnetelor ce răsunau prin aerul rece, înecăcios, mirosind a ars. Lansate din două părţi, de pe suprafaţa lacului atât de animat, artificiile respectau cadenţa unor melodii cunoscute. Putea distinge pe fundal bătăile simfonice ale destinului[5], apoi melancolia unei creaţii de Brahms. Era prinsă în iţele nevăzute ale cântecelor pe care le asocia acelei amintiri pe care ar fi dorit să o savureze singură...

Încetase să mai participe la bucuria colectivă, molipsitoare, generată de sărbătorile de iarnă. Treptat, sentimentul se individualizase, ajungând să

---

[3]-Mulţumesc frumos!

[4]-La revedere, domnule!

[5] Referire la Simfonia a V-a de Beethoven, denumită şi „Simfonia destinului"

se evaporeze cu totul. Nu mai putuse suporta efuziunile rudelor şi ale prietenilor de familie, care se îmbrăţişau şi se sărutau, urându-şi printre lacrimi de fericire un an nou cât mai bun. Pereţii de piatră o copleşeau de asemenea precum zidurile unei temniţe, aşa că părăsise agasată petrecerea de revelion a părinţilor săi. Disonanţele, lumina ce zvâcnea în paloarea nopţii îi alungau freamătul memoriei, risipindu-i gândurile.

„Mai bine mă întorc. În castel e mai linişte decât aici."

Totuşi nu se putea desprinde de acel spectacol care-i stârnea dezgustul şi totodată o făcea să reintre oarecum în universul pe care îl părăsise din punct de vedere spiritual. Tânjea după viaţa ei de altădată, îi reveneau în minte clipele copilărici, clipele în care se simţise odinioară atât de bine. Se detaşase parţial de extazul omenirii; încă mai avea reminiscenţe ale emoţiilor renegate şi parcă, parcă anterioare ei înseşi! Perioada rupturii din conştiinţa sa îi era relativ confuză; o putea defini doar răscolind o gamă largă de evenimente petrecute pe parcursul mai multor ani.

„*Ani*... S-au scurs prea mulţi fără răspuns..."

Se plimba prin grădina fără frunze, sorbind veselia desfăşurată dincolo de poarta cu filigrane ce se ridica la câţiva metri deasupra. Simţi dintr-o dată că trebuie să iasă, să depăşească acele gratii de fier, să se arunce în mulţime, contopindu-se cu ea. Dar se stăpâni, îşi spuse că e nebună, că trece de la o stare la alta într-un interval prea scurt. Fără să ţină cont de gerul sfredelitor, se trânti într-un morman de zăpadă proaspătă de pe marginea aleii. Ninsoarea cădea lent în cercuri albe, iar vântul se oprise aproape de tot. Nu îi era frig, sau cel puţin nu mai putea percepe altceva în afara agitaţiei exterioare. Lăsa fulgii să îi spele faţa tânără şi spera că ei o vor elibera. Nu avea rost să reconstituie acea zi. Amintirea se disipa încetul cu încetul, făcând loc unei sinteze a trăirilor ei de atunci.

„Viaţa e o sumă algebrică nulă... Viaţa... viaţa e o banală, aiurită, nemernică sumă algebrică..."

Ochii i se îngustau, fruntea i se încreţea pe măsură ce gândurile îi întunecau imaginea artificiilor de pe bolta neclară.

„...nulă."

-Ce să mai, sunt nebună... şopti Adelaida cu o seninătate bolnăvicioasă.

Conform unei lumi transfigurate prin ochii celorlalţi, îşi dădea seama cât de nedrept se poartă, cât de anormal prin excelenţă se dovedea chinul său interior.

„Adică *eu* îmi repet absurdităţi şi mă torturez de una singură! Greşit. Totul are o logică, inclusiv nebunia. Iar absurdul... absurdul are şi el cauzele lui."

Alcea străluceа poleită de apa în stare cristalină, invocând imaginea imperfectă a cerului. Pocnetele se răreau. Adelaida porni cu grijă spre intrarea castelului. Privea în permanenţă în jos, ferindu-se de băltile formate din topirea gheţii. Pe neaşteptate, în loc de artificii reflectate zări un chip... familiar şi simultan străin de ea, de lume, rece şi absent. Se întoarse instinctiv şi îşi pierdu echilibrul, căzând destul de rău pe braţul stâng. În spate nu era nimeni. Nici înainte, nici în lateral. Apropiindu-se de locul unde văzuse chipul oglindit, observă doar *simpla sa reflexie*...

Frigul o străpunse abia în sala mare de jos. Rochia grena, de un rafinament aparte, era umedă şi încă mai purta urmele zăpezii de afară. Remarcă două persoane ţinându-se în braţe şi sentimentul neplăcut stârnit de reacţiile invitaţilor îi reveni.

„Manifestări patetice...", se schimonosi fata şi se grăbi spre etaj.

Clădirea în care se afla îi dădea odinioară fiori de plăcere. Era uimită de luxul dinăuntru, de formele arhitecturale deosebite ce îmbinau conservatorismul neo-gotic şi abundenţa sinestezică a barocului. Castelul le aparţinuse unor nobili austrieci, însă trecuseră câteva decenii de când ultimul succesor al familiei murise. Recent, nişte milionari cumpăraseră proprietatea, transformând-o în destinaţie de vacanţă. Părinţii săi obişnuiau să închirieze salonul de la primul etaj pentru diverse ocazii. Dar fastul amenajării şi lampadarele scumpe nu o mai impresionau. Din contră, se vedea nevoită să iasă pe domeniul întins şi să admire orice altceva... chiar şi copacii desfrunziţi. Nu, nimic nu mai era la fel ca înainte, iar incertitudinea universului său îi anula orice fericire.

Se simţea din ce în ce mai panicată. Credea că începe să se îmbolnăvească. Avea vedenii! Ce se întâmplase în curte când remarcase acel chip? Clar şi nefiresc de sumbru! Un chip feminin... sau aşa i se păruse. De ce majoritatea celorlalţi trăiau resemnaţi? Oameni cu adevărat necăjiţi, cărora nu le lipseau motivele pentru a susţine că existenţa lor era mizeră şi crudă.

„Ei nu îşi socotesc viaţa o sumă algebrică nulă", îşi zise ironic. „Filozofi, scriitori, gânditori, chiar şi persoane simple şi-au pus, poate, întrebarea: *de ce* m-am născut şi, mai exact, *spre ce*? E posibil ca

sinucigaşii să se chestioneze şi ei în acelaşi mod. Mulţi au reflectat asupra caducităţii umane... Dar nu, nu e acelaşi lucru."

-Unde ai fost? Ai hainele ude...

Mama, care venise spre ea şi o studia pe îndelete, nu îndrăzni să mai adauge nimic. Adelaida se uită la ea piezişş, după aceea urcă scările fără să scoată o vorbă.

Cap.II:

Castelul găzduia o bibliotecă vastă la parter, accesibilă tuturor celor care locuiau temporar în interiorul său. Mirosul de lemn învechit şi imaginea munţilor dincolo de cadrul ferestrelor îi conferea un caracter special, ispititor prin anacronism.

„Prima zi a anului – întâia mostră de inutilitate dintr-o nouă himeră a timpului."

Nimeni nu se sculase încă la acea oră matinală, nimeni în afară de Adelaida, căci somnul ei era adesea sacadat, bogat în vise. Frumuseţea fetei consta într-o fineţe de excepţie ce îi sporea eleganţa înnăscută. În ochii de culoare maronie închisă îşi comasa întunericul o adâncime învolburată, imposibil de scrutat, înnobilând-o parcă şi mai mult. Părul şaten, cu reflexe aurii, se revărsa în rebele onduleuri atunci când nu era strâns într-un coc sobru, a cărui răsucire îi evidenţia supleţea obrajilor. Avea şaisprezece ani, dar în ciuda înălţimii era firavă, slabă, cu trăsături de copil. Îşi întâlni reflexia în oglinda de cristal de pe perete şi imediat se întoarse cu spatele. Se temea că acel chip va apărea din nou, înfricoşând-o, etichetând-o ca *nebună*... Dar nebunia avea ceva misterios, ceva dincolo de conştiinţa oamenilor de rând care îşi trăiau viaţa umili, abstracţi de gânduri ca ale ei.

Îşi aduse un volum de Nietzsche[6], aşa că se cufundă într-unul din fotoliile moi răspândite prin cameră şi începu să citească. Vijelia de peste noapte mai răbufnea în reprize rare ce alternau cu pacea albei dimineţi.

„Asta e prea de tot!" se enervă Adelaida şi reluă pasajul care o intrigase. „*<<Ar trebui să te situezi pe o poziţie* ***în afara*** *vieţii, iar pe de altă parte s-o cunoşti la fel de bine ca unul, ca mulţi, ca toţi cei care au trăit-o, pentru a putea fie şi numai să atingi în treacăt problema* ***valorii*** *vieţii: motive îndeajuns pentru a pricepe că aceasta e o problemă ce ne e inaccesibilă.>>* Dar poate că *eu* ***sunt*** în afara ei, domnule dragă, şi am posibilitatea de a-i aprecia zădărnicia!"

Închise cartea cu trufie şi privi scara spiralată ce ajungea la rafturile superioare. Tocmai conţinutul amar al suferinţei o deosebea de restul omenirii, căci nimeni nu avusese trăirile ei, nimeni nu respinsese esenţa vieţii cu atâta convingere, reducând-o la o sumă algebrică egală cu zero.

„Oamenii trăiesc într-un somnambulism perpetuu şi le place asta fiindcă e comod. Multora dintre ei chiar nu li se pare nimic demn de

---

[6] Friedrich Nietzsche, filozof german

cercetat în faptul că existența lor e determinată de două stadii inevitabile, succesive: de naștere și de moarte, înșirate pe un ax ondulatoriu numit *timp*."

În dreapta, pe zidul proaspăt vopsit, ticăia un orologiu cu pendulă. Își aduse cadranul ceasului de mână lângă ureche. Probabilitatea ca cele două instrumente să funcționeze cu aceeași precizie era scăzută.

„Au ticăitul defazat. Ce este oare cuprins între două secunde... între bătăile a două ceasuri? Fracțiunea de secundă, cumva?"

Râse în ea fals.

„Sau însăși viața?"

Asculta melodia vântului cutreierând pământul, risipind fulgii fără suflu imanent. Ningea încontinuu. Cerul cenușiu, atmosfera întunecată, toate îndemnau la adormirea simțurilor, la letargie profundă...

Și se duce...și se duce...cine știe spre ce se duce...

Vocea cântată îi răsună în urechi, dar știe că doar ea o aude. Un râset ascuțit, batjocoritor și jucăuș...

Se duuuceee...

Strigătul atât de strident, atât de limpede... Adelaida tresaltă, ținându-se cu mâinile de brațele fotoliului și privește de jur împrejur. Doar singurătatea cărților. Se ridică și începe să se rotească. Sigur a fost cineva! Sau nu?... Își prinde capul cu amândouă mâinile și se uită în oglindă. Fața pură, splendidă, e străbătută de unde înnegurate, iar în ochi i se relevă spaima. Respiră dispneic, de parcă nu i-ar ajunge aerul.

Pași pe treptele de marmură, urmați de scârțâitul podelei de lemn a bibliotecii. Un grup de tineri își face apariția pe intrarea laterală.

-Guten Morgen, Fraulein![7]

Buimăcită, cu mâna încă la frunte, Adelaida ridică ochii spre ceasul montat lângă ușă.

„Ora unsprezece! Probabil că am adormit și glasul a fost doar un vis!"

-Guten Morgen... reușește să răspundă ușor răstit, apoi se retrage cu repeziciune pe ușa de stejar.

-Aici erai! Te-am căutat peste tot!

„Exact ce speram să nu se întâmple", gândi Adelaida.

Castelul avea personalul său, ca orice hotel, și Suzanne era fiica managerului. Relația lor consta în câteva cuvinte rostite uneori în treacăt, deci nimic deosebit. Adelaida o simpatiza oarecum pe blonda cu ochi căprui, apreciind spontaneitatea și cordialitatea acesteia, atribute pe care

---

[7] -Bună dimineața, domnișoară!

ca nu le poseda. Austriaca reprezenta tipul persoanei vesele, aparent fără nicio grijă în lume. La cei şaptesprezece ani ai săi nu depăşea un metru cincizeci şi cinci. Deşi de o frumuseţe ştearsă, Suzanne emana fericire şi entuziasm, iar înfăţişarea sa nu era una respingătoare. În pofida răcelii şi a politeţii englezeşti afişate de către Adelaida, de altfel în relaţiile cu oricine, cealaltă se dovedea mereu pregătită să se apropie.

„Mi se pare numai... Cine ar vrea să stea în preajma unui om ca mine?"

-M-ai căutat? De ce?

Vorbeau în engleză, deoarece Adelaida nu studiase germana, chiar dacă învăţase câteva expresii uzuale în nenumăratele excursii alături de părinţii ei. Vocea cu un puternic accent nemţesc o tulbură din nou:

-Vreau să îţi arăt ceva.

Suzanne o urmărea inexpresiv.

„Cât de straniu..."

Acest fapt o epatase încă de la prima lor întâlnire.

„Să ai o fire prietenoasă şi sociabilă, dublată de o mimică imperceptibilă!"

-Îmi cer scuze. Astăzi, starea mea generală lasă de dorit. Nu mă simt grozav.

-Nu vii, nu?

Văzând că Adelaida tace, Suzanne îi vorbi cu o amabilitate ce friza sarcasmul.

-Păcat. Sper să te simţi mai bine în curând.

Şi trecu mai departe, în bibliotecă. Ce însemna tonul pe care Suzanne îl folosise? O insultase pe aceea în vreun fel refuzând invitaţia? Până la urmă, capul nu o mai durea, nici nu îşi făcuse planuri pentru prima dimineaţă din an. O refuzase doar ca să aibă timp să îşi plângă de milă!

Brusc, se întoarse pe vârfuri şi atinse clanţa rece a uşii bibliotecii. Începu să o apese lent, însă îşi ridică mâna cu o uşoară ezitare şi porni spre apartamentul său.

Părinţii serveau micul dejun în sufrageria cu ferestre largi, dar temporar se opriseră şi o priveau miraţi. Descifra în cuta de pe faţa tatălui nerăbdarea de a o certa că îndrăznise să plece de la petrecere, în linia curbată a gurii mamei încuviinţarea fără rezerve a oricărei mustrări venite din partea soţului.

-Bună dimineaţa! salută ea stins şi trecu mai departe în camera ei, fără a aştepta răspuns. Îşi imagina modul în care ar fi decurs conversaţia lor –

anticipase totul din acea încruntătură autoritară a tatălui. Atitudinea familiei sale o enerva în trecut, căci prin ea întrevedea garanția inferiorității ei. Acum îi era aproape indiferent comportamentul părinților, sau doar interiorizase revolta împotriva acestuia. I se făcu subit silă de ea, pe urmă de încăperea în care se afla, așa că luă o hotărâre de moment. Ieși din nou în sufragerie. Cei doi sorbeau din câte o ceașcă de ceai.

-Suzanne vroia să îmi arate ceva, nu știu ce anume și nici locația.

-Fata directorului?

-Da. Pentru orice eventualitate, îmi iau mobilul la mine.

-În regulă. A! Era să uit: după-amiază plecăm la Salzburg, declară domnul Seriș.

-La revedere, îngână Adelaida glacial.

Coborî treptele ținându-se de balustrada frumos ornamentată. De această dată împinse ușa încăperii, găsind-o pe Suzanne alături de tinerii de mai devreme.

„Hm... mai degrabă adolescenți; la prima vedere păreau mai maturi."

Tocmai se spunea o glumă, când adunarea întoarse capul spre persoana nou-venită.

-Suzanne, iartă-mă că te deranjez... putem vorbi?

Austriaca se desprinse din grup și amândouă se distanțară de ceilalți într-un loc mai ferit.

-Aveai ceva să îmi arăți... Sunt pregătită să merg cu tine.

Pe buzele Suzannei se aprinse un surâs satisfăcut.

-Ți-ai revenit? Așa repede?

Sesizând nota ironică, Adelaida se dojeni crunt pentru că îi dăduse copilei prilejul să o umilească, totuși figura ei nu se clinti. Înghiți în sec și spuse:

-Încă nu mă simt extraordinar.

-Ne vedem în hol peste... o jumătate de oră? Nu te superi să mă aștepți, nu?

Glasul amical o zgudui.

-Nu.

-Sau, dacă vrei, se lumină Suzanne de parcă ar fi avut o revelație, o să-ți fac cunoștință cu prietenii mei!

Până ca Adelaida să aibă prilejul să refuze vehement, fata o trase după ea cu putere. Gata să își piardă echilibrul, se trezi alături de șase persoane, având aproximativ aceeași vârstă ca ea. Trei fete și trei băieți, toți blonzi cu excepția unei brunete subțiri și drăguțe.

-Hannah, Harry, Elisa, Sebastian, Johanna și Johann.

Viteza de pronunție, asociată cu gesturile menite să indice fiecare musafir în parte o zăpăciră destul de tare. Era însă ceva distractiv în prezentare.

-Iar ea este Adelaida, oaspetele nostru din România. Nu știe germana, dar vorbește la perfecție engleza și franceza. Așa că... aveți grijă la accent – oricare dintre limbi decideți să o folosiți!

Râseră cu toții, iar Adelaida mimă un zâmbet. Bruneta i se adresă binevoitor în engleză:

-Mă bucur să te cunosc. Am auzit multe despre România și nădăjduiesc să o vizitez în curând.

-Avem o mulțime de locuri impresionante și pline de legende, își menținu ea expresia rigidă a chipului.

-E adevărat că Dracula trăia într-un castel asemănător cu acesta?

Întrebarea unuia dintre băieți o înfurie, totuși se stăpâni.

-Să înțeleg că te referi la Vlad Țepeș, domn al Țării Românești de trei ori pe parcursul vieții sale. Castelul Bran, căci presupun că la el te gândeai, a fost construit într-o zonă montană. Nu e nicidecum la fel de luxos ca acesta, întrucât a fost ridicat în scop de apărare. Dar cu siguranță impune nu doar prin arhitectură sau locație, ci și prin istoria poporului nostru.

-Istoria României poate fi considerată „impunătoare"? întrebă adolescenta pe nume Hannah cu o neîncredere ostentativă.

-Cunoști trecutul țării mele?

Îi vorbise cu un dispreț abia mascat și cealaltă se zăpăci.

-Păi, nu, nu cu exactitate, dar prezentul este destul de grăitor... Sigur, nu mă refer la tine sau la familia ta, ci la situația țării în general. Abia ieșită din comunism, România are un nivel de trai destul de scăzut...

-Nu te contrazic, o întrerupse ea cu un calm suspect, în care vibra totuși iritarea.

-Știu că vina nu vă aparține în totalitate... Regimul comunist v-a fost impus, încercă Hannah să dreagă situația neplăcută pe care o crease. Stalin și Churchill au fost cei care au stabilit acordul procentajelor, încadrând România în sfera de influență a URSS...

-Democrații au ales să sacrifice România, rosti Adelaida cu răceală. Prin convenția de armistițiu ne-au fost impuse condiții precum unui stat învins, în ciuda faptului că întorsesem armele și luptasem contra naziștilor. Am fost recompensați cu prezența armatei rușilor și cu obligația de a plăti despăgubiri de război. Normal că vina nu ne aparține în întregime.

-Eu și Adelaida suntem nevoite să ne retragem, interveni Suzanne.

Adelaida se înroşise şi o privea pe Hannah cu desconsiderație. Aceasta era la fel de îmbujorată, dar nu îndrăznea să ridice ochii.

-*Auf Wiedersehen!* răsunară pe rând vocile celor ce tocmai părăseau încăperea.

Deşi ar fi vrut să se poată mândri cu independența spiritului şi cu puterea de a se individualiza în masa mediocră a omenirii, Adelaida se raporta mereu la ceilalți, încercând obsesiv să găsească în faptele şi acțiunile lor un ecou al propriei ființe. Discuția din bibliotecă o mulțumea şi îi stârnea concomitent regrete. În fond, tensiunile dintre ea şi cea care îndrăznise să-i critice națiunea se datorau unei informări selective. Cum s-ar fi comportat aceasta dacă ea ar fi comentat Anchluss-ul? „Anschluss Österreichs", un episod destul de neplăcut din istoria Austriei – alipirea forțată a patriei lor la Germania nazistă. Da, aceste evenimente erau cunoscute în lumea întreagă, pe când victoriile românilor, locuitorii unui stat insignifiant ca putere politică, militară, economică – desigur, nu. Omitea ceva destul de important: nu toți oamenii erau ca ea, nu oricine se lăsa atins de evenimente moarte sau de observații jignitoare la adresa țării sale.

-Patriotismul tău este de admirat!

Remarca Suzannei o încălzi întrucâtva.

-Îmi cer scuze în numele lor. Sunt agreabili, simpatici, glumeți... în esență. Hannah tocmai s-a întors din vacanța petrecută în România şi a rămas neplăcut impresionată de infrastructură...

Fără a-şi întoarce capul către interlocutoarea sa, Adelaida şopti:

-A avut şi motive.

Ieşind afară, Suzanne se opri să inspire aerul de munte într-un mod deosebit. Părea că vrea să inhaleze veselia lumii, prospețimea Alpilor şi răcoarea zilei de întâi ianuarie în plămânii săi tineri. Adelaida, în schimb, urmărea contemplativ dar absent peisajul culmilor de gheață ce se amestecau printre miile de gânduri ce îi invadau creierul fără voia ei.

-Oare munții sunt veşnici? reflectă ea cu voce tare, uitând de Suzanne.

-Sigur că nu, Adela. Veşnic este doar Dumnezeu.

Simplitatea şi claritatea afirmației o descumpăniră până în adâncuri.

-Pot să îți spun Adela, nu?

Ea nu mai asculta. Se pierduse în întregime printre propozițiile căptuşite cu înțelesuri inaccesibile mentalității sale. Suzanne aflase adevărul absolut, ori transformase adevărul personal în adevăr absolut. În orice

caz, fericirea tovarăşei austriece îi dezvăluia o armonie interioară necunoscută ei.

-Eşti catolică?

-Da. Presupun că tu ortodoxă.

-Întocmai.

-Crezi în Dumnezeu?

Momentul culmină cu o tăcere reverberantă. Vântul şi ninsoarea încetară să mai bântuie atmosfera imaculată, ascultându-i bătăile repezi ale inimii.

-*Cred.*

Adelaida păşi înainte, completându-şi vorbele din mers:

-*...Am modul meu de a crede...*

-Unde mergem?

-Nu-ţi face griji. Peştera nu e foarte departe de Aufklären Schloss.

Numele castelului o impresionase de la început prin sonoritate şi prestanţă. Traducerea lui nu o interesa – era suficient că simpla-i pronunţie părea o dulce promisiune. Se aflau în afara porţilor de fier ce străjuiau domeniul şi zidurile clădirii ca desprinse dintr-o poveste. Zăpada fusese înlăturată de pe şoseaua şerpuită astfel încât maşinile să urce şi să coboare panta fără nicio problemă. Dar aceasta era pustie. Norii se risipiseră sub influenţa unei forţe neştiute, lăsând cerul pradă unui albastru profund. Suzanne coti pe un drum mai îngust ce se desprindea spre dreapta.

-Stai. Mă duci la Eisriesenwelt?

-Da.

-Am văzut peştera şi nu e deloc aproape. Nu am de gând să iau două telecabine şi să merg şi pe jos. Mai mult, cine crezi că se află acolo a doua zi după revelion?

Figura ovală a ghidei se destinse într-un zâmbet distrat şi misterios.

-Crezi că cel mai mare sistem de peşteri de gheaţă de pe planetă este singurul care merită văzut?

Adelaida era evident nedumerită din nenumărate considerente.

„Mimică imperceptibilă? Poate că nu am fost eu îndeajuns de atentă. Ochii, da, imposibil de citit, dar mişcarea gurii..."

-Te duc la Eisriesenwelt, într-adevăr. Ce dacă are aceeaşi denumire? Oricum, eu i-am dat-o.

Şi porni mai departe cu acelaşi zâmbet nuanţat pe buze. Brazii tindeau spre înălţimea piscurilor înecate în alb, devenind din ce în ce mai uriaşi, mai întunecaţi. Şoseaua ce ducea spre grota imensă de gheaţă cunoscută

de Adelaida rămăsese în urmă, fetele apucând o potecă pietruită. Umbra copacilor ale căror vârfuri se împreunau deasupra învăluia lumea neverosimilă în care intraseră. În câteva minute ajunseră în faţa unei găuri destul de mici în stâncă prin care Suzanne se strecură fără niciun avertisment. Numai capul i se ivi din beznă.

-Haide!

O strigase în română, căci asimilase câteva cuvinte de la turişti. Adelaida se supuse încă ezitând. Înăuntru îi era greu să distingă mare lucru datorită licăririi palide care venea de afară şi se pierdea în tenebrele cavernei. O bizară anxietate o făcea să tremure uneori. Nu vedea în întuneric, dar cunoştea ceea ce se întindea înaintea sa, gata să o înghită, să o tragă spre sine, contopind-o cu necunoscutul unui univers înfiripat pe temeri.

Suzanne scoase o lanternă ce răspândea o lumină puternică. În acea clipă, premoniţia Adelaidei se concretiză în imperiul unui abis de piatră, pământ şi gheaţă sălăşluind în adâncurile Terrei, în străfundurile fiinţei sale... răscolind-o, nimicindu-i speranţele, visurile, idealurile, hipnotizând-o prin farmecele unor limbi transcendentale.

Involuntar, păşeşte spre genune însoţită de dâra de strălucire şi priveşte corpul obscur al infinitului. Îi e frică, deci se lasă în genunchi şi îşi pipăie calea cu degetele. Îi e sete... dar substanţa ce i-ar potoli setea nu aparţine planului teluric, nici măcar celui cosmic, ci se situează undeva între cele două nivele, în pântecele necuprins al ideilor. Ideile dau impresia că se condensează într-un singur punct, în prăpastie, dar când par mai concentrate, mai inteligibile, explodează şi se despart. Gheţarii se zăresc jos de tot, atinşi de raza pierdută a sursei luminescente... O cheamă în neant, în spaţiul lor de materie închegată prin magia indescifrabilului.

Şi se duce... Se duce... Se duce în ***gol****...*

Din nou vocea. O aude, o înţelege prin particulele vieţii sale blamate... blamate de *ea... doar de ea.* E *vocea ei.* Chipul văzut noaptea trecută e *chipul ei.* Înaintează. Prăpastia se deschide ademenitor, oferindu-şi secretele. Dar ea *ştie* că îi relevă doar secretele tăcerii, nu altceva, nu ceea ce vrea să priceapă. Conştiinţa i se scurge spre suprafaţa neagră care înconjoară gheţarii. Cu siguranţă e un lac subteran format prin topirea acestora. Iar lacul o atrage, nu aidoma apei înţesate de oameni din faţa castelului... E o atracţie paradoxală, ameţitoare, interzisă...

Cineva îi prinde braţul stâng şi o smuceşte în spate.

-Adelaida...

Suzanne, lividă, o îndeamnă să se îndepărteze de margine. Adelaida se uită din nou în adânc; clipește forțat, parcă pentru a scăpa de o halucinație, după care se grăbește spre scobitura de la intrare.

Cap.III:

Lumina le izbi pupilele dilatate. Niciuna nu sparse liniştea vreme îndelungată, până când Suzanne decise că ambele trebuiau să aducă lămuriri.

-Locul acesta este în amenajare. A fost descoperit relativ recent – ai remarcat ce înşelătoare este gura peşterii. Nu e de mirare că nu i s-a acordat importanţă. Pentru siguranţa populaţiei – deşi nu multă lume are habar de cavernă – marginea prăpastiei din interior a fost împrejmuită cu bârne de lemn.

Adelaida nu le observase.

-E vorba de două bare cam la înălţimea pieptului. Nu oferă o protecţie sigură. Ce a fost în mintea ta când ai luat-o în faţă?!

Şatena se justifică cu o ingenuitate distantă.

-Eram doar curioasă.

-Te-am adus aici fiindcă am bănuit că îţi va plăcea. Iartă-mă! O atenţionare anterioară… Mă rog, am crezut că nu o să rişti…

-Nu am păţit nimic rău, nu?

-Nu…

-Să trecem, deci, peste întâmplare.

Ajunse în holul de la Aufklären Schloss, cele două îşi vorbiră iar:

-Îţi mulţumesc. A fost o excursie foarte agreabilă.

-Pentru puţin… se bâlbâi Suzanne şi plecă.

Adelaida se prăbuşi pe canapeaua moale de pe coridor.

„Vocea şi chipul… eram eu? Da – da, eu eram."

Se răzvrăti împotriva prezumţiei sale.

„Adică ce om normal şi-ar spune singur că se duce, şi se duce, şi se tot duce, mai întâi la întâmplare, apoi *în gol*?"

Gândirea. Gândirea ei se împletici furtunos.

„O mică greşeală. Eu **nu** sunt om normal."

Un dialog lăuntric o domină în final.

„-Şi dacă nu eşti om normal, ce eşti? Doar nu te consideri vreun extraterestru sau mai rău… un geniu?

-Geniu? Nu. Mi-ar plăcea mie.

-De ce ţi-ar plăcea? Crezi că geniile deţin *nemurirea*?

-Da.

-Nu.

-De ce nu?

-Sunt tot OAMENI.

-Dacă o luăm aşa, înseamnă că Mozart, Eminescu, Goethe, Dostoievski au existat de dragul existenţei?

-Aşa sunt *oamenii*. Pur şi simplu *există*. Şi ei au creat tot pentru *oameni*. Nu-mi spune că nu vrei să fii om. Ceea ce se naşte, trebuie să şi moară. *Viaţa* şi *moartea* sunt două noţiuni în raport de contradicţie. Găseşte o a treia variantă şi ai să deţii cheia Universului.

-Dar nebunia?

-Da. Aici nu te contrazic. Totuşi, nu sunt mulţi nebuni care îşi dau seama că ceva e în neregulă.

-De ce am vrut să mă apropii de prăpastie?

-Hai să fim sinceri. Te-ai fi aruncat, nu?

-Clar NU!

-Ţi-a deslușit sufletul. *Golul acela e şi în tine...*"

*

Se străduia să percepă o muzică abia audibilă ce îi însoţea paşii pe nisipul ud, păstrat ca în vremurile de odinioară ale Salzburgului. Fulgi mari de zăpadă învesmântau medievala Mozart Platz în voaluri de scliperi reci şi mute. Cai aurii înhămaţi la trăsuri înaintau lent prin ninsoare, ducând uneori grupuri răzleţe de turişti. Se simţea în siguranţă, aproape fericită, deşi imaginile pătrundeau cumva din depărtare, dintr-o lume incertă dar azi strălucitoare, îmbibată cu plăcute mirosuri de mâncare şi răşină. Zărea persoane elegante ce treceau la braţ, mergând în vizite, la petreceri sau spre locaţii unde se ţineau concerte. Pentru prima dată de mulţi ani încerca un sentiment de simpatie faţă de oameni aşa cum îi ştia – animale – capabile totuşi de frumos şi de artă. Ei rămâneau, în orice caz, fantome, aleatoare fenomene energetice într-un univers iluzoriu.

Îi vedea pe părinţi în dreapta sa ţinându-se de mână, cu feţe luminoase şi parcă translucide, elemente ale aceluiaşi decor fugar în care se încadrau şi ceilalţi. Îi iubea. Da, chiar îi iubea, cu toate că mult timp crezuse că îi deveniseră indiferenţi. Dar nu trebuia să le arate dragostea sa – tot ca ar fi avut de suferit. Iar melosul persista şi Adelaida nu ştia de unde vine... Se strecurase în mintea ei, împiedicând-o să se scufunde măcar o clipă în atmosfera atât de îmbietoare a amurgului... Erau chiar două melodii, nu una, cum crezuse, şi se izbeau una de alta, forţându-se să irumpă în ea, din ea...

Felinarele şi ghirlandele se aprinseră pe rând, cadenţând un vals tacit în insinuarea nopţii. Ajunseră la intrarea Domului din Salzburg. Concertul de muzică clasică era pe cale să înceapă, deci îşi ocupară locurile pe una dintre băncile din lemn frumos sculptate. Orchestra tăcu să vibreze trupul încarcerat de noapte al vitraliilor.

„O mesă de Mozart!", se entuziasmă fata.

Marele muzician fusese botezat în catedrala a cărei semiobscuritate stârnea în Adelaida frânturi de exaltare. După alte câteva lucrări liturgice ale aceluiaşi compozitor, se desfătată cu măiestria lui Johann Sebastian Bach. Nu se manifesta emoţional, cu toate acestea arta era singura care mai suscita în ea beatitudinea. Era mişcată de culorile frescelor, de arcadele paralele reunite deasupra sa şi respira aerul încărcat de muzică, lăsându-se în voia unui ezoterism al simţurilor. Deodată, avu impresia că totul se preschimbase misterios într-un balet de Ceaikovski.

„E... *Lacul lebedelor*! Dar cum, tocmai aici, în catedrală... imposibil!"

Amintirea pe care o amânase noaptea trecută ţâşni din ascunzătoarea-i odată cu unul dintre cânteccle implântate organic în ţesuturile Adelaidei. Acea amintire îi preluase viaţa, se infiltrase în abisul firii sale şi o controla în întregime. Devenise sclava propriului său trecut, un trecut al deceptiilor...

Note muzicale... o lume dezlănţuită prin sunet. Vedea mişcările graţioase ale unei fantasme. Şi fantasma începea să prindă contur, să se evidenţieze, să se materializeze. Balerina plutea printre alte zeci de voaluri albe, dansând... dar nu cu ceilalţi şi nu pentru oameni... dansând cu muzica şi pentru esenţa ei. O distrau! Clinchetele pe care le percepea ca prin vis. Trăia un vis. Era vrăjită de povestea spusă de vioare, de balerină, de celelalte instrumente muzicale. Stătea pe scaunul din mijloc. Mama şi tata o mângâiau când unul, când celălalt, dar ea nici nu se clintea, aţintindu-i cu privirea pe artiştii de pe scenă.

Baletul este la sfârşit. Fata se întoarce către tatăl său şi vede cum o umbră se apropie şi îi şopteşte ceva. Se uită la el impacientată, urmărind transfigurarea de pe chipul său. Acesta pare îndoliat, deşi umbra a rostit doar câteva cuvinte. Baletul s-a terminat. Mulţimea aplaudă, strigă, se bucură, iar fetiţa tinde să le împărtăşească veselia, însă mama o ia de mână şi o smuceşte către ieşire. Niciodată mama nu s-a mai purtat aşa...

-Dar mamă, uite...

Fetiţa se sueeşte spre scenă şi arată rochiile albe ale balerinelor care fac plecăciunile de rigoare. Mama nu zice nimic. O târăşte de mână pe coridoarele Operei Naţionale din Bucureşti. Simte cum este atinsă de o

picătură caldă, umedă. Ridică speriată capul şi observă că femeia plânge. Nu îndrăzneşte să pună întrebări. Îşi urmează familia printre zecile de oameni. Se opresc pe un hol lăturalnic. Stafia se află lângă ei... Dar nu este deloc o stafie, precum cele incolore de pe scenă, ci un bărbat scund, brunet. Îi aruncă fetiţei în treacăt o privire plină de milă, apoi se adresează adulţilor. Ea nu aude prea multe, dar reuşeşte să distingă un cuvânt...

-*...a murit.*

Nu îi cunoaşte pe deplin înţelesul. Nu îl poate surprinde în imaginaţia sa pueriIă, dar intuieşte impactul lui dezastruos.

-Mamă...

Dar mama plânge în continuare şi nu îi răspunde.

-Tată...

Tatăl de asemenea plânge şi o ignoră. Este prima oară când îl vede plângând. Le ia în braţe pe amândouă.

-Tată, ce s-a întâmplat?

El se uită cu durere în ochii ei căprui şi mărturiseşte:

-Bunicul... bunicul, micuţo...

Totuşi nu termină fraza. Este însă de ajuns pentru ca ea să priceapă şi să verse lacrimi alături de ei.

-De ce, tată?

-Fiindcă... fiindcă viaţa este nulă! Nu e nimic! zise el cu tristeţe mai mult pentru sine, deoarece fata nu putea să pătrundă sensul a ceea ce el tocmai spusese.

Dându-şi seama de greşeala comisă, îi explică pe cât era posibil. Dar ea nu avea să uite niciodată...

-Adelaida...

Domnul Scriş ridică puţin tonul.

-Adelaida!

-Da.

-Ce faci? Ai adormit?

-S-a terminat concertul?

Acesta surâse amuzat de nedumerirea fiicei sale.

-Mda. Cred că e destul de evident, se autoironiză fata.

„Ai rostit acea frază la supărare, tată, nu te-ai bazat niciodată pe ea, dar eu am transformat-o în crezul meu."

În maşină, pe autostrada ce ducea la Aufklären Schloss, Adelaida privea Alpii cu reproş. Le-ar fi spus, certându-i, că în loc să o ajute s-au

prăpădit de râs în piatra lor atemporală, marcată în beznă doar de luminile localităților de pe munte.

„Ați vrea voi să fie atemporală! Ei bine, nu e! Aveți doar iluzia vieții veșnice, dragii mei, doar iluzia unui viitor care nu vă mai poate surprinde. Ha! E un viitor mai lung decât al omului *numai* cu o clipă!"

Întredeschise geamul ca să respire aroma brazilor împovărați de zăpadă.

„În sfârșit, știu ce am de făcut. A durat mult până am aflat."

-Adela, închide geamul! E frig!

„Și va dura mai mult să-mi ating țelul."

Apăsă butonul care acționa geamul electric.

„Sau poate doar... timpul cuprins între două bătăi de ceas defazate."

Cap.IV:

Stând în sufrageria apartamentului închiriat de familia ei, Adelaida surâdea tristă în reflexele portocalii ale asfinţitului. Bolta de obicei acoperită de nori grei se limpezise excepţional, cum nu se întâmpla de obicei iarna. Castelul aşezat în vârful unei stânci şi ferestrele întinse pe o porţiune mare din lungimea peretelui îi ofereau o panoramă desăvârşită. Spera într-o asigurare, într-o încurajare din partea lumii ce se desfăşura jos, la picioarele sale şi ale munţilor. Era nesfârşită? Nu, însă aşa o vedea de sus. Încerca să se convingă de infinitul acelei frumuseţi şi nu reuşea. Luase o decizie dar nu ştia cum ar fi putut-o pune în aplicare.

„Să mă opresc între viaţă şi moarte... la o *a treia stare*... presupunând că ea există..."

O înlănţuire molcomă de note muzicale o trezi din reverie. Salonul cel mare de la primul etaj, unde avusese loc petrecerea de revelion organizată de familia sa, găzduia un pian negru, rămas de pe vremea nobililor care stăpâniseră castelul. Adelaida încercase câteva cântece pe clapele sale odinioară albe, cu toate că instrumentul suna mereu dezacordat. Renunţase, firește, să zdrăngăne inutil şi mai apela doar rareori la muzica preponderent haotică a acestuia. Dar iată că altcineva se străduia să-i imprime castelului ceva din farmecul impunător al Schönbrunnului. Uimitor! Zgomotele nedefinite ce caracterizau eforturile ei de a cânta nu se regăseau cu aceeaşi frecvenţă obositoare în interpretarea actuală. Vrăjită, porni spre salon încetişor, oarecum dansat, cu melodia atât de cunoscută dezvelind-o de emoţii.

Apusul îi poleia drumul cu scânteieri de metal preţios. Parfumul bradului împodobit cu globuri argintii o zăpăcea, consolidând iţele unei ţesături nepământeşti înfăşurate în jurul ei. În curând putu deslusi profilul celui care cânta. Soarele ce se lăsa după culmi o orbi, aşadar îşi schimbă poziţia. Arăta ca un om destul de în vârstă, care stătea însă drept şi înalt pe taburetul de piele. Părul încă des, grizonat, era tuns scurt. Avea faţa ridată dar senină, sprâncenele bine conturate, dându-i un aer de bogătaş erudit. Adelaida avu o tresărire scurtă. „Bunicule!", ar fi vrut să zică, însă buzele sale nu se mişcară. Ascultă până la capăt tempoul lent, topit în ambianţa aurie. O voce cristalină şi fermă o cutremură:

-Vă place „Sonata Lunii" de Beethoven, domnişoară?

Ea nu răspunse nimic. Abia acum bătrânul se suci spre ea. Asemănarea era izbitoare, totuşi nu avea cum să fie bunicul... Aspectul distins al

persoanei, similitudinile dintre el şi cel pe care îl pierduse în urmă cu opt ani o înşelaseră. Observă că i se vorbise în engleză.

-Da, da, mi-a plăcut foarte mult... rosti fără să ţină cont de neconcordanţa timpurilor verbale.

Prinse curaj:

-Vă rog să mă scuzaţi dacă v-am distras. Am rămas contrariată de claritatea cânteculuí. Ştiu din propríe experienţă că pianul este dezacordat.

Domnul râse jovial. Expresia de pace lăuntrică i se ştersese odată cu sfârşitul sonatei. Nu era bătrân, cum i se păruse la prima vedere. Ridurile nu îi brăzdau chiar pronunţat tenul. Să fi avut în jur de cincizeci şi ceva de ani...mai mult...

„...e dificil să-i dai o anumită vârstă."

-Da. E cam dezacordat pianul. Cât despre deranj, cu ar trebui să mă scuz.

-A, nu, nu aveţi de ce. E o compoziţie deosebită.

-Cunoaşteţi povestea sonatei? întrebă domnul, surprins el însuşi de locvacitatea sa în prezenţa unei străine. Imboldul de a-i vorbi fusese însă prea puternic.

Biserica din Oxford... Adelaida revedea altarul principal înmuiat în lumina caldă a după-amiezii de primăvară. Acesta contrasta cu interiorul mascat de umbre dure, albastre, delimitând inexact spaţiul în care ea şi bunicul se aflau. Acesta se aşezase la orga mai mică...

-Vrei să îţi spun povestea, Adeluţa?

O ridică pe genunchii lui.

-Trăia acum mai mult timp un muzician pe nume Beethoven.

Fetiţa chicoti.

-Ce nume!

-Râzi tu, râzi, Harap-Alb, dar numele lui e celebru...

Îi prinse nasul între degete, în glumă.

-Şi ce făcea muzicantul?

-Beethoven aproape surzise, lucru foarte rău, pentru că simţul acustic şi muzica sunt strâns legate. Într-o zi, un principe german...

-Un prinţ?

-Da... pe care Beethoven îl iubea ca pe un tată, a murit. Adică...

-Lasă, că am înţeles.

Dar nu avea cum să priceapă cu adevărat.

-Beethoven era groaznic de mâhnit, mâhnit pentru că prințul murise dar și pentru că el nu mai auzea suficient de bine. În aceeași clădire cu el stătea o tânără fată care nu putea să vadă.

-Era oarbă?! exclamă ea. Dar frumoasă, era?

-Da, da, era foarte frumoasă.

-Păcat de ea... Frumusețea ar trebui să fie perfectă și să dureze pentru totdeauna.

-Bine ar fi, scumpa mea... răsunară vorbele nesigure ale bunicului.

-Și ce a făcut mai departe?

-Fata mereu îi striga lui Beethoven că ar da orice să vadă un clar de lună, ceea ce pe el îl impresiona până la lacrimi, căci înfățișarea ei avea ceva din splendoarea crăiesei nopții. Gândindu-se la situația lui, compozitorul și-a dat seama că el putea încă să vadă, deci să transpună miracolul naturii în muzică. Soarta îl favorizase. Așa că a creat *„Sonata Lunii"*, transformând în melodie ceea ce ochii nu puteau să îi dezvăluie copilei: suflarea cosmică a unui clar de lună...

Nepoțica urmărea traseul descendent al soarelui pe obrazul lui alb, alunecând în întuneric odată cu cerul.

-De ce se repetă mereu ta-na-na, ta-na-na, ta-na-na, ta-na-na...? fredonă Adelaida, iar un frig aspru o înșfăcă pe neanunțate.

-Cele trei note care revin în prima parte a sonatei – bucata pe care ți-am cântat-o eu – constituie un laitmotiv. Se spune că...

Bunicul apăsă clapele de culoarea alabastrului, readucând melodia în evanescența razelor ce pieriau.

-...ar evoca sunetul pașilor...

Ca să nu o întristeze, nu mai spuse nimic și își retrase mâinile de pe claviatură cu un gest brusc.

-Ai cui pași? insistă ea, deși răspunsul îi dădea târcoale precum o iminență atroce.

El tăcu în continuare.

-Ai cui?

Surprinse ezitarea bunicului, sculptată pe buzele lui ca o dungă fremătătoare, mohorâtă.

-Ai celor care duc sicriul principelui.

Moartea ori tăcerea serii surpară conținutul lumii, lăsând biserica un gol tumefiat.

-Notele mai exprimă... repetarea obsesivă a întrebării: *why? Warum? De ce? De ce?...*

Figura bunicului se destrămă.

-*Is everything all right?*[8] o dezmeticiră cuvintele domnului. Prin geamurile largi răzbăteau ultimele zvâcniri ale lui Apollo.

-Desigur... Cunosc legenda sonatei.

-Cred că redă destul de fidel realitatea.

-Da...

Ca prin minune, Adelaida avu impulsul de a duce mai departe discuția.

-Oricine ia lecții de pian câțiva ani învață să cânte această parte din *Quasi una fantasia*, dar foarte puțini o prețuiesc așa cum s-ar cuveni. Unii ajung chiar să o folosească pe fundalul parodiilor de desene animate!

-Inconștiența lor este distractivă... Dar vă asigur că nu mă număr printre ei.

Descoperind o vagă ironie în vorbele sale, adolescenta se îndârji:

-Nu vă surprinde că atât de multă lume cunoaște cântecul, dar nu și povestea?

-Din contră, cunoașterea ei mi se pare superfluă.

-Și totuși, m-ați întrebat dacă o știu.

Privirea domnului scăpără, iar Adelaida zâmbi condescendent:

-Cum spuneam, foarte puțini prețuiesc această compoziție pentru ceea ce exprimă de fapt...

Bărbatul se uită la ea amuzat.

-Dar domnișoară, nu este arta ceva ce poate fi înțeles în nenumărate moduri?

-Nici chiar atât de nenumărate... Să admitem, totuși, că muzica este un tip de artă mai echivoc.

Domnul își pocni scurt palmele, apoi zise evident binedispus:

-M-ați făcut curios... Cum interpretați dumneavoastră *Sonata*?

Atât el, cât și Adelaida simțeau reînnodarea unei vechi legături pe măsură ce petreceau mai mult timp unul lângă celălalt. De mult nu mai întreținuseră o conversație lipsită de rigiditate cu altcineva decât cu ei înșiși. Subiectul îi interesa deopotrivă, deși domnul se ferea să își dezvăluie concepția despre bucata muzicală care îl preocupase mai bine de opt ani, așteptând să afle părerea copilei.

-Interpretarea originală rezidă în poveste, rosti ea așezându-se pe un fotoliu situat în apropierea pianului. Disting pași... pași monotoni ce duc un sicriu... pași ce însoțesc moartea... Viața și moartea. Răzbate din viață o întrebare: de ce? De ce? *Warum*? E înăbușită în moarte, de către moarte... Iar *eu* trăiesc. *Eu* pot mă bucur de un clar de lună, deci sunt

[8] -E totul în regulă?

privilegiat față de cei trecuți în moarte sau față de alții care nu pot vedea. *Eu* stăpânesc alchimia, cu *pot* să cuprind bolta într-un singur portativ și să le-o dăruiesc celorlalți, dacă vreau. Recreez lumea, căci sunt un geniu, o pot răsfrânge în mine, iar eu mă pot răsfrânge prin ea... în nemurire, murmură ea ultimele două cuvinte.

„Ce vrea să însemne asta?" își zise speriat domnul urmărind-o pe Adelaida.

-Celelalte două părți, care necesită abilități pianistice temeinice pentru a fi cântate, alternează sentimentul euforic, oarecum superficial, din *Allegretto* cu panica stăruitoare, debordantă și sfredelitoare tocmai prin neputința pe care o inspiră, din *Presto agitato. Sonata lunii* e răzvrătire și durere, resemnare și supunere, adâncă remușcare... întrebare fără răspuns... pioasă recunoștință... Pe scurt, tot tumultul omenirii, tot ceea ce mustește într-însa încă de la începuturi la adresa vieții și a divinității.

Luă o mică pauză, apoi întregi explicația:

-Poate că de aceea, pe lângă alte cauze relativ tehnice, este o melodie foarte răspândită. Subconștientul oamenilor îi atribuie semnificația reală, chiar dacă ei preferă să îi asocieze trăiri precum iubirea, tandrețea sau simpla melancolie.

Liniștea lăsată era stânjenitoare. Consternat, domnul o fixa cu ochi mari, fără să poată replica nimic. Observând noua sa de atitudine, Adelaida crezu că îl sâcâise cu fanteziile ei.

-La revedere! salută ea și trecu în coridor.

-Un moment, vă rog! Cu cine am avut onoarea de a discuta? întrebă domnul fără să se ridice de pe scaun și fără a o privi.

Oprindu-se, aceasta se prezentă cam rece:

-Adelaida... Adelaida Seriș.

-Sunteți românică?

-Da. Cum de ați știut? zise plăcut surprinsă.

Se uită la ea. O licărire enigmatică înflăcără pentru o clipă ochii celui care începea din nou să semene cu bunicul său. Bărbatul argumentă într-un mod ce dorea să pară natural:

-Sonoritatea...

Fără să se intereseze cum îl chemă, fata murmură un *„goodbye"* încet și coborî scările, cât pe ce să se lovească de Suzanne.

-Adeleide, ma chèrie!

„Chiar nu simțeam nevoia de companie..."

-Suzanne... șuieră ea uniform.

-Vreau să îți arăt ceva.

-Iar?

Tonul sec nu o derută pe fetița blondă, care îi aruncă o replică însoțită de umor negru:

-Il n'y a aucun précipice[9], așa că nu risc să te am pe conștiință...

-Bien, donc[10]... primi Adelaida, învesclită întrucâtva de franceza austriecei.

-Să mergem în bibliotecă, șopti Suzanne secretos.

Rafturi încărcate de cărți se desfășurau pe toată lungimea pereților, separate în trei părți de ferestre mari și limpezi. Adelaidei îi făcea bine spațioasa încăpere cu draperii de culoarea prunei ce alunecau până în podea. La fel ca în ziua de Anul Nou, sala întepenise în tăcere meditativă. Luară loc la o masă lângă geamul ce dădea spre grădina luminată, continuată de platoul pe care se formase lacul. Suzanne scoase o foaie de un alb lucios și o puse în fața Adelaidei. Aceasta se uită suspicioasă la Suzanne, după care apucă în mână fila de hârtie velină. Datorită semnelor caligrafice și cernelii lila pe alocuri întinse nu putu distinge imediat cuvintele. Austriaca deschise gura să punctezc unele observații, dar Adelaida zise cu o mirare stăpânită:

-E în română.

-Poftim?! Am crezut că e în latină! Ce noroc! Și cu care speram ca tu să știi să-mi traduci!

-De unde o ai?

-Am găsit-o aici, pe jos. Nu i-aș fi dat o prea mare importanță, doar că am văzut data și se observă oricum că este veche.

Adelaida băgă de seamă ce era notat dedesubt: *1 ian. 1948.*

-Și ce scrie?!?

Îndemnată constant de Suzanne, Adelaida începu să citească tare, în română:

„Căci omul e nestatornic în calea-i, pe care arare o întrevede în adevăr. Mă temeam de viață și de moarte și doream să nu mă fi născut."

Se opri subit și se uită câteva clipe în gol, ceea ce pe Suzanne, care nu pricepea deloc, o întărâtă și mai tare.

-Continuă, *please*! amestecă ea româna cu engleza, puternic afectate de accentul german. Adelaida reluă cu fermitate, fără a-și dezvălui emoția :

„Dar am văzut că altceva nu îmi iese la socoteală, că alte soluții nu am în afară de constantele care călăuzesc orice ființă. Mult a fost până

---

[9] -Nu e nicio prăpastie.

[10] -Bine, atunci.

să iau o hotărâre, greu am spus tuturor că urma să plec într-o călătorie lungă. Şi asta am făcut; am părăsit iubita-mi patrie şi am plecat să caut cea de-a treia stare, care m-ar fi împlinit sufleteşte."

Încă o pauză. Înăuntrul ei se petreceau fenomene generate de coliziunea a două concepţii identice: a ei, viaţa ca *sumă algebrică nulă*, respectiv a persoanei care scrisese acele rânduri. Doi magneţi cu aceeaşi polaritate, care din păcate nu se uneau pentru a pune capăt suferinţei sale.

„Cea de-a treia stare! Exact ce am decis şi eu să caut!"

„Deoarece familia Schrattenbach mă invitase la Aufklären Schloss, am cedat la insistenţele acelor prieteni dragi şi am venit la castel. Nu am vrut să accept odăi frumoase, ci am cerut să stau în cel mai înalt turn, ca să nu deranjez prea tare şi ca să cuget la întrebări filosofice. Văzându-mă atât de abătut, prietenii mi-au dăruit camera solicitată. M-au chinuit aceste întrebări despre care eu nu grăiam nimănui decât gândului meu bolnav. Şi îmi spuneam: cum de majoritatea oamenilor trăiesc împăcaţi, nefiind preocupaţi de sensul vieţii lor?... Dar eu vroiam a treia stare pe care numai în fericirile sau tristeţile fără de măsură o afli, adeseori fără măcar a şti.

1 ian. 1948"

„Aceleaşi întrebări pe care mi le pun în permanenţă! Cum este posibil? Credeam că nimeni nu mai gândeşte aşa! Dar... nu sunt singura! Să îndrăznesc a bănui că... nu sunt nebună? Sau că alţii sunt la fel de zdruncinaţi ca mine?"

Autoironia se contopea cu deprecierea sinelui în monologurile interioare ale fetei. Familia lexicală a cuvântului „nebun" adoptase noi semnificaţii în amalgamul de injurii aduse de către Adelaida ei înseşi. Nebunia era sinonimă cu cinismul, cu dezaprobarea sinelui, cu frustrarea şi disprețul faţă de întreaga lume, întotdeauna camuflate de un fin sarcasm şi de glacialitatea ce reuşea să o apere de oameni.

-Tradu-mi! o zgudui anglo-nemţeasca Suzanne.

Aceasta vorbea fluent, avea un vocabular elevat, dar pronunţia... Fiindcă ea găsise hârtia, Adelaida era datoare să îi îndeplinească dorinţa. După ce îi traduse fiecare cuvânt cu o plictiseală prefăcută, se ridică să plece.

-Stai! Nu facem schimb de opinii?

Chibzui o clipă.

-Doar dacă îmi arăţi camera din turn.

Cu toate că fusese luată prin surprindere, Suzanne se angajă să îi ceară tatălui său cheile.

-Din câte ştiu, acea încăpere nu se închiriază. Aşteaptă-mă aici.

Abia ieşi, că Adelaida se şi repezi la foaie, recitind-o de nenumărate ori.

„Cum se poate? Cum... Dar cum?...", atât reuşea să îşi repete în gând. Stupefiant, textul îi clătinase şi mai mult universul. „Numai că nu pricep ultima frază..."

Fiind foarte concentrată, nici nu băgă de seamă când Suzanne se întoarse. Aceasta zornăi de câteva ori un mănunchi de chei pentru a-i capta atenţia.

-Absorbită mai eşti... spuse ca cu înţeles, determinând-o pe Adelaida să îşi aducă sieşi o gamă nouă de afronturi.

„Felicitări, aproape că i te-ai spovedit!", se mustră copila cu neînduplecare.

Parcurseră aripa de sud a castelului până într-o zonă total necunoscută ei, sinistră şi misterioasă ca şi golul cavernei recent vizitate. Suzanne juca rol de ghid la doi metri în faţă, răsucindu-se uneori şi râzând cu dinţii dezgoliţi către cea din spate. În dreapta se ghiceau munţii printr-un rând de ferestre fumurii, înecând o dată în plus priveliştea nocturnă. Se opriră lângă o uşă prinsă în groase balamale de fier, pe care Suzanne o descuie cu o cheie cât palma. Dincolo de poarta din lemn lăcuit, trepte prăfuite urcau în spirală, emanând odată cu răceala lor fiorii unei taine incerte.

-Nu mi-am găsit lanterna, dar am adus lumânări. Camera nu e electrificată.

Suzanne aprinse fitilul din două păhărele de plastic. Urcară scara întortocheată şi se împiedicară de o nouă uşă, pe care o împinseră cu destul de mult efort. Se deschise cu un scârţâit greoi, îngrozitor de strident pentru Adelaida. Îi apăru ca o cameră destul de mică, îngustă, cu o singură fereastră pe peretele din fund şi altele două, de dimensiuni medii, în lateral. Încăperea era dreptunghiulară, iar lungimea se desfăşura mai mult spre stânga, coridorul treptelor picând perpendicular pe aceasta. Un pat de lemn situat înaintea ei ocupa în întregime lăţimea peretelui. O măsuţă simplă, cât un scaun fără spătar, doar înălţimea diferenţiind-o de acest obiect de mobilier, aştepta lângă zidul din dreapta să fie folosită de vechiul ei proprietar. Atât putu desluşi fata la flacăra celor două lumânări. Un frig teribil sălăşluia în întuneric. Se duse lângă geamul mare şi înţelese după reflectoarele din grădină că turnul fusese construit pe aceeaşi linie cu biblioteca.

„Ascetic autorul manuscrisului... Aici nu ne potrivim. Eu am nevoie de lux, de aparenţe frumoase."

Dar realiză că cel ce se confesase în acea pagină s-ar fi putut referi la turn doar ca la un simbol al izolării, ca la o concretizare a sentimentelor sale cu mult deasupra trăirilor umane de rând.

„De altfel, textul e o invenție din perspectivă istorică."

-Ar fi cazul să ne întoarcem, vibră vocea Suzannei.

Tăcută, Adelaida se desprinse de la fereastră și păși tărăgănat spre ușă. Se opri însă și, sucindu-se, insistă asupra fiecărui obiect, gest care austriecei nu îi scăpă.

„Aici te-ai putea ferecа pentru eternitate și ai scăpa de grijile de *acolo*, de *jos*. Numai tu... departe de lume, doar cu munții și lacul."

-Lumânarea mea rămâne fără ceară, vino!

„Numai cu mine, nu?", se luă în batjocură Adelaida. „Există o companie mai neplăcută de atât? Hm... Poate că nu ar mai fi atât de neplăcută fără ceilalți din jur care să mi-o dezvăluie necontenit în toată putreziciunea ei. Ar sta cuminte, mai ascunsă, mistificată, dar de mii de ori mai suportabilă."

-A-de-lai-da!

-Da, Suzanne, te aud formidabil, rosti ea plat.

-Să mergem...

Coborâră fără să își vorbească, apoi Suzanne încuie intrarea în turn.

-Sper că nu ai uitat ce mi-ai promis...

-Nu am nicio opinie. Mulțumesc că mi-ai îndeplinit rugămintea și îți urez o seară plăcută.

-Nu te credeam un om fără cuvânt, domnișoară Scriș.

„Apelezi la demnitatea și la orgoliul meu ca să... cine știe ce vrei să obții! Hai să vedem până unde poți să mergi. După ce îți voi afla intențiile, vei fi dezarmată."

Suzanne îi întinse hârtia și Adelaida o acceptă. Agasată de acalmia celeilalte, începu șirul comentariilor:

-Fragmentul e un fals istoric.

-Da? Cum ți-ai dat seama?

-Persoană cu prieteni de viță nobilă în străinătate? Călătorie într-o Europă devastată de război? Situația politică și economică din România era gravă – sub ruși, fusesem înghițiți deja de Cortina de Fier. Nu prea cred că și-ar fi permis cineva o plimbare în Austria sau în orice altă țară. Banii erau puțini, pagubele imense și restricțiile comuniste se înăspreau pe zi ce trece.

-E o fabulație, asta vrei să zici.

-Cred că ori data este incorectă, ori cineva şi-a imaginat o situaţie ca pretext al dezvăluirii sentimentelor sale, ori ambele.

-Totuşi ceea ce scrie despre castel se potriveşte întrucâtva... Familia Schrattenbach a stăpânit acest loc... până în 1940. După aceea, *schloss*-ul a trecut în proprietatea statului. Nişte particulari l-au cumpărat acum cincisprezece ani. În 48' nu prea ar fi putut să stea nimeni aici...

Studiară din nou inscripţia, dar nu exista nicio îndoială asupra anului: era *1948*.

-Se bazează pe unele informaţii reale, însă cum spuneam: scrierea a fost concepută doar cu scopul destăinuirii. Plasarea atât de exactă în timp şi spaţiu creează, de fapt, ambiguitate, autorul protejându-şi identitatea, deci intimitatea. O pagină de jurnal, sau o compunere literară, spuse Adelaida fluturând hârtia fină pe care i-o înapoie fetei, în care importante sunt doar încărcătura emoţională şi idеile...

-Abia acum ai atins esenţialul.

Suzanne o privi în ochi, iar ea se feri.

-Pagina pare, într-adevăr, să îi aparţină unui jurnal. Cel sau cea care a scris-o era un om introvertit. Avea apropiaţi, dar era un om introvertit. Pentru a supravieţui gândurilor sale ilogice, şi-a făurit o poveste...

-Nu sunt ilogice, bombăni Adelaida cu capul într-o parte.

Jocul demascării în care dorise să o atragă pe Suzanne se năpustea asupra sa, căci nu putea pretinde că era de acord cu o asemenea afirmaţie.

-Ba da! Atâta timp cât există Dumnezeu mi se pare absurd să desconsideri viaţa! izbucni cealaltă.

-Hai să lăsăm teologia, deocamdată.

-Nu crezi în El, nu?

-Încetezi? Ţi-am spus că **da**.

Vorbise fără emoţie, ca de obicei, totuşi cu o tărie ce trăda o iritare teribilă. O privi pe Suzanne inexpresiv, apoi îşi luă la revedere şi se îndepărtă. Însă aceasta, atentă la hârtie, o pironi în loc cu un cuvânt:

-*Schnapsideen*...

„Idei nebuneşti!"

-Nu, nu sunt idei nebuneşti, spuse ea atât de normal, că Suzanne se înfioră.

-Argumentează, te rog.

-Ţi-a murit vreodată cineva drag?

Nu primi răspuns. Cu lacrimile abia stăpânite, Suzanne îngână:

-Mama...

Domnişoara Scriş avu un şoc. Îşi pierduse mama şi reuşea să fie veselă, să se bucure de viaţă? Nu o văzuse pe doamna Schmidt niciodată, dar nu fusese prietena Suzannei încât să ştie astfel de lucruri. Adelaida îşi opri ochii asupra fetei şi acesteia i se păru că surprinde în ghicaţa lor o nuanţă de compasiune. Totuşi chipul româncei se menţinu insipid.

-Vezi de ce sunt idei nebuneşti?

Parcă ar fi ghicit procesele din mintea ei, aşa vorbea.

-Da. Însă nu toată lumea are putere să treacă peste un eveniment nefericit din trecut.

-Tu n-ai avut?

Linişte.

-Părerea mea este următoarea: cei cărora le vin astfel de idei sunt plictisiţi şi aroganţi.

Adelaida nu era arogantă. Din contră, sub răceala impunătoare ascundea o neîncredere ciudată în forţele ei, o ură patologică pentru ea însăşi.

-Aroganţi în sensul că vor să sfideze legile existenţei. Vor să îşi depăşească „umila condiţie de muritor" – umilă după ei, căci nu e neapărat – şi sunt pedepsiţi de insuccesul inevitabil care îi pândeşte. Se pedepsesc singuri.

Ştia toate acestea şi nu îndrăznea să le admită. În plus, nu bănuia că Suzanne, blonda mică de înălţime, avea o gândire atât de subtilă pe cât i-o sugera acolo, în întunecimea coridorului îngust. O clasificase ca fiind jovială, glumeaţă, pisăloagă, de o mediocră isteţime, orice numai nu filozoafă!

-Oamenii ca cel care a scris despre cămăruţa din turn trăiesc o *tragedie imaginativă*...

Fără să comenteze afirmaţia Suzannei, Adelaida îi întoarse spatele şi plecă degrabă.

Cap.V:

„Cine se crede? *Tragedie imaginativă*? Adică *eu* trăiesc o tragedie?! Mai e şi imaginativă, pe deasupra?!"

Se plimba furioasă prin camera de zi în care stătuse în acea după-amiază până să fie fermecată de muzica pianului. Doamna Scriş şedea pe canapea cu o carte în mână, răcită fiind din ziua în care se dusesră la Salzburg. Starea de agitaţie a Adelaidei o stresa.

-Te deranjează ceva? Nu-ţi e bine?

Fiica ei făcea ture prin încăpere.

-Dar spune odată ce...ce... ceva! strănută mama.

-Nu am nimic, răspunse ea cu o indiferenţă politicoasă.

-De ce nu te aşezi lângă mine?

Veronica lăsă cartea şi se sculă în picioare.

-Eşti aşa de rece...

-Sper că nu mă iei şi tu cu tragediile...

Fraza se formase ca un şuierat printre dinţi ce nu conţinea vreo trăire.

-Ce tragedii?

-Mai bine ai grijă de tine. Abia ţi-a scăzut puţin febra... îşi mai îndulci ea glasul.

Doamna Seriş se înduioşă. De atâta vreme Adelaida nu-i mai arătase niciun fel de afecţiune! Acum se interesa de sănătatea sa... poate că ţinea, totuşi, la ea...

-Aţi pierdut tu sau tatăl meu o foaie de hârtie velină, datată 1 ianuarie 1948?

-Nu, de ce?

Fiica ei ignoră întrebarea.

-O fi pierdut-o altcineva din grup... Dar ia loc, te rog.

Mama căpătase din nou un soi de transparenţă, căci Adelaida se uita prin ea. Se stabili însă într-un fotoliu ca să îi facă pe plac. Manuscrisul şi apariţia neaşteptată a domnului care semăna cu bunicul ei o incitau. Textul părea să fi fost integrat unui jurnal. Dacă erau mai multe file? Minunat! Autorul atinsese, probabil, a treia stare şi ca ar fi urmat doar paşii lui. Nutrea, totuşi, speranţa ca respectivul să fi dat greş, dorinţa ca ea singură să reuşească să se detaşeze de omenire.

„Dar eu vroiam a treia stare pe care numai în fericirile sau tristeţile fără de măsură o afli, adeseori fără măcar a şti", dezvăluia autorul fragmentului.

„Ceva nu e în regulă. Aspira spre bucurie sau suferință? Pe ultima nu e nevoie să o cauți, că vine ea de bună voie și nesilită de nimeni. Spune că întrebările îl chinuiesc, deci nu e fericit... Vrea dureri suplimentare?"
Își frământa mâinile inconștient.
„Schnapsideen! Corect!"
Zâmbi involuntar.
„Suzanne a priceput mai bine decât mine."
O străfulgeră un imbold neobișnuit, inadecvat firii ei orgolioase – acela de a-și cere scuze austriecei. Și ideile bolnăvicioase, „nebunești", o imobilizau în fotoliu.
„Înainte de orice *trebuie* să ating un echilibru. *Trebuie* să anihilez ideile – infirmând teoria sumei algebrice nule."
Se simțea străină de ea însăși și nu îi plăcea.
„Și, până la urmă, *nu sunt idei nebunești*..."
Drumul conștiinței sale era circular, căci recădea mereu în aceeași prăpastie...

*

Nu percepea prezentul decât ca pe o secundă trecătoare, al cărei efect se va stinge necondiționat. Vedea timpul, îl auzea, îl pipăia, urându-l pentru că era un instrument dezastruos, creat dintr-o diabolică voință de control.
„Întocmai. Cea mai perfidă modalitate de a manipula oamenii este *Timpul*! Nu te poți elibera din el cât trăiești. *Viața* și *Moartea*? Simple procese supuse lui! Orice ai face, te lovești de trei noțiuni marcând existența umană într-un triunghi inextricabil, zămislit, probabil, din neant. Asta e a treia stare... *atemporalitatea*..."
Ipoteza o dezamăgea.
„Da, mare descoperire! Și cum atingi atemporalitatea?"
Însă își dădu o palmă peste ochi imediat.
„Geniile au supus timpul! Acești oameni au rămas nemuritori prin opera lor."
Se potoli îndată.
„Chiar așa? Se bucură ei de glorie? Au murit și mor, ca orice vietate... Presupunând, totuși, că ar avea șansa să își savureze eternitatea... va veni o vreme când totul va lua sfârșit. Ce va mai însemna Mozart după ce lumea va dispărea?"

Luna se întrezărea printre crestele Alpilor, revărsându-şi lumina improprie în inima Adelaidei...

„Poate că geniile vor muri ultimele... Dar oricum, nu are rost. Geniul se capătă de la naştere."

...şi îi şoptea muzica sferelor de pe cer...

„Manuscrisul pomenea de starea pe care numai în bucurii sau necazuri sfâşietoare o poţi întâlni. Să fie alta decât *atemporalitatea*?"

...razele se refractau prin fereastră, acoperindu-i gândurile cu o pulbere scăpărătoare.

„E noapte. Şi au apărut stele deasupra munţilor."

Avu credinţa că acela era cel mai liniştitor lucru pe care îl gândise de multă vreme. Adelaida se lăsă în braţele tămăduitoare ale astrelor...

▪

-*Guten Morgen*, Suzanne!

Adelaida salută prima.

-Bună, grăi fata şi dori să treacă mai departe.

-Aş vrea să discutăm, dacă ai timp.

-Despre ce?

-Ştii foarte bine.

-Mai târziu.

-Ai păstrat fila?

Suzanne schiţă un gest de nepăsare.

-Mi-a cerut-o ascară un domn...

-Şi i-ai dat-o...

Adolescenta cea scundă deschise larg ochii.

-Da! Omul mi-a zis că era a lui şi că o pierduse. Pentru mine nu avea nicio relevanţă conţinutul ca să o păstrez!

Deşi înfuriată, Adelaida se feri să se dea de gol.

-...Iar dacă ar fi avut pentru tine, ar fi fost normal să o ici de ieri! continuă Suzanne.

-Îmi cer scuze că te-am reţinut.

Românca urcă scările; cealaltă le coborî. Suzanne pricepuse ce fel de om era Adelaida căci, deşi nu o cunoştea decât din scurtele conversaţii purtate rareori, aceasta iradia un calm de gheaţă. Purtarea rece doar deghiza persoana adevărată, care se închisese într-o sferă dură ca diamantul. Diamantul străluceşte... şi chiar strălucirea izvorâtă din haosul minţii ei o deruta, fascinând-o. Dedusese fără multă dificultate că

„oaspetele din România", cum îi plăcea să o numească, ascundea un zbucium profund. Pentru ea, Adelaida fusese mai întâi o taină, după care un om suferind. Nu știuse cauza frământării sale până cu o seară în urmă. Realitatea o izbise crunt, deoarece înțelegea prin negarea vieții păcatul suprem. Îi era milă de domnișoara Seriș, dar se convinsese că ajutorul ei nu i-ar fi fost de folos.

„Austriacă fără simțul valorii! Găsești un document care mi-ar putea aduce izbăvirea și îl dai la întâmplare!"

Adelaida zdrăngăcea pianul dezacordat din salon orbită de mânie și frustrare. Încetă brusc.

„De parcă ea ar ști ce e cu mine. Eu sunt de vină."

Făcea diverse construcții cu degetele-i lungi și subțiri, dovadă că era obișnuită cu un program stresant. Agitația era o componentă esențială în viața ei, în special pe parcursul anului școlar. Dorința nestăvilită de a se perfecta, de a întrece pe oricine în tot ce își propunea o ambiționa excesiv. Plăcerii de a fi în vârf i se alătura nevoia de a cunoaște, de a supune misterele și legile lumii... o lume pe care să și-o apropie și pe care să o accepte.

„Nimeni din grupul nostru n-a pierdut, în consecință, fila. Nu cred să mai fie alți români în castel la acest moment... Dar pagina nu îmi mai folosește la nimic. O știu pe deasupra. Cât despre ce s-a petrecut în salon..."

Nu exista o certitudine în bănuielile ei, dar simțea ceva nedeslușit, o conexiune tainică între ea și acel domn a cărui întâlnire îi stârnea interesul.

-Aveți de gând să cântați sau...

Statura impunătoare a celui îmbrăcat într-un costum gri, clasic, o bulversă câteva clipe. Până ca ea să își formuleze o frază coerentă, omul vorbi din nou, zâmbind:

-La rândul meu, am auzit clapele pianului și am venit să văd.

Zâmbi și Adelaida.

-Doar mă jucam, îngână ea.

-Dacă nu vă deranjează, aș cânta...

-A... sigur.

Se ridică și îi oferi scaunul. Domnul nu se așeză imediat, ci stărui cu privirea pierdută asupra peisajului încadrat de rama geamului.

-Minunată panoramă, nu-i așa?

-Da...

-Şi cât de minunată pare însăşi viaţa de aici de sus... reflectă el ca pentru sine.

Adelaida tresări auzind cuvintele care de zeci de ori îi asaltaseră gândul. Se uită speriată la cel de alături.

-Dar nu e oare minunată tot timpul? adoptă ea acrul Suzannei, deşi era de aceeaşi părere cu domnul. Acesta se răsuci spre ea şi surâse amar, protector, cu un fel de remuşcare:

-Este. Este, cum să nu...

Rămase nemişcată. Paralizia temporară a muşchilor feţei îi atrase atenţia interlocutorului său.

-Vă simţiţi bine?

Ea nici nu clipea.

-Cine sunteţi dumneavoastră?

Convorbirea atinsese un alt nivel, căci Adelaida dibuise rădăcinile sentimentului său neînţeles – o potenţială comuniune de idei. Omul se miră de panta abruptă pe care o luase discuţia, totuşi se recomandă:

-Îmi cer scuze... Ar fi fost potrivit să mă prezint încă de data trecută. Robert Waldorf, doctor în filozofie.

-Încântată. Dacă îmi îngăduiţi... predaţi filozofia?

-Într-adevăr.

-La universitate?

-Da.

-Mi se pare o disciplină extraordinară.

-Este... păcat că te aruncă în atât de multe incertitudini. Unii ar spune că „îţi strică mintea", surâse el.

-Cunosc astfel de atitudini, se încruntă Adelaida. În opinia mea, filozofia doar îţi indică numeroasele contradicţii ale naturii care, la fel ca şi arta, poate fi înţeleasă în foarte multe feluri. Sistemele filozofice sunt unele dintre mijloacele prin care oamenii încearcă disperaţi să îşi organizeze universul...

-Şi oricum ar face-o, structura obţinută este încadrată de naştere şi de moarte, afirmă domnul puţin tulburat.

-Avântându-te dincolo de ele, ajungi pe tărâmul purei speculaţii... Aşa că fiecare om are dreptul să îşi imagineze ce vrea şi să ia speculaţia drept reper, drept adevăr absolut. Doar aşa el poate rezista instabilităţii vieţii.

-Ceea ce aţi spus este valid şi, îndrăznesc să spun, curat filozofic. Uitaţi însă de aceia care caută un reper inebranlabil, neîncrezători fiind în religie, în Dumnezeu, în morala celorlalţi ori în ei înşişi. Ei nu îşi pot găsi rostul pe pământ căci nu au o confirmare venită de undeva mai presus de

ci, sau pur şi simplu fiindcă ceea ce considerau ca fiind absolut s-a destrămat, dezechilibrându-i…
Adelaida fu străbătută de un fior – căci intui o dată în plus substratul lor comun.
-Mai presus de ei? Cred că şi aici este problema. Poate că oamenii pe care i-aţi menţionat sunt atât de instabili tocmai din cauză că nu suportă o autoritate supremă.
-Da, însă intoleranţa faţă de divinitate reprezintă adesea un mod de a o sancţiona pentru că nu e autentică ori satisfăcătoare.
Genunchii Adelaidei nu mai aveau mult şi cedau.
-Mă aşteaptă cineva. La revedere… bolborosi ea şi plecă.
Tonul de gheaţă al fetei semăna leit cu al unei persoane la care el ţinuse mult şi căreia îi purta un respect aparte. Urmărind-o cum iese din cameră cu paşi hotărâţi, domnul se înnegură.

Umblase prin tot hotelul căutând-o pe austriacă şi o găsise în grădina veştejită, conducându-şi la poartă prietenii.
-Suzanne, cui i-ai dat hârtia?
-Ţi-am spus deja. Unui domn.
-Filozof, cumva?
Suzanne porni spre castel şi Adelaida îşi călcă pe orgoliu, imitând-o.
„Chiar dacă risc să mă expun, trebuie să aflu."
-Nu ştiu. Nu s-a recomandat.
-Cum de-a aflat că ai documentul?
-După ce ai dispărut, mi-am pierdut timpul în bibliotecă observând fila. Atunci a intrat el şi a remarcat ce examinam.
Lămuririle erau rostite cu reticenţă.
-Mi-a cerut pagina, susţinând că era a lui şi că venise să o caute. Cum era foarte plauzibil să fie aşa, i-am dat-o.
-Deci n-a zis cum îl cheamă…
-Nu.
-Cum arăta?
-Era un tip înalt, cărunt, îmbrăcat cu gust şi vorbea cu accent englezesc.
-Mulţumesc.
Şi se despărţiră la uşa castelului fără a se saluta. Cercetările domnişoarei Scriş îi întăriseră suspiciunea. Simţise o legătură nedefinită între ea şi

acel necunoscut. Profesor de filozofie... Dacă era român? Scrierea cu caracter de reflecție, reacția aceluia când ea s-a prezentat... Și de ce și-ar fi ascuns naționalitatea? În afară de o mentalitate comună cu a ei, ce să dorească a ține secret?

„De parcă toți oamenii ar fi săriți ca mine! Român, neromân, tot aia! O fi avut motivele lui să nu spună."

Evenimentele trăite în acea vacanță de iarnă se debarasau de formă, omogenizându-se în mixtura inexpugnabilă ce schingiuia sufletul Adelaidei. Plecă acasă împreună cu părinții ei, căci prietenii de familie părăsiseră Austria încă din a doua zi a anului. Nici peștera, nici cămăruța din turn, nici măcar scrierea caligrafică în limba română sau Robert Waldorf nu îi mai treceau prin minte decât extrem de rar. Nici Suzanne, de la care nu își luase un simplu rămas bun...

Partea II

Cap.I:

Ultimul semestru se terminase de trei săptămâni, dar Adelaida nu perseverase deloc în căutarea sa. Rana din sufletul ei era recrudescentă, căci zbuciumul nu se lăsa înlocuit de ecuații și formule, lecții în limbi străine sau concursuri școlare. Acestea nu făceau decât să îl amâne, pregătindu-i o izbucnire mereu acutizată. Învățătura era suportul ei vital, totuși fata se simțea limitată de sistemul unei școli al cărei țel i se părea, uneori, doar acela de a o constrânge. Îi repugna orice lucru apodictic, orice persoană sau regulă ce o punea în inferioritate printr-un caracter imperativ, de aceea devenise mai retrasă și se îndârjise în utopia pe care o dorea atât de mult reală.

Secundele zburau însă lent în timpul liber, forțând-o să asculte din nou ticăitul defazat al ceasurilor. Măcar nu mai auzea voci... Se complăcea citind cărțile recomandate în lista de lecturi sau selectate de spiritul său întemnițat, căutând o spărtură ce i-ar fi permis scăparea. Dădea peste firide, crăpături minuscule, ori peste adevărate porți larg deschise, spre care întindea mâna cu disperare și de care se apropia cu nădejde. Ci ele i se arătau mai mici, și mai mici, imposibil de trecut...

Aufklären Schloss era mai aglomerat ca niciodată, închiriat de persoane din afara Austriei. Abia dacă familia Seriș reușise să rezerve un apartament pentru câteva zile. Era deja o tradiție ca în fiecare an să viziteze Alpii cel puțin o dată. Verdele prăzuliu și proaspăt al ierbii tunse mărunt, aspectul îngrijit al locurilor o înseninau până și pe Adelaida. Aerul curat, temperatura ce nu depășea douăzeci și patru de grade Celsius în mijlocul verii diferau de condițiile sufocante din orașul ei. Se cazase în ziua precedentă, totuși pe Suzanne nu o zărise deloc. Se mai întâmplase să nu o găsească acolo. Aflase că aceasta locuia în Salzburg, dar că venea la castel în week-end și în vacanță, deseori cu un grup de prieteni.

Părinții Adelaidei îi impuneau tot felul de drumeții pe munte, obiectivele turistice din zonă fiind demult epuizate pentru cei trei. Sperase inutil că plecarea din țară o va ajuta. Ajungând la destinație, se plictisise. O enervau rutina și locurile prea cunoscute. O scotea din minți propriul ei comportament mai mult decât de obicei. Însă ceva se schimbase înăuntrul său de la ultima vizită. Devenise conștientă că emoțiile indecise, contradictorii, de neexplicat se multiplicaseră alarmant,

îngreunându-i capacitatea de a simula calmul disprețuitor. De exemplu, dorea compania altor copii de vârsta ei, a unor prieteni, dar se simțea străină și printre colegii săi de clasă. Nu era plină de ea, dar afișa o rigiditate demnă ce îi aliena pe ceilalți. Inteligență și stăpânire de sine, acestea păreau să fie caracteristicile Adelaidei pentru oricine, inclusiv pentru domnul și doamna Seriș. Bineînțeles, în parte eronate. Antiteză! Opoziție! Așa era Adelaida. Îi plăcea luxul, nu ar fi putut trăi fără el, însă latura spirituală prevalase întotdeauna. Desigur, o haină nouă, un parfum bun, o bijuterie scumpă o mulțumeau fără ca ea să arate altceva decât blazare. Banalitatea vieții îi răpise aproape integral și această mângâiere – parfumul era o alinare de scurtă durată, sclipirile bijuteriilor - efemere.

Abia se întorseseră cu părinții dintr-o excursie pe un traseu montan spectaculos. Extenuați și înfometați, coborâseră toți trei să ia cina în restaurantul castelului.

-Ți-a plăcut, Adela?

-Mi-a plăcut peisajul... rosti ea fără vlagă.

-De parcă i-ar conveni ceva... comentă mama.

Afirmația fu suficientă pentru ca fiica lor să devină indispusă și aproape afazică. Mâncară în liniște, fără să-și vorbească decât la nevoie. Tatăl ceru solnița cu sare, iar mama deschise gura doar pentru a-i aminti soțului să-i lase un bacșiș chelnerului. Când să plece, Adelaida distinse un profil familiar la o masă așezată într-un colț al sălii. Da... chiar el era! Doctorul în filozofie Robert Waldorf! Părea mai palid și mai cărunt. Îmbătrânise în jumătate de an cât alții în doisprezece! Bea dintr-o ceșcuță de ceai și citea câteva hârtii foarte atent.

„Ce coincidență că ne aflăm amândoi în hotel!" îi trecu prin minte copilei. Suspiciunile sale rămăseseră în urmă odată cu începerea școlii. În prezent, o eventuală sintonie a mentalităților lor i se părea factice, imaginară. Cum nu accepta destinul individual decât ca pe o suprapunere nulă de întâmplări, revederea îi apăru normală.

În fața restaurantului se intersectară cu managerul hotelului. Era un domn mai în vârstă decât părinții Adelaidei, scund și slab. Ceea ce îi atrăsese atenția fetei consta în stilul său vestimentar – de când îl cunoscuse purta doar haine negre care contrastau cu pielea-i opalină. Omul acela ducea o tristețe vibratoare. Un cântec funebru îl însoțea ca o povară și poate de aceea domnișoara Seriș nici nu sesizase imediat că părea mai înnourat ca de obicei. Își aminti de confesiunea Suzannei. Mama ei, soția domnului Schmidt, murise. Când? Presupunea că

trecuseră ani buni de la deces. Dacă ei nu l-ar fi salutat, directorul nici nu i-ar fi băgat în seamă, absorbit de necazurile lui.

-Bună seara!

-A! Bună seara!... Îmi pare rău, nici nu vă observasem. Ați sosit demult? Cazarea se ridică la standardele dumneavoastră?

-Am ajuns ieri. Cât despre cazare, impecabilă ca de fiecare dată. Dumneavoastră ce mai faceți?

Paliditatea managerului spori. Coborî ochii încețoșați și abia după câteva clipe spuse:

-Am fost și mai bine.

-De ce? Ce s-a întâmplat? întrebă tatăl cu o politicoasă grijă.

-Știți... fiica mea...

Adelaida presimți ceva nefast, totuși nu scăpă în vorbele ei vreo inflexiune sentimentală.

-Suzanne? Ce a pățit?

-A căzut într-o prăpastie, domnișoară, și nu se mai poate deplasa.

Vestea o năuci.

-Dar este îngrozitor! strigă mama.

-Ce au spus doctorii? adăugă domnul Seriș.

-Că a fost un șoc puternic, dar că ar trebui să își revină după o anumită perioadă. Printr-o minune, și-a rupt doar un picior. O contuzie în zona capului...

-Când a fost asta?

-A trecut o lună de la incident.

-Și de ce nu se poate mișca? Piciorul i s-a vindecat?

-Da, din punct de vedere fizic nu are decât vânătăi. Oasele s-au reparat bine. Însă medicii bănuiesc un impediment de natură psihologică.

Ea asculta și nu-i venea să creadă. Suzanne cea veselă și imună la partea negativă a vieții, cu un blocaj psihologic?

-Contuzia?

-Medicii susțin că nu e gravă. Probabil spaima...

Schmidt părea că reflectează la supărarea lui, deoarece reluă:

-Dar nici nu vorbește! Câteodată mi se pare că murmură ceva, că încearcă să comunice cu mine... lasă capul pe pernă și tace.

-Unde a căzut?

-E o peșteră recent descoperită în apropiere. Ea se strecura în interior. Niciodată nu se ducea lângă gura prăpastiei, niciodată!

„Poftim?! A căzut în... Nu ar fi înaintat dincolo de un metru de la intrare!"

-În peşteră se află un lac. Cineva acolo sus a păzit-o, căci ar fi fost pierdută dacă o crevasă nu i-ar fi oprit căderea la trei metri. Scobitura grotei este destul de camuflată. Norocul ei că o însoţiseră câţiva prieteni care au chemat ajutoare.

-Dacă nu incomodez, aş dori să o văd, ceru Adelaida.

-Suzanne mi-a povestit despre dumneata. Sunteţi prietene şi i-ar face bine să o vizitaţi. Veniţi cu mine!

„Suntem... *prietene*?"

Robert Waldorf deschise uşa restaurantului şi o zări pe Adelaida îndepărtându-se alături de domnul Schmidt. Se uită lung în urma ei, dar salutul călduros al familiei Seriş îl obligă să îşi schimbe obiectul atenţiei.

-Bună seara, domnule Waldorf!

-Domnule Seriş, doamnă...

Dădu mâna cu tatăl Adelaidei, apoi o sărută pe cea a mamei.

-Pentru dumneavoastră voi rămâne mereu Mihai, spuse cordial tatăl Adelaidei. Nu v-am mai văzut de la înmormântarea tatei... Sunt opt ani de atunci! Cum o mai duceţi?

Robert Waldorf le răspunse cuviincios la toate întrebările. Era destul de surprins să îi întâlnească acolo, dar nici pe departe la fel de mirat ca ei. Bănuise că Adelaida era fiica lor, iar acum se convinsese.

-Soţia şi băiatul ce mai fac?

Asupra domnului căzu un giulgiu de plumb. Le povesti silabisit accidentul de maşină în care fiul său de şaptesprezece ani şi nepreţuita sa nevastă muriseră la scurt timp după înmormântarea bunicului Adelaidei.

-Nu am cuvinte... bâiguiră soţii Seriş.

Waldorf se grăbi să încheie subiectul.

-Sunt contrariat că nu ne-am întâlnit aici astă iarnă.

-Aţi fost la Aufklären Schloss?

-Am cunoscut-o pe domnişoara dumneavoastră datorită pianului din salon. Nu am ştiut cine e. Abia acum am făcut asociaţia, când am văzut-o îndepărtându-se. Dar cum de nu v-am întâlnit?

-Am fost mai mult plecaţi la schi, apoi Veronica a răcit şi nu prea a mai ieşit din cameră. Eu am stat lângă ea şi poate de aceea...

-Aţi spus că aţi cunoscut-o pe Adelaida...

-Cântam la pian. Domnişoara a auzit melodia şi a venit să vadă cine o interpretează. Am avut şansa să discut cu ea de două ori pe parcursul şederii mele.

-Sunt uimit, fiindcă nu obişnuieşte să vorbească nici cu ai casei. V-a recunoscut?

-Nu... era prea mică atunci ca să mă țină minte.

-De curiozitate... Cum vi s-a părut? îndrăzni Veronica Seriș.

-E un copil foarte deștept...

-Asta e de netăgăduit, se încruntă tatăl. Parcă aș fi preferat să fie mai puțin deșteaptă dar mai veselă și mai sociabilă.

Domnul Seriș ar fi dorit să spună și „afectuoasă", însă își înăbuși pornirea.

-Am observat că e cam serioasă pentru vârsta ei, totuși mi s-a părut suficient de comunicativă.

-Foarte ciudat... În zece ani de școală n-a fost în stare să se apropie de nimeni.

-Are o fire mândră, însă rezervată... și manierele ei sunt desăvârșite. Se poartă respectuos cu noi, dar ne tratează ca pe niște străini. Ne-am gândit că am fost, poate, prea autoritari...

Tatăl Adelaidei tuși roșind, iar soția sa amuți. Waldorf îl cunoștea pe fiul lui Andrei Seriș și întotdeauna i se păruse inteligent, dar cam infatuat. Înțelese că vanitatea destul de tolerantă a bunicului fetei se regăsea amplificată în personalitățile succesorilor săi. Autoritarismul lui Mihai Seriș se ciocnise de orgoliul Adelaidei, provocând aversiunea fiicei.

„Să fie oare marcată de un complex de inferioritate? Îmi pomenise de cei care nu acceptă o autoritate supremă..."

Discuția continuă.

-Nu era așa... după moartea socrului meu s-a îndepărtat de noi încetul cu încetul.

-Andrei a iubit-o enorm. Mereu îmi arăta poze cu nepoata lui și o lăuda. Cred că erau foarte apropiați... se întristă profesorul.

-Adelaida ne îngrijorează mult, conchise domnul Seriș.

„Acum îți pare rău, Mihai...", gândi Robert Waldorf.

Adelaida și Schmidt parcurseră coridorul în care se întrepătrundeau crepusculul de afară și strălucirea candelabrelor grandioase. Mergeau în tăcere, asemenea unei delegații macabre sub tutela unei nopți ce se prefigura în culori șterse pe podeaua de marmură. Managerul împinse o ușă de la parter, revelând un alt hol redus ca dimensiune. Apartamentul nu era la fel de elegant ca cele din restul hotelului, dar cu siguranță încăpător și ingenios amenajat. Cotiră spre camera Suzannei. Tatăl ciocăni încetișor, dar se posomorî imediat, căci fiica sa nu putea răspunde.

Reținerea atât de specifică vizitatoarei dispăru la vederea celei culcate pe patul din mijloc, absentă și abătută. Îndrăzni să se apropie, cu toate că imaginea o înfricoșa, ba chiar îi atinse mâna împietrită. Și se petrecu ceva ciudat: ochii Suzannei sclipiră himeric, ca își ridică puțin capul și zâmbi sarcastic, sau cu resemnare. Se așeză la loc, ba chiar murmură ceva... Tatăl său o strigă entuziasmat pe nume și alergă la patul ei. Adelaida se aplecă spre ea, dar întreaga făptură i se zgudui înțelegând cuvântul îngăimat de fată. Derutată, spuse „noapte bună!" în română și se corectă ieșind din încăpere. *„Schnapsideen"*, rostise bolnava până ca surâsul să îi pălească într-o expresie indescifrabilă ...

*

Adelaida nu dormise toată noaptea, căci zâmbetul Suzannei o obseda, cuvântul șoptit de aceasta îi umplea mintea ca un ecou dureros. Văzuse un om terminat – nu fizic, ci psihic; un om pe care îl crezuse sănătos, mai sănătos decât ea. Dar, în ciuda marasmului, Suzanne o recunoscuse! Altfel, cum i-ar fi reamintit de „ideile" ei „nebunești"? Era conștientă de realitate, de cei din jur. Însemnă că știa că piciorul i se vindecase și că nimic nu o împiedica să meargă. De ce nu își revenea? Întrebări multiple o asaltau din fiecare gest al austriecei. De exemplu, îi vorbise doar ei; cu ce scop? Ironia surâsului care fusese un moment străbătut de mâhnire, sarcasmul vădit din privirea ce o învăluise...

Fata se ridică de pe canapeaua unde își băuse ceaiul de dimineață. Iarna trecută se redeștepta în ea, modelându-i tiparul trăirilor. O cotropi un sentiment ce se volatilizase pe parcursul lunilor când fusese departe de castel.

„Destăinuirea domnului... Se uita la peisaj și... <<și cât de minunată pare însăși viața de aici de sus>>, a zis. Iar acum ne întâlnim din nou..."

Contrar atitudinii impersonale pe care o adoptase față de Suzanne, Adelaida avea impresia că aceasta o demascase, trecând dincolo de stratul de răceală afișat de ea. Dacă și Waldorf îi descifrase trăirile, lăsând să îi scape acea frază intenționat, pentru a-i da de știre?

„Dar cum? Nu i-am lăsat niciun indiciu. Și ce treabă ar avea el cu mine?... Sunt paranoică!"

-Ies să mă plimb prin grădină, își anunță ea mama.

Adelaida închise ușa în urma ei fără a-și întrerupe șirul gândurilor. Trecu iute pe coridorul somptuos și se pomeni în grădina ce mirosea a crud și a parfum de flori. Lacul se întrezărea printre gratiile porții,

neclintit, ataraxic, rece, sclipind în lumină albă a soarelui matinal. Se aşează jos, cu picioarele strânse lângă piept, la marginea aleii pavate, acolo unde se trântise peste noianul de zăpadă în seara de Anul Nou. Reeluziunea era evidentă, o simţea în ea însăşi şi îi afla confirmarea în mediul exterior. Lacul, munţii, Austria în întregime, momentele de satisfacţie păreau să îi scape, căci fericirea era imposibil de păstrat, se topea repede în neverosimil. Ştia ea mult prea bine că toate erau efemere. Nu le putea deţine; nu îşi deţinea nici fiinţa lăuntrică, dovadă elucubraţiile pe care abia dacă le mai diferenţia de gândirea-i coerentă. Mai exista o oarecare logică în ceea ce făcea? Nu avea un scop precis, nu ştia ce carieră îşi va alege deşi era bună la orice materie şcolară. Iubea ştiinţa, aspira spre cultură, se afunda în literatură... dar nu şi le putea imagina decât în ansamblu, unindu-se întru universalitate.

-I think we're going to enjoy an extraordinary weather today! Miss... Seriş, isn't it?[11]

Vocea o făcu să tresalte. Întoarse capul şi îl văzu pe Robert Waldorf la doi metri de ea, admirând lacul din picioare.

-It is very likely indeed... [12] replică în timp ce se ridica de pe pavaj.

Profesorul înaintă spre poartă. Adelaida voi să plece, dar el i se adresă din nou:

-Ştiţi cum se numeşte acest lac?

-Nu...

-Nici eu.

Nu avusese niciodată curiozitatea să îi afle denumirea, persistând în apatia sa caracteristică. Se obişnuise să îl ştie acolo, ca pe o oază a Alpilor, încleştat lângă un castel situat sub clar de stele, la fel de înşelător precum lumea.

-Ce aţi zice să îi ghicim numele?

Fetiţa nu mai pricepea ludicul şi, mai ales, rostul acelui joc.

-Ce relevanţă ar avea?

-Just entertainment.[13]

Adelaida se uită la apă oarecum nedumerită.

-De exemplu, eu i-aş spune *„Mozart"*.

-Serios? De ce? zâmbi ea.

---

[11] -Cred că astăzi ne vom bucura de o vreme extraordinară! Domnişoara... Seriş, nu-i aşa?

[12] -Este într-adevăr foarte probabil

[13] -Doar amuzament...

-Pare atât de intangibil, de distant, de nepământean, dar se confundă cu fondul albastru, vibrând de emoție, al cerului uman. Iar Mozart exprimă fondul uman. În undele muzicii sale, sub fluiditatea-i calmă, în izolarea sa de geniu, a înțeles Universul, s-a disipat în el și chiar... i-a depășit granițele.
Copila ascultase cu ochii îndreptați spre lac, dar acum domnul tăcea expectativ.

-Ei bine, cu l-aș boteza „*Mephistopheles*"[14].
Rostind aceasta, spaima o îngheță brusc și total.

„Ce m-a apucat?" se îngrozi Adelaida, simțind că acel cuvânt cuprindea o destăinuire mult prea intimă. Din nou se strădui să plece, dar ceva nu o lăsă. Waldorf se transforma iar în imaginea bunicului... Șuieratul brizei de munte se intensifică. Un cântec de vioară răsună de undeva, din vreo cameră a castelului, ori poate din adâncul lacului, ori dinăuntrul său. Adelaida nu spunea nimic. I se părea că altcineva pătrunsese în sinea ei, răpindu-i tot ceea ce îi era propriu, profanându-i substanța gândului. La fel pățise auzind-o pe Suzanne: *schnapsideen*...

-De ce tocmai Mefistofel? își încrucișă domnul brațele.
Fata eludă adevărul, susținând că era primul nume care îi venise în minte. Domnul prinsese însă sensul acelui simbol al amăgirii lumești, pentru a cărui sevă halucinogenă ea nu vroia să renunțe la căutarea eternului.

-Ați auzit cumva de un concept numit „muzica sferelor"?
Adelaida vorbi firesc:

-Pitagora considera că universul este un tot unitar, cu elemente subtil interconectate. Coeziune acestuia, spunea el, este garantată de muzica sferelor, de armonia sunetelor produse de mișcările corpurilor cerești. Matematicianul pretindea că foarte puțini au capacitatea să o audă.

-Nu credeți că cei mai fericiți oameni de pe pământ sunt cei care percep acea muzică divină, integrându-se lucrării universale?
Ezitarea Adelaidei îl încredință că nu se înșela – fata se întemnițase într-o închisoare invizibilă, dar cu atât mai periculoasă. În cele din urmă, aceasta se trădă:

-Nu, nicidecum. Nu există oameni fericiți, ci doar oameni iluzionați.

---

[14] *Mephistopheles* = (engl.)(rom. Mefistofel) spiritul rău căruia Faust, personajul tragediei poetului german Goethe, și-a vândut sufletul pentru a se bucura de plăcerile vieții.

Expresia domnului se dezvălui sumbră. Stingându-se în acorduri nostalgice, unduiosul glas al vioarei sfârşi un concert clasic.

-La revedere.

Adelaida porni spre castel, căindu-se că vorbise mai mult decât trebuia şi sperând din toată inima că Robert Waldorf nu citise în sinea ei. Acesta încremenise lângă apă, profund întristat de cele ce aflase.

Cap.II:

În timp ce trecea prin galeria încadrată de ferestre subțiri, înalte, cineva o salută în engleză. Întoarse capul și remarcă un băiat de vârsta ei.

-Miss Adelaida, right?[15]

Îl recunoscu pe unul dintre prietenii Suzannei.

-Yes. Sebastian?[16]

Persoana zâmbi:

-Eu sunt Johann.

Ea nu zise nimic.

-Nu am avut prilejul să discutăm până acum.

-Într-adevăr, nu.

-Mergeam la Suzanne. Doriți să mă însoțiți?

-Nu, nu am timp momentan. Apropo, ce mai face?

-Progresează pe zi ce trece. Se mișcă și vorbește. Numai că e încă slăbită și stă mai mult în pat.

Adelaida se bucură de veștile primite, numai că ultima vizită o marcase într-atât încât își refulă dorința de a o mai vedea pe Suzanne.

-Pe curând! salută băiatul.

-Johann! îl chemă ea.

Acesta se opri.

-Ai fost cu ea atunci când a căzut?

Cu o întârziere semnificativă, Johann confirmă.

-Da.

-Cum s-a întâmplat?

Veni spre ea și îi vorbi cu oarecare jenă.

-La începutul vacanței Suzanne ne-a chemat pe toți la castel. Era nerăbdătoare să vadă peștera vara așa că am plecat într-acolo. Nici nu știu cum s-a petrecut incidentul... Întotdeauna ne sfătuia să nu ne apropiem prea mult de margine... Dintr-o dată a țipat și s-a auzit o bufnitură. Mai multe detalii nu am cum să dau. Poate ceilalți... sau chiar ea.

-Mulțumesc... Și transmite-i urările mele de sănătate.

Se despărțiră.

„De ce a căzut Suzanne? Să fi fost un accident banal?"

Adelaida avea o strângere de inimă gândindu-se la ultimele lor întâlniri. Plecase fără să își ia la revedere, iar când revenise la Aufklären

---

[15] -Domnișoara Adelaida, nu?

[16] -Da. Johann?

Schloss o găsise zăcând la pat, cu tulburări de natură psihologică. Nu putea uita acel cuvânt care o bântuise perpetuu: *schnapsideen...*

Se foi vreo jumătate de oră prin castel, apoi încercă să citească. Nu reușea să își alunge din minte imaginea austriecei...

Ciocăni la ușă și primi repede răspuns:

-Herein!

Intră cu sfială, fără să privească la cea care deja se ridicase să o întâmpine.

-Bună! Am venit să văd cum te mai simți. Sper că nu e niciun deranj...

-Niciun deranj, domnișoară Seriș. Îți sunt chiar foarte recunoscătoare pentru ambele tale vizite. Ia loc...

Țineau ochii în pământ și nici nu mai vorbeau. Romînca se pregăti de plecare.

-Bine. Mă bucur că ești din nou vechea Suzanne...

Îndrăzni să se uite la blonda care parcă mai slăbise de iarna trecută și o văzu mușcându-și buzele.

-Nu voi mai fi curând vechea Suzanne...

Adelaida observă ceafcănele de pe fața ei obosită.

-Da, ai nevoie de timp să îți revii. Să te odihnești.

Suzanne o săgetă caustic:

-Ideile tale nebunești sunt contagioase.

-Dacă te referi la manuscris...

-Retractez: ideile *voastre* nebunești sunt contagioase... Ale tale și ale misteriosului autor.

Nu înțelegea unde vroia Suzanne să ajungă.

-Nu în totalitate, desigur. Nu m-aș putea coborî până la stadiul în care să neg existența lui Dumnezeu, dar...

Adelaida se abținu să intervină.

-Am intrat în contact cu moartea... și nu e prea plăcut să îi guști soluția plină de venin.

Pricepea. Pricepea cum fata căzuse într-o stare de depresie după ce trecuse prin spaima morții. Traume din trecut renășteau în sufletul încercat al Suzannei. Retrăia acel surâs în parte sarcastic, în parte complice, prin care aceasta îi arătase că i se alăturase în tristețea sa permanentă.

-Nu e vina ta... nici a textului... nu. Să te știu aici, lângă mine, ca pe un om mult, mult mai „supărat pe viață" decât mine s-a dovedit un remediu miraculos.

Suzanne era conştientă că şi în alt mod o ajutase prezenţa românceі, iar Adelaida ghicise acest lucru. Austriaca avea nevoie de sprijin, de persoane care să nu o clasifice ca nebună.

-Mă prefac surdă la ceea ce tocmai ai spus. Îmi aduci acuzaţii nefondate. În cazul tău ţine, probabil, de rutină... o întrepă Adelaida.

Până ca Suzanne să poată deschide gura:

-Cum ai alunecat în prăpastie?

Cealaltă se fâstâci.

-S-a întâmplat.

-Acum câteva luni nu te-ai fi apropiat mai mult de doi metri de margine.

Îşi spuse că nu avea rost să o mintă pe Adelaida, singura căreia i-ar fi fost în putere să nu o condamne. Cu o voce tărăgănată, fără a o privi direct, analizându-i reflexia în oglinda de lângă pat, Suzanne se destăinui:

-Mereu mi-a plăcut să mă uit în gol. Mai ales după ce a murit mama, în urmă cu cinci ani... Simţeam că mă aşteaptă acolo jos şi tare aş fi dorit să fiu cu ea... Tocmai de aceea îmi înfrânam tentaţia nimicitoare provocată de înălţime. Nu vroiam să mă las pradă ispitei...

Lacrimi răsăriră în ochii Suzannei.

-Speram că m-am învins pe mine însămi şi am vrut să mi-o demonstrez. M-am dus mai aproape... apoi mai aproape... La un moment dat, mi-am amintit de slăbiciunea pe care o avusem dintotdeauna şi m-am speriat. M-a luat ameţeala...

Încrucişându-şi în oglindă privirea cu a Adelaidei, sări în picioare:

-Îţi jur, îţi jur că nu am intenţionat nicio secundă să mă arunc!

Îi prinse mâinile în ale sale:

-Mă crezi, nu?! Te rog, am nevoie să mă crezi!

Adelaida rămase imobilă. Într-un târziu, îşi descleştă mâinile din strânsoare şi zise:

-Te-aş crede, dacă mai întâi ai crede tu însăţi... Ştiu că suferi. Toţi suferim când îi pierdem pe cei dragi.

-Suferinţă!? Suferinţă?! Adelaida, tu habar nu ai ce-i aia suferinţă! Ai ambii părinţi alături de tine, ai trăit în puf de când te-ai născut, eşti frumoasă, deşteaptă, eşti întreagă... (mai puţin la cap). Ce, dar CE, îţi lipseşte? Îşi vărsă ca tot năduful. Cât n-aş fi dat eu să fiu în locul tău!

Adelaida se încruntase cumplit.

-Parcă am mai avut o discuţie similară... Suzanne.

Glasul ei fusese de o duritate ce ar fi împietrit pe oricine, dar blonda nici nu tresări.

-Cine ți-a murit mai demult? Fratele, sora, unul dintre bunici?
Abia putea stăvili furia ei crescândă pe Suzanne.

-Bunicul.

-Regret, sincer. Dar iartă-mă că îți spun, nu se compară cu pierderea unei mame!

-Ce zici tu, Suzanne?! De unde știi că el nu a fost ca un tată pentru mine?!

Țipetele ascuțite ale Adelaidei o pusără pe gânduri. Niciodată copila nu ridicase tonul la ea sau la altcineva, utilizând calmul superior, sarcasmul ori ironia ca armă împotriva celor ce o deranjau, deși de cele mai multe ori tăcea, sfidând și apostrofând tocmai prin impasibilitatea-i disprețuitoare. Pesemne că atinsese o coardă a sufletului ei încă sângerândă și îi părea rău. Totuși Suzanne nu detectă durere în vorbele Adelaidei, ci numai o mânie teribilă. Când i se adresă din nou, glasul îi redevenise cel de odinioară:

-Parcă nici tu nu o duceai prea bine cu nervii! Cum îmi împărtășești presupusele „idei nebunești" dacă nu poți înțelege măcar atât?!

-A fost un fel de-a spune...

-...că ești depresivă! Mare chestie! Eu nu sunt depresivă, te asigur! *Tragedia imaginativă* pe care mi-ai diagnosticat-o cu atâta pricepere nu se poate trata prin mijloace externe!

-De unde știi? Prietenia vindecă, uneori.

-Prietenie!? Noi, prietene! După momentul precedent, nu aș merge așa departe...

-Hai, Adelaida, să ne ajutăm reciproc...

„Mărturisiri patetice! Propuneri patetice!" își spunea Adelaida în continuu, scârbită.

-Adică să ne *compătimim* una pe alta. Nu am nevoie, Suzanne. Eu nu sunt o sinucigașă care se laudă sus și tare cu credința ei oarbă în Dumnezeu!

Suzanne se înroși toată și izbucni într-un plâns spasmodic. Adelaida exagerase intenționat – era sigură că fata nu încercase să se sinucidă – dar fusese zgândărită prea mult ca să o ierte. Ieși din apartamentul Suzannei cu un nesuferit sentiment de vinovăție.

„Patetism. PREA mult – patetism."

Cap.III:

„Aceeaşi indecizie care îl caracteriza pe bunicul său, aceeaşi tortură escatologică de care şi vrea, şi nu vrea să scape..."
Robert Waldorf privea de la geamul camerei sale cum Adelaida se întorcea la castel pe drumul asfaltat.

„S-a dus în vreo plimbare. Copil, copil...", oftă el. „Viaţa loveşte pe oricine, trebuie să te împaci cu asta. Eu m-am împăcat... odată cu anii. Teroarea e alta: să simţi că nu ai pentru ce trăi. Cum ai putea tu, copilule, să simţi asta? Tu trebuie să trăieşti pentru viaţa însăşi şi să o sorbi cu toate ale ei. De ce să nu ajungi să o cunoşti înainte de moarte? Andrei era ca tine, dar cred că ceea ce a declanşat la el deceptia a fost ceva mai general decât în cazul tău. Ai părinţi care te iubesc, deşi poate că au greşit faţă de tine. Soarta doar te-a pălmuit..."
Deschizând un sertar, trase afară un caiet negru.

„Mie nu îmi vei fi de folos vreodată. Acum ştiu că soluţiile lui Andrei nu mă ating decât tangenţial..."
O văzu pe fată printre ramurile pinilor şi, făcându-şi curaj, se grăbi să coboare la parter. Adelaida tocmai deschidea uşa principală când o întâmpină. Ea salută şi dori să treacă mai departe, dar Waldorf îi vorbi:

-Domnişoară, am ceva să vă spun... Aş putea răpi un moment din timpul dumneavoastră?
Încurcată de cererea profesorului, Adelaida se învoi. Ar fi preferat să refuze, dar ceva dincolo de raţiune părea că îi controlează acţiunile...

-Să mergem în grădină... propuse el.

Trandafiri, crini, flori de toate culorile îşi amesteceau mireasma în aerul tare de munte. Era miezul zilei şi soarele ardea deasupra culmilor, aşa că se stabiliră în foişorul filigranat din lemn de brad. Vântul aduse un iz de răşină şi o răcoare somnolentă îi învălui. Ea nu îşi închipuia cât de greu îi va fi să afle lucruri pe care cândva doar le intuise, făcând eforturi imense pentru a le contesta.

-Motivul pentru care îndrăznesc să vă deranjez este stima pe care i-o port unui om realmente extraordinar, a cărui amintire doresc să o cinstesc ferindu-i nepoata de greşelile pe care el însuşi le-a regretat...

Stupefacţia şi indignarea clocoteau în ea, făcând ca o durere cataclastică să îi macine tot corpul. Era din nou la vârsta de opt ani. Bunicul o plimba pe aleile vechi ale facultăţii la care preda componistica. Vremea era capricioasă pe insula Marii Britanii, aşa îi spusese el, totuşi în acea după-amiază de mai atmosfera sclipea diamantin, mascând

medievalele clădiri cu o pojghiță de lumină oranj, care le dizolva asprimea trăsăturilor într-un ecou de imagini estompate. Îi plăcea să stea alături de bunicul; el știa cele mai frumoase povești și o învățase să cânte la pian. Îi făcea toate poftele, își petrecea timpul liber numai cu nepoțica lui atunci când el venea acasă, ori când ea îl vizita, foarte rar, la Oxford.

-Bunicule, de ce stai aici în loc să vii la noi în țară?

-Adeluța, oamenii au slujbe pe care trebuie să le respecte. Plus că, în țară...

-Nu îți place de ea? îl întrerupse fetița.

-De care ea? replică bunicul distrat.

-De România.

-O, ba da, micuțo! râse el.

-Atunci de ce nu vii acasă de tot?

Se opriră. Bunicul se lăsă pe vine și se uită cu drag la ea.

-Tu o iubești pe ea?

-Pe care ea? se alintă viclean copilul.

-Pe România.

-Nu știu... se codi ea nevinovat.

-Atunci îți zic eu: să o iubești așa cum este, fiindcă te-ai născut româncă și fiindcă ai cu ce te mândri. Eu sunt mai ciudat, Adeluța... Oxford a devenit și el o parte din mine, la fel ca România.

Intrară într-o biserică din oraș și cerură permisiunea să folosească orga cea mică. Cum nimeni în afară de preot nu se găsea înăuntru, bunicul se așeză pe scăunel și începu să cânte. Lumina asfințitului se răsfrângea prin vitraliile sângerii din dreapta fetei, polcindu-i chipul cu nuanțe dulci de trandafir. Bunicul era în schimb îmbrăcat în aur curat, iar argintiul său păr abia dacă se mai diferența de restul fetei disipate de razele muribunde. Simțea parfum de flori de primăvară amestecat cu mirosul tămâiei. Fericirea o împresura într-un vârtej al emoțiilor, în timp ce cântecul răsuna în materie, în spirit... în ea.

-Domnișoară, e totul în regulă?

Abia dacă îl auzea pe Robert Waldorf. Fragmente din acea zi de mai îi acaparau senzațiile, întemnițându-le în trecut...

-Beethoven, Adeluța mea. Îți place?

-Așa și așa.

-Îți va plăcea, o să vezi tu. Numai să mai crești.

-Mi-a plăcut... cum ai cântat tu.

Bunicul o mângâie pe cap cu blândețe. Se găseau iar pe domeniul universității, mergând agale și privind studenții ce treceau grăbiți în

grupuri sau solitari. Dintr-o dată, el se opri, salutând o persoană pe care Adelaida nu o observase.

-Good afternoon!

-Is that your beloved granddaughter over there?[17]

Ridicând ochii, fetița îl recunoscu pe profesorul de filozofie...

-Domnișoară...

-Vă cunosc! V-am văzut la Oxford ultima oară când am fost acolo.

Waldorf zâmbi fără voie.

-Încă de la prima noastră întâlnire din salon am bănuit că sunteți nepoata lui Andrei Seriș. Am fost în preajma dumneavoastră de două ori în trecut, dar vârsta prea fragedă pe care o aveați nu vă îngăduie să vă amintiți decât ultima vizită în Anglia...

Gândul ei zbură la reacția domnului aflând cum o cheamă.

-Andrei a fost cel mai bun prieten al meu. Datorită talentului său excepțional și insistențelor unei persoane influente din partidul comunist român, primise o bursă și i se aprobase plecarea la Oxford, unde urma să-și ia doctoratul în muzicologie. Așa că amândoi am studiat la aceeași universitate. Ne împrietenisem din prima clipă, cu toate că el nu era prea sociabil și nu se făcea agreat cu ușurință de oricine. *„Sonata lunii"* constituie un subiect pe care l-am abordat de foarte multe ori în discuțiile cu el. Auzindu-vă vorbind despre acel cântec parcă l-aș fi auzit pe bunicul dumneavoastră. Aceeași cadență plăcută a vocii, mimând calmul și logica aspră, dar trădând exasperanta neliniște, freamătul nestăvilit al gândirii, panica de ordin metafizic. Ați exprimat aceleași idei cu elocința de care era și el în stare.

Fata îl asculta cu atâta atenție, încât nici nu respira. Cuvintele îi săpau însă șanțuri usturătoare și îi răneau orgoliul. Cum de Waldorf cuteza să dea pe față ceea ce ea tăinuise ani de zile?

-S-a întâmplat ca părinții dumitale să îmi dezvăluie, acum câteva zile, îngrijorarea pe care le-o provoci. Părerea mea despre tine se consolida treptat. Te-am zărit întâmplător lângă apă și mi-a venit în minte ce îmi zisese Andrei cu ocazia unei excursii în Cumbria[18]. Era în zori, pe malul nordic al lacului Ullswater. Tocmai terminase de recitat poezia lui

---

[17] -Aceasta sa fie oare nepoata ta mult iubită?

[18] Referire la Lake District (Lakeland; The Lakes), regiune muntoasă în nord-vestul Angliei renumită pentru numeroasele lacuri și pitorescul peisajelor, situată în întregime în comitatul Cumbria. Zona este asociată cu poeți celebri, numiți „The Lake Poets", printre care și cel mai important poet romantic englez, William Wordsworth (1770-1850). Wordsworth a scris poezia „I wandered lonely as a cloud" (Hoinăream singur ca un nor) inspirat de narcisele ce creșteau pe malul lacului Ullswater.

William Wordsworth, *„I wandered lonely as a cloud"*, care îi plăcea în special ca muzicalitate, şi a rostit visător: <<Uită-te la minunea asta! Ce peisaj magnific! Norii care se îmbulzesc la orizont îi dau apoi culoarea infinitului... Mefisto[19] mă tot îndeamnă la desfătarea simţurilor, la lâncezeală. He-he... Ce l-aş mai lăsa cu să mă încânte dacă un glas din depărtări nu m-ar ademeni cu promisiunea celei de-a treia stări.>> Şi-a dat seama că îl luase gura pe dinainte şi a început să râdă forţat. Eu nu aveam încă habar de boala sufletească ce premedita în el cancerul, aşadar nu l-am luat în seamă.

Adelaida îl privi, luptându-se să îşi reţină lacrimile. Ea, care plânsese ultima oară la moartea bunicului, era zdrobită de informaţiile noi ce i se revelau.

-Am bănuit acea boală de când l-am cunoscut, deşi el nu mi se destăinuise niciodată – scăparea pe care a avut-o în Cumbria nu s-a mai repetat. Învăţasem însă cum să-l cunosc. Am crezut că asist la vindecarea lui când s-a îndrăgostit de Maria, bunica ta. El era implicat în organizarea celei de-a treia ediţii a festivalului George Enescu, iar ea – fiica unui ilustru muzicolog român. Veniserm şi eu la Bucureşti cu ocazia festivalului şi am remarcat sclipirea din ochii lui Andrei. Nu am fost surprins că după un an am primit invitaţia la nuntă. Din cauza situaţiei politice a ţării lui nu am putut să particip. Corespondam însă cât de des se putea. M-am bucurat de la distanţă când s-a născut Mihai, tatăl tău. Dar Andrei era foarte nemulţumit de detracarea patriei sale. Primise de asemenea o ofertă de angajare din partea universităţii Oxford. A reuşit să fugă din România cu familia şi să se stabilească în Regatul Unit când Mihai avea cinci ani. Vremea a trecut; simptomele dezastrului său sufletesc se iveau doar când şi când, fără a mă face să mă gândesc la eventualitatea reapariţiei lui integrale. Îl consideram un om în general satisfăcut. Numai că...

Adolescenta îşi aţinti ochii spre el.

-Maria s-a îmbolnăvit şi a murit. Niciodată nu mi-am închipuit că o iubise atât. S-a închis de tot în sine, se purta aspru cu elevii... Nici pe mine nu mă mai suferea alături. Eram convins că boala recidivase cu şi mai multă intensitate. Doar faţă de Mihai păstra aceeaşi candoare părintească, pentru ca tânărul de optsprezece ani să tolereze mai bine viaţa fără mamă. Bunicul tău murise odată cu Maria... Mihai a devenit arhitect. La căderea comunismului a dorit foarte mult să revină în

[19] Mefisto=Mefistofel

România sub influența patriotismului insuflat de tatăl său și asta a și făcut. S-a căsătorit și și-a întemeiat o familie.
Fata surâse tragic.

-La scurt timp ai apărut tu, iar Andrei a reînviat.

Își înfrânase cu brutalitate năvala plânsului și sesiză că însuși domnul era emoționat.

-Izolarea sa a luat sfârșit îndată ce te-ai născut. Fericirea pe care credeam că o pierduse pe veci la moartea Mariei s-a reaprins ca prin farmec. Marea lui supărare era că nu putea sta cu tine. Să plece din Oxford, deși își iubea țara, ar fi însemnat să părăsească mormântul soției ori să o deshumeze, ceea ce ar fi fost insuportabil pentru el. Și sincer, nu cred că patriotismul său l-a împiedicat să îndrăgească Anglia aproape la fel de mult ca România. Spiritual, el trăia în două locuri. A tot stăruit pe lângă Mihai să se mute iar în Marea Britanie, însă el își făcuse deja o situație în România. Apoi a încercat să îi convingă pe părinții tăi să te dea la școală în Oxford; ei au consimțit doar la efectuarea studiilor superioare acolo. Nu îi mai rămăsese altă alternativă decât să vină el îndată ce se va fi pensionat, cu toată durerea pricinuită de cele ce ți-am arătat. Apoi i-a fost diagnosticat cancerul...

Zicând aceasta, Waldorf oftă. Adelaida era sfâșiată de simțăminte antagoniste.

-Acela a fost momentul în care Andrei mi-a expus tot veninul ce mustea în el încă din adolescență. Mi-a relatat cum auzea voci și cum se înstrăinase de ființa sa, încât se întâmpla să nu își recunoască propria figură în oglindă. Se temea cândva să nu aibă schizofrenie, dar timpul i-a dovedit integritatea mentală. Bunicul tău era convins că ideile sale și căutarea a ceea ce el numea „a treia stare" îi înlesniseră sfârșitul: <<Normal>> mi s-a spovedit el, <<am refuzat prea mult să ascult muzica sferelor. Pitagora se înșela. Toți muritorii o aud și se lasă îmbătați de al său elixir divin în compoziția căruia dăinuiește atâta otravă! Muzica sferelor e firul țesăturii Universului, cel ce unește oamenii cu stelele, validând iluzia. Muzica sferelor e *iubirea*. Am blamat viața și dragostea, deci mi-am renegat *existența*. Acum aș vrea să trăiesc pentru Adeluța, numai că s-a isprăvit... Odată dezlegat din mreje, te îndrepți rapid spre moarte...>>. Nu știu nici până azi dacă regretul său din acea clipă viza nemulțumirea că-i cedase iubirii ori felul în care-și petrecuse viața, visând la un statut pe care nu îl putea atinge și urmând să moară prematur. Cred că niciodată nu a fost fericit – era, în primul rând, dezamăgit de sine. Sunt

însă sigur că i-a părut rău, într-un final... Am pomenit de „a treia stare"...

Domnul scoase din buzunarul sacoului carnetul negru, îmbrăcat în copertă de piele, şi i-l întinse. Ea ezită, după care îl luă şi îl deschise. Pe prima coală, ca un moto sumbru, era scrisă o strofă pe care Adelaida o recunoscu îndată.

„E din poezia *Mortua est* a lui Eminescu! De câte ori nu mi-am recitat-o şi eu în gând..."

Dădu pagina şi descoperi foaia de hârtie velină pe tema căreia se certaseră ea şi Suzanne. Se vedea că nu aparţinuse caietului, fiind inscripţionată separat. Se uită întrebător la Waldorf.

-Mi-a dat carnetul înainte să moară. Aici se află toate reflecţiile sale pe care nu le mărturisise nimănui.

-Dar asta... foaia **asta**? apăsă Adelaida cuvintele.

Bărbatul îi întrezări furia şi deveni mai precaut, chiar dacă renunţa din ce în ce la formalismul cu care îi vorbea.

-Cel mai vechi document... Andrei era cam de vârsta ta când l-a compus. Bineînţeles că reperele spaţio-temporale sunt alese astfel încât să provoace confuzia posibililor cititori nedoriţi. Data redactării, 1 ianuarie 1948, e corectă, dar nu coincide cu cea a vizitei sale în Austria.

-Chiar a fost aici? murmură ea.

-Ştiţi, probabil, că proveniţi dintr-o familie care avea avere şi relaţii pe vremea monarhiei. În copilărie, Andrei a călătorit cu părinţii săi în străinătate. Familia Schrattenbach le era apropiată... Membrii acesteia au murit cu toţii în al doilea război mondial: a fost unul dintre factorii ce l-au condus pe bunicul tău la concluzia că oamenii nu valorează ca specie nici doi bani.

-Şi toate acestea vi le-a destăinuit el?

Primi încuviinţarea printr-o înclinare a capului.

-Tot ceea ce e în caiet, inclusiv hârtia, este scris în română. Să înţeleg că bunicul vi le-a tradus în întregime?

Întrebarea tăioasă a Adelaidei îl luă pe nepregătite.

-Nu... am învăţat cât de cât limba lui...

Răspunsul o epată pe copilă, care deveni suspicioasă.

-Pentru ce? Adică, ar fi fost de neconceput să i le daţi unui străin să le traducă, totuşi... Şi cum de aţi plecat în vacanţă cu acest obiect după dumneavoastră?

Profesorul se descumpăni, dar nu dădu semne de agitare. Motivele pentru care descifrase notițele prietenului său trebuiau să rămână străine de Adelaida. Se mulțumi să tacă.

-Speram că ați priceput de ce v-am povestit totul...

-Ca să fiu onestă, nu.

El își coborî privirea.

„Când mă gândesc că mi se păruse că eu și Waldorf avem concepții asemănătoare...", se mustră Adelaida. „Vrea să mă salveze de idei, ca Suzanne, de parcă aș fi gata-gata să mă înec în ele!"

-Sunt convinsă că intențiile dumneavoastră au fost dintre cele mai bune, totuși efortul depus pentru a-mi releva aspecte psihologice din viața bunicului meu mi se pare o risipă de timp și energie. Ceea ce mi-ați istorisit mi-a redeșteptat doar durerea pricinuită de moartea sa. Cât despre ideile pe care mi le atribuiți, sunt idei prolixe și nu le revendic sub nicio formă.

Domnul se posomorî. După o îndelungată liniște, zise molcom:

-Este dreptul dumneavoastră să nu vreți să vă expuneți sentimentele, gândurile. A fost o greșeală din partea mea să mă adresez atât de direct, dar nădăjduiam că astfel voi fi mai convingător. Adelaida...

Pe parcursul conversației, Waldorf alternase politețea excesivă cu limbajul mai informal, nehotărât pe care să îl folosească. De această dată îi rostise numele, ceea ce îi indică ponderea pe care cuvintele lui doreau să o aibă.

-Gândește-te bine, Adelaida! L-am iubit pe Andrei ca pe un frate și am suferit mult la moartea lui. Drumul pe care vei rămâne prea mult timp va fi cel decisiv...

-Domnule Waldorf, oricum murim... reuși ea să îngâne și un dispreț atenuat îi miji pe buze.

Dar nu ar fi vrut să fie răpusă de boală.

„Trăiesc într-o lume ca o apă mișcătoare și trebuie să o suport... măcar de m-aș bucura de aparențe frumoase... iar boala nu este una dintre ele. Iată ticăloșia victii: după ce că nu își descoperă nici rădăcinile, nici rațiunea de a fi, nu-ți dăruiește numai aparențe frumoase. Ea nu merge nici pe plus, nici pe minus... rămâne la pragul *zero*."

-Încă ceva: ar trebui să îți accepți părinții așa cum sunt. Ei te-au acceptat demult pe tine și se căiesc de orice împrejurare care te-ar fi putut răni. Dacă ți-au făcut vreun rău, nu a fost conștient. Jurnalul îți aparține. Cu bine...

Și domnul dispăru până ca ea să mai poată spune ceva.

Cap.IV:

Citind caietul înțelese că Waldorf nu exagerase despre bunicul ei. Paginile gălbui reuneau o colecție de versuri, unele scrise de el însuși, altele nu, la fel ca și citate sau gânduri notate spontan, majoritatea cu tentă filozofică. Ajunse la un pasaj în care autorul se imagina prizonier al castelului Chillon. Bunicul tradusese două mici fragmente din poezia lordului Byron[20].

„Prima parte descrie perfect captivitatea de orice fel... inclusiv pe a mea", reflectă Adelaida, apoi reluă lectura strofei:

„<<Nu erau stele –nici pământ –nici timp –
Nici control –nici schimbare –nici bine, nici crimă –
Doar liniște și o respirație stinsă aproape
Ce nu ținea de viață, nici de moarte:
O mare de suspensie stagnată,
Oarbă, fără margini, mută și nemișcată!>>

Se uită apoi la catren:

„<<Eu și lanțurile-mi însele ne-am împrietenit.
Într-atât o comuniune lungă tinde
Să modeleze ceea ce suntem – chiar și eu
Mi-am recâștigat libertatea oftând greu.>>

Lanțurile au crescut odată cu mine și am devenit o entitate comună... Cât de dificil este să încerci să le scoți dacă îți sunt la fel de proprii ca și urechile sau nasul! Dar... ce e asta?"

Apropie caietul de ochi pentru a vedea mai bine. Identificând niște citate comentate din „Pământ al oamenilor" de Saint-Exupéry, își reîmprospătă cartea în memorie.

„Optimistă operă! Aproape că te convinge că rostul vieții umane și numai al celei umane are la bază relațiile inter-personale și iubirea."

Citi unul dintre extrase:

„Ceea ce eu am făcut, îți jur, niciun animal n-ar fi putut să facă."

Nu se uită imediat la comentariu, ci își aminti propriile sentimente trezite de operă.

---

[20] „The prisoner of Chillon"=poezie scrisă de Lordul Byron (poet englez) în 1816, inspirat fiind de vizita făcută la castelul Chillon de pe malul lacului Léman (Geneva), în Elveția, și de povestea prizonierului genovez François de Bonivard.

„Referindu-se la un accident de avion deasupra Anzilor în care prietenul său ar fi putut să moară, Exupéry redă fraza pe care acesta i-a spus-o după lunga sa absență în munți. Voința lui de a trăi fusese, chipurile, stimulată de iubirea celorlalți, pe care nu vroia să îi dezamăgească. Dar dacă el nu i-ar fi îndrăgit la rândul său pe cei pentru care dorea să trăiască, ar fi înfruntat furtunile Anzilor ca să se reîntoarcă acasă? Totul se reduce la resortul înnăscut oricărei viețăți... la instinctul de supraviețuire ori, în cazul omului, la *iubirea de sine*, care ia forma iubirii aproapelui, a familiei, etcetera! Da, poate că asta ne diferențiază, în afară de rațiune, de animale: un adaos la voința de a trăi, un sentiment direcționat spre noi înșine, căruia i se subsumează și instinctele. Goethe spune în Faust că rațiunea îl face pe om mai bestial decât o bestie; de cele mai multe ori, rațiunea este folosită exclusiv întru satisfacerea iubirii de sine, care echivalează cu tendința de autoconservare a animalelor. Omul **este** un animal superior deoarece poate să aspire la eliberarea de animalitate și uneori chiar reușește – este vorba de *genii*. Cine îndrăznește, însă, ceva contrar acesteia fără a poseda genialitatea se opune naturii, fiind sortit pieirii... Însăși arta este un mod – înălțător – de a alimenta iubirea de sine, numai că ea se purifică, în ciuda genezei sale, prin genialitate sau prin simplu talent. Eliberarea de animalitate este ori întâmplătoare, prin geniu, ori voită și fatală, prin *a treia stare*. Talentul obișnuit descătușează incomplet. Pătrund abia acum sensul <<fericirilor și al tristeților fără de măsură>>... Sentimentele exacerbate presupun însingurarea temporară; era doar un indiciu indirect... Însingurarea, înstrăinarea de lume e *a treia stare*... Doar astfel te situezi între viața și moartea fizică... *doar prin moartea spiritului.* "

Deloc frapată, constată că și bunicul său exprimase idei similare. Ființa lui Andrei Scriș respira prin nepoata sa. Adelaida conștientiză că mereu simțise care era *a treia stare* și încă se forța, ca întotdeauna, să o infirme, invocând arta și genialitatea ca mijloace de a o atinge.

„Nu, nu, însingurarea nu e a treia stare. E altceva, grandios, măreț!"

Următorul citat nu era însoțit de nicio observație personală.

„Asta fiindcă n-are nevoie!"

Îl reluă de trei ori până să se dedea unei senzații de mulțumire.

„*<<A fi om înseamnă în chip neîndoielnic a fi răspunzător. Înseamnă a cunoaște rușinea, când te afli în fața unei nenorociri ce nu pare să depindă de tine.>>* Tocmai fiindcă mă simt atât de răspunzătoare de soarta mea mă rănesc de una singură..."

Continuând să citească, dădu peste o schemă desenată cu roşu şi explicată detaliat. Fusese creată chiar la Aufklären Schloss, după cum se preciza în josul paginii.

„<<*Teoria nivelelor evolutive*>> Să vedem ce a scris bunicul... Primul nivel e <<*Lacul lebedelor*, simbolizând inconştienţa oamenilor, naivitatea, *inocenţa* din punct de vedere al cunoaşterii *Cosmosului*. Oamenii de nivel întâi acceptă viaţa aşa cum e şi nu îşi pun niciodată întrebări profunde legate ca, bucurându-se sau întristându-se, după caz. Eu nu nesocotesc valoarea creaţiei de geniu a lui Ceaikovski atribuind-o acestui tip uman, ci doar subliniez accesibilitatea sentimentelor *generale* degajate de ea. Acestea sunt corelate şi cu efectul său vizual. În balet, viaţa e o poveste prestabilită, iar oamenii din prima categorie îşi privesc existenţa aidoma, ca pe ceva predestinat şi „nedemn" de luat la interogatoriu.

Al doilea nivel este *Sonata lunii*, sinonima incertitudinii, a contradicţiei, a tragediei umane lucide. *De ce?* De ce nu îi păstrăm pe cei dragi? Pentru ce ne naştem şi murim? Omul de gradul doi nu mai este un iluzionat. De aici răsar geniile şi cei înzestraţi cu talent creator şi tot de aici porneşte un al treilea tip de oameni, distinct de celelalte două, de acela rar şi muribund. Este *Recviemul*, sau *omul care a murit în spirit*. A treia stare îl distanţează de ceilalţi cât timp trăieşte fizic, căci el e reticent faţă de semeni, disprefuindu-i, la fel ca pe sine. Distanţa e numai aparentă – ea **este** un element al lumii aparenţelor. Şi omul de nivel trei se lasă prins în capcană, îndreptându-se cu viteză spre moarte, spre un loc fără culoare, la fel cum i-a fost şi viaţa. Moartea are culoare doar pentru cei care nu şi-au suprimat existenţa spirituală.>> Nu, bunicule! Moartea are aceeaşi culoare pentru toţi!"

Trânti carnetul cu supărare.

„Deci ai ajuns să regreţi, până la urmă..."

Lacrimi i se revărsară peste obraji.

„Plângi, plângi, că aşa e frumos! Să te smiorcăi din orice! Să fii patetică!", se dojeni ea. Numai că părerea bunicului conta, cuvintele lui i se infiltrau prin toţi porii, certând-o, atenţionând-o... Într-un final se calmă, îşi şterse ochii şi încercă să-şi ia gândul de la jurnal, pe care îl ascunse în valiză. Termină ceea ce avea de făcut exact înainte ca Veronica Seriş să intre în cameră.

-Îmbracă-te! Nu vrei să mergi la concert?

„Uitasem! Concertul din repertoriul familiei Strauss!"

-Vin acum.

Se pregăti de plecare fredonând în minte Kaiserwalzer – „Valsul împăratului", de Strauss. Recunoştea viaţa edulcorată a celui care stăpânise cândva o bucată din planetă, situat deasupra celorlalţi şi diferit de ei, totuşi supunându-se aceloraşi reguli, prăbuşindu-se în nimicnicie la fel ca oricare alt *om*. Istoria îi păstrase amprenta, pe care tot ea o ştergea rapid, mecanic, ireversibil.

„Nu îmi iese din cap orice aş face!"

Se aşeză la oglindă şi, în timp ce îşi punea bijuteriile, se studie pe îndelete. O idee nouă o făcu să suspine.

„Cât de tânără şi frumoasă sunt! Poate că asta compensează decrepitudinea sufletului meu..."

Când să deschidă uşa o împietriră vocile părinţilor.

-Bietul domn Waldorf...

-Da... îl ştiu de când aveam cinci ani. Un om vesel şi binevoitor, căruia erudiţia temeinică nu i s-a urcat la cap.

-Soţia lui era o fineţe... Ţii minte că au venit la noi la nuntă... Băieţelul lor avea pe atunci şase anişori.

-O adevărată dramă: să-ţi pierzi familia şi copilul de doar şaptesprezece ani, curând după moartea celui mai bun prieten!

Adelaida rămase cu gura căscată. Pricepuse totul...

-Suzzie, îmi pare rău, ştiu că ţi-am promis. dar a intervenit ceva... Mergem mai târziu la Salzburg.

Membrii familiei Seriş tocmai coborau scările când auziră discuţia dintre Suzanne şi domnul Schmidt. Mihai interveni:

-Am auzit fără să vreau. Dacă domnişoara are vreo treabă în Salzburg, noi mergem la un concert acolo chiar acum... Stăm vreo două ore, după care ne întoarcem.

Austriaca se înveseli şi o expresie de gratitudine i se aşternu pe faţă.

-Dacă nu e niciun deranj... Fiica mea dorea să ajungă la mormântul mamei sale...

Fizionomia pleoştită a managerului era deplorabilă.

-Locul unde... fata îşi dresă glasul... este în cimitirul Sfântul Petru, devenit atracţie turistică datorită catacombelor sale. Aţi putea să le vizitaţi în timp ce eu... Mă rog, a fost doar o sugestie. Oriunde m-aţi lăsa, cu pot să ajung singură, se ruşină Suzanne.

-Perfect! Nu am fost acolo şi avem suficient timp la dispoziţie! Renunţăm la cumpărături, nu? îşi consultă el nevasta şi fata.

Veronica încuviinţă, dar Adelaida tăcu.

„Așa face mereu... își impune el voința."
-Dacă sunteți gata, să mergem!

Aceiași munți înverziți de pășuni îngrădite se zăreau dincolo de panourile plasate pe autostradă. Adelaida le arunca priviri confuze... Ar fi vrut să fie ca ei, să nu simtă, să nu știe de sfârșitul ce se contura inexorabil, cufundând totul în ceața de cărbune a morții. Dar se bucura că nu e o bucată de piatră fără capacitatea de a reacționa, de a se apăra de așa-zisa soartă implacabilă a lumii, a oricărei lumi...

„Să-ți accepți destinul ar fi cea mai mare prostie pe care ai putea-o face. Decide! Dacă nu ți s-a dat această putere, capăt-o! Încearcă să ieși din starea bidimensională a Universului. În caz că nu reușești, măcar vei ști că ai avut conștiința a ceva situat dincolo de ei, de banalii muritori amețiți de iluzia vieții!"

Vârful Grossglockner, cel mai înalt din Austria, dispăru sub cadavrele altor masive muntoase. Fata își lipi palma de geamul mașinii și zâmbi contorsionat.

„Dacă nu reușești, te vei urî infinit mai mult..."

Își întoarse capul să vadă ce face Suzanne. Stătea în partea cealaltă a banchetei, urmărind și ea priveliștile ce se derulau cu rapiditate. Iubise, cândva, acele locuri impregnate de magie și mister, însă acum o lăsau nepăsătoare. De când mama sa murise, joaca, prietenii, cărțile, expedițiile, căutarea de taine inventate reprezentaseră pentru ea un fel de substanță vitală, un sedativ care își pierduse treptat efectul. Căzuse în depresie de mult timp, nu drept consecință a acelui accident. Bănuia că motivul pentru care se apropiase de Adelaida fusese, de fapt, o intuiție mascată a tumultului ce își găsise sălașul în amândouă. Simți că este privită și se întoarse la rândul său, descoperind fața întunecată a Adelaidei. Soarele bătea din spatele acesteia, încununând-o cu o coroană de lumină. Suzanne începu să zâmbească aproape inconștient. Adelaida era atât de frumoasă, gesturile sale atât de calculate și de grațioase, încât ar fi putut fi considerată fiica unor mari nobili, sau a vreunor regi ori împărați dintr-o țară bizară, îmbinând obiceiuri vestice cu un fermecător exotism oriental. Dar cealaltă rămase impenetrabilă. Totuși își mișcă buzele într-un fel anume, asemănător unei întrebări. Aureola se stinse când soarele păli în spatele unui nou șir de panouri și, concomitent, mina Suzannei deveni scarbădă. Își reluă poziția inițială, iar Adelaida îi imită exemplul.

Cimitirul Sfântul Petru din Salzburg, aflat la poalele unei stânci pe versantul căreia se zăreau scobiturile catacombelor, le induse tuturor de la început o stare de tristeţe şi resemnare, pe care doar Adelaida nu o împărtăşea. Mormintele marilor familii aristocratice din Salzburg sfidau prin întunecimea lor opulentă, încrustând în sufletul fetei inscripţii menite să înlocuiască fostele făpturi omeneşti cu litere stupide, golite de simţăminte sau de importanţă. Uneori, nici măcar numele acestora nu fusese păstrat, ci înmormântat sub nevolnica pecete a familiei, odată cu ceilalţi membri. Acum stăteau alăturaţi, înţepeniţi unul lângă altul, fără a se diferenţia în vreun fel. Oricum, numele comun al familiei nu îşi mai avea nici el rostul, întrucât aceasta rămăsese, probabil, fără descendenţi ori, în caz că ei existau, puţin le păsa de rudele care muriseră de trei secole. Şi chiar dacă i-ar fi interesat, nu putea fi decât ceva temporar... Câte veacuri ar mai fi ţinut oare socoteala celor ce se succedaseră înaintea lor, asemenea altor făpturi insignifiante de pe acest pământ, de care nu îi lega măcar o amintire, ci o datorie ancestrală, transmisă din moşi strămoşi?

„Au trăit, au murit", îşi zise senin Adelaida. Totuşi simţea că se înfierbântă, că răzvrătirea mocnea în ea îngrozitor, gata să mistuie lumea din jur.

„Aţi trăit ca proştii!", se pomeni ea ţipând în sine şi se prinse cu mâinile de cap. Conştientiză cât de frecvent devenise acel gest, la care recurgea ori de câte ori gândurile sale o luau razna, spărgând orice graniţă impusă de supraeu, de acea instanţă psihică alcătuită din precepte morale, logice şi nu numai, care o împiedicase până atunci să cadă definitiv în gol... în golul din ea însăşi. Dar tot supraeul nu o lăsa să se dedea instinctului de a trăi cu adevărat printre oameni, de a accepta masa lor amorfă, inutilă şi exasperant de neputincioasă ca parte indisolubilă a vieţii sale. Îşi aminti noaptea de Anul Nou, când dorise în mod inexplicabil să se arunce în mulţime. Rămăsese lângă gratiile castelului, urmărindu-i cu o morbidă plăcere a contemplaţiei, încălzindu-se la focul înălţat de fericirea lor. Îi disprețuia indiscutabil, însă avea nevoie de ei... Pentru ce, nici ea nu ştia să spună, cu toate că răspunsul i se prefigura în minte – *existenţa* sa avea nevoie de ei.

„Sunt om, din păcate..."

Şi ce altceva ar fi putut să fie? Realiza că se hrănea cu suferinţa pe care şi-o făurise singură din tragedia umană, din imposibilitatea de a fi altceva decât ceea ce era. Înainte de a pleca la mormântul mamei sale, Suzanne li

se alăturase. Întrucât maicile nu ştiau engleza, ea se oferise să îi ajute să găsească locul unde erau îngropaţi cei ce stăpâniseră Aufklären Schloss.

-Guten Tag, Nonne![21]

Măicuţa nu zise nimic, ci salută printr-o înclinare a capului. Atitudinea ei o enervă pe Adelaida. Deşi româncа nu înţelegea germana, pricepu că Suzanne dorea să le fie arătată capela familiei Schrattenbach, din care făcuse parte unul dintre primii arhiepiscopi ai Salzburgului. Călugăriţa părea deranjată de rugămintea ce îi fusese adresată, ceea ce pe Adelaida o sâcâi şi mai rău. Într-un final, femeia porni printre crucile împodobite cu flori şi Suzanne le făcu semn să vină.

-Cum se poartă... de parcă ne-ar face cine ştie ce favoare, îi şopti ea Suzannei.

-Cred că ţi se pare...

„Mi se pare, da? Ai dreptate, totul e atât de relativ încât nu ai cum să fi sigur mai de nimic! Dar călugăriţa asta se crede clar superioară!"

Se opriră în dreptul unui înger de marmură albă ţinând în mână un crucifix de metal închis la culoare, în spatele căruia se distingeau icoane din lemn pictate în ulei. Deasupra grilajului de fier se reliefau slovele de smoală ale cuvântului „Schrattenbach". Era intrarea în capelă.

-Danke![22]

-Gern.[23]

Cu un mers destul de semeţ, măicuţa se îndepărtă. Adelaida o urmări cum se pierdea printre morminte şi parcă paşii aceleia o scoteau şi mai mult din sărite.

-Aici este? murmură Mihai Seriş dezamăgit.

-Hai mai bine la catacombe. Mulţumim oricum, Suzanne, şi nu uita locul şi ora de întâlnire, spuse cu blândeţe doamna Seriş.

-Mai vrei să stai, Adelaida?

-Nu... dar luaţi-o înainte. Vă ajung.

Se instaură o tăcere deconcertantă. Suzanne rosti impersonal:

-Călugăriţa a zis că aici se odihnesc trei generaţii de clerici.

„Se odihnesc! Halal odihnă!"

Fără să se gândească la ce face, Adelaida zise:

-Crezi că oasele pot vorbi? Să ne spună şi nouă dacă moartea e multicoloră...

---

[21] -Bună ziua, măicuţă!

[22] -Mulţumesc!

[23] -Cu plăcere.

Privirea fixă a romăncei o asigură că aceasta nu glumise. Suzanne se cutremură. Dându-şi seama ce se întâmplase, Adelaida roşi.

-Pe curând.

Se întoarse pe călcâie şi o luă în direcţia stâncii. Austriaca ar fi putut să creadă că Adelaida era nebună, dar dibuise ceva mai mult decât atât. O privi cum intră în catacombe şi stătu aşa multă vreme, încercând să zărească stafia unui destin desprins din conturul imprevizibil al umanităţii.

Cap.IV:

„De ce *eu*, de ce *ei*, de ce *totul*?"
Era singură pe malul lacului străveziu şi rece, stând pe un bolovan rătăcit în verdeaţă.

„Dacă ne-am născut cu un scop, căci oamenilor asta le place să creadă, care-i acela? Ori trebuie să suportăm viaţa asta din capriciul lui Dumnezeu? Nu mi se pare deloc în regulă să trăim ca să îl slujim! Adică de ce acest sentiment de inferioritate pe care omul este sfătuit şi chiar nevoit să îl accepte în raport cu o forţă supremă? Ceea ce deduc sună cam aşa: suntem nişte „chestii" care nu au dreptul să spere la mai mult. Mi-am asumat statutul de gânganic! Dar asta nu înseamnă că şi consimt să rămân cu el."

Luă o pietricică de pe jos şi o aruncă în apă, urmărind încruntată cercurile concentrice generate la suprafaţă.

„Waldorf şi Suzanne habar nu au ce este „tragedia imaginativă". Blonda se lamentează cu necazurile sale (care sunt crude şi reale, nimic de obiectat), pe când Waldorf... Waldorf îşi caută rostul vieţii şi experimentează *un fel* de moarte sufletească. E doar o falsă tragedie imaginativă, căci îi lipseşte componenta teratologică. Amândoi se află încă sub influenţa durerii pricinuite de moartea unor persoane dragi."
Suspină.

„Doamne, aş prefera să nu lupt împotriva ta. Ar fi o bătălie inegală. Totuşi mă revolt împotriva firii. Şi – culmea! – de frică nu pun capăt acestei pendulări. Mi-e groază de dramele realităţii, de suferinţa veridică a vieţii, care mi-ar răpi posibilitatea de a mă ridica din noroiul omenirii. Mă poţi fulmina în orice clipă, cum ai făcut în urmă cu opt ani. În plus, un soi de recunoştinţă nu îmi permite să mă rup total de tine... îţi mulţumesc pentru familia şi bunăstarea materială pe care mi le-ai dat. Sunt la mâna ta... şi cât *urăsc* asta!"

Se sculă în picioare şi începu să vorbească, mergând agitată în jurul lacului.

-Cred în nemurirea sufletului, deşi nu chiar în sens religios. Şi oricum... nu mă ajută. Eu vreau alt tip de nemurire, pe care foarte puţini, sau chiar nimeni, nu l-a obţinut până acum! Vrei să ştii ce nu mă lasă, ce mă forţează să nu *te* accept, cu toate că nu mă îndoiesc de existenţa *ta*?
Adelaida se trânti la loc, pe bolovan.

-Orgoliul. Mândria. Nevoia de iubire... de iubire de sine. Cum să admit eu că sunt la fel cu ceilalți, o subalternă ordinară a divinității, și că o să rămân astfel de-a pururea? Să năzuiesc doar la o „moarte colorată"?...
Dădu din umeri și adăugă firesc:

-Nu pot.

„Și nici *nu vreau să pot*."

Soarele coborî definitiv sub greutatea nopții de vară. Nu trecu mult și luminile din castel palpitară în apă ca reflectate într-un corpuscul opac ce concentrase tot firmamentul cu stelele-i carbonizate, presărate aleator peste lume.

„Sunt fărâme de strălucire redate obscurității...", meditâ Adelaida privind cerul virtual de la picioarele ei.

Rămase încă la marginea lacului. Se făcuse frig, mult mai frig decât în mod obișnuit, iar rochia subțire îmbrăcată de dimineață nu înmuia deloc răceala penetrantă care îi încleștase tot corpul. Presimțea ceva extraordinar și totodată terifiant în liniștea maladivă a munților, ceva ce poate ar fi marcat-o irevocabil. Se ferea să descifreze semnele ivite în vântul tăios și-n poezia lui supărătoare, în întunericul brăzdat de claritâți zdrobitoare ce dominau ipostaza dilematică a lumii.

„Da... *Universul* este o îngrămădire de ipostaze contradictorii, o platformă cu mișcări intrinseee care trăiește bidimensional, între naștere și moarte, între două porți făcând legătura *absolutului extern* (preexistența) cu cel *intern* (starea postumă). Rezultatul la care a ajuns fizica identificând patru dimensiuni este aplicabil doar gnozici noastre, egalizată, în linii mari, de rigorile *absolutului intern*; acesta este un cimitir energetic ce conține, de asemenea, informația genetică a lumii. Universul se zvârcolește, în concluzie, pe un plan similar unei palete de culori..."

Senzația nelămurită că ceva urma să se întâmple se defînea din ce în ce, dar Adelaida încerca să nu o lase să pătrundă prea adânc, rezultând într-o suresciture lăuntrică nedorită. Se mulțumea, deocamdată, să filozofeze. Idei ce nu avuseseră un contur precis se coagulau, oferindu-i o limpezime la care aspirase întotdeauna.

„*Cosmosul* este format din trei stări care coexistă. Două dintre ele, de sine stătătoare, alcătuiesc baza acestui *tot* căruia îi aparținem și noi; este vorba de niște principii inalterabile, antinomice, care diferă prin rol și organizare. Dacă am privi Cosmosul pe verticală (lucru posibil numai în imaginație căci, în ansamblu, el nu admite direcție și nici formule matematice), i-am înțelege stratificarea nu doar anatomic, ci și funcțional.

Absolutul intern (*substratul*, sau *ultima stare*) este dublat de o structură superioară, şi ca ilimitată, şi ca suspendată în nefiinţă (*absolutul extern*). Atingerea inerentă dintre cele două monade are loc aidoma unei reacţii chimice, al cărei produs este zbuciumarea intensă, încă în expansiune, numită *Univers* (platforma propriu-zisă, *miezul*, situat între straturile principale). În permanenţă, stropi din cantitatea incomensurabilă de substanţă externă străbat platforma, oprindu-se dincolo de ea. Atunci se cheamă că un om (sau orice altă formă a materiei vii) apare şi dispare. Fenomenele sunt simultane, dar „reacţia" le adaptează exigenţelor concretului şi noi le percepem ca etape disparate. Totuşi ele nu sunt deloc aşa cum le vedem... Inegalitatea vieţilor ca durată ţine tot de iluzia generală. Acolo, *în afară*, nu există timp, prin urmare nici viteză. În plus, neavând grosime, platforma ar reduce la zero operaţia de împărţire. Viteza trecerii nu se mai poate calcula...

Denumirile de *intern* şi *extern* explică raportul dintre stadiile primare şi lume. Starea superioară (exterioară) nu influenţează palpabil realitatea noastră şi de aceea ni se pare mai abstractă, mai îndepărtată. *Substratul* e însă integratorul organic al Universului şi totodată necropola lui; el îi reglează neîntrerupt normele de funcţionare internă şi înghite energia rezultată din „reacţie", adică ceea ce a fost odată *viu*..."

Adelaida pipăi bolovanul pe care se aşezase. Degetele sale încremeniră pe materialul rece, sporindu-i tremurul interior.

„În ceea ce priveşte forma luată în Univers, orice obiect (cu sau fără viaţă) este o *apariţie*, o ipostază perisabilă, alcătuind pretinsa *realitate*. Ce mi-e omul, ce mi-e marea şi ce mi-e Soarele... tot energie! Numai că cele neînsufleţite se zămislesc şi mor la nivelul platformei, fără a o părăsi vreodată. Ele sunt simplu decor de elemente chimice, de atomi şi molecule care se desfac şi se recompun, modelând lumea prin aglomerări înşelătoare de materie."

Disimulat de noapte, cerul parcă o strivea.

„Pe scurt, sistemul cosmic este acesta: absolutul, termen reunind ambele sale arhetipuri, se relativizează şi energia în continuă deplasare dezlănţuie repezi şerpuiri existenţiale. Traseul este mereu acelaşi: absolut extern – platformă – absolut intern. Teoretic, nu există cale de întoarcere. Absolutul intern absoarbe stratul de deasupra ca o nesfârşită gaură neagră, obligându-l mai întâi să ia viaţă. Eonul extern se consumă treptat, aprinzându-se la contactul cu *substratul* şi generând *platforma*. De va seca vreodată... atunci cine ştie ce va mai fi..."

Se pomeni dintr-o dată vorbind singură, aşa cum făcuse cu puţin înainte.

-Pricepi, Doamne, de ce nu mă mulţumeşte pe mine nemurirea sufletului? oftă Adelaida cu un regret plin de reproş. Ne trimiţi, fără drept de apel, către ultima stare, dar ca întreg, şi nu ca individualitate. Ştiu, ştiu că Biblia vorbeşte de o segregare, de Rai şi de Iad... şi nu neg – acest *substrat* constă într-un set de legi „ştiinţifice" şi de valori, după care noi ne ghidăm parţial (rarcori în întregime) conştient. Abia *aici* Binele şi Răul devin exhaustive, înglobate unei ierarhii axiologice de neclintit. Restrâns doar la falia nestatornică a Universului material, scopul lor, al Binelui şi al Răului, reprezintă aceeaşi diversitate, aceeaşi dorinţă avidă de elemente antagonice care îi asigură lumii existenţa. Sufletul, fragmentul de energie, odată ajuns în absolutul intern, este analizat obiectiv, apoi ordonat, „aşezat" în locul ce i se cuvine. Bunicul metaforizase procesul de sortare socotind moartea „colorată". Poate aşa e... poate că o zonă fadă şi acromatică le este rezervată oamenilor de nivel trei. Degeaba, însă. Supuşi unor reguli comune, cei morţi nu se disting deloc între ei la scară cosmică...Tu, Doamne, eşti *Totalul*. Eşti *cele trei stări*...

„Dacă m-ar auzi Suzanne, ar fi în stare să mă ardă pe rug pentru erezie", rânji în ea Adelaida. O luă ameţeala pentru câteva clipe şi, în caz că nu s-ar fi ţinut bine de scaunul său improvizat, ar fi alunecat cu siguranţă.

„Oare nu merit aşa ceva?"

-Iartă-mă, dar altfel nu se poate, şopti ea cu o sinceritate sfâşietoare. Eu vreau *a treia stare*, acea esenţă supremă din a cărei coliziune cu absolutul intern ne naştem. E *starea de increat*, unde nu există *animalitate*. Cel mai plauzibil, geniile îşi lasă un fragment din suflet *acolo*, în substanţa premergătoare lumii. Cu cât înţeleg mai bine *miezul*, cu atât oamenii de geniu se ridică mai mult, învăţând să i se sustragă. Cu toate astea, suspină fata, nu pot să fiu sigură că geniile se conservă în absolutul extern... Dacă ele doar îl descoperă sau îl intuiesc, fără a putea reveni în el, şi se alătură celor mulţi, purtaţi de curgerea în sens unic?

Strâmbă din nas şi se îndepărtă de bolovan cu repulsie deoarece văzuse un gândac.

„Atunci au trăit măcar cu sentimentul adevărului şi al superiorităţii lor."

Se uită în apă şi i se păru că îşi vede reflexia conturându-se din beznă.

„Iarăşi am vedenii!?..."

Dangătul sec, repetat, al unui clopot de catedrală prelungi bubuitul tunetelor în depărtare. Vântul se înteți, iar peste vârfurile munților apărură aurore de foc.

„Vine furtuna..."

Fata lăsă capul pe spate și văzu cum luna se legăna între nori. Plină de licăriri fantastice, bolta găzduia dansul himerelor celeste. Alarmată, își lăsă pleoapele să alunece câteva secunde, apoi privi din nou. Totul se zguduia în întuneric pe fundalul unui vid sonor ce îi amplifica durerea de cap. Cuvinte din gândul Adelaidei evadară în spațiul ireal, obligând-o să-și astupe urechile cu mâinile și să coboare treptat în genunchi.

-Se duce... se duce... aproape s-a dus,
În golul creat între sine și restul...
*Căci ea e **mai sus**!*

Se apleacă spre apă, doborâtă de vertijul ce s-a intensificat brusc. Imaginea îi joacă și mai repede înainte, așa că strânge ochii cu putere, sperând să reprime viziunea apocaliptică. Știe că lumea nu-i poate conferi stabilitate, menită fiind să... să ce? Să o chinuie pe ea într-o constantă incertitudine, să îi răpească viața pe care și-ar dori să o trăiască *aievea*, iar *lumea* nu îi permite! Dangătul și tunetele reîncep și ele, plus melodia, melodia... Dar vocea primează...

-Tresare ființa cu ochi de genune-
Un trup fragmentat între ziduri de lume.
Prea caldă, suflarea-i se stinge departe-
I-e frică de viață și fuge de moarte.
Ascuns sub cadavre de umbre căzute,
Tot soarbe din ele trăiri nevăzute.
Ar vrea să nu simtă:
Încearcă; nu poate
Să iasă din viață, să scape de moarte.

Vocea explodează la fel ca odinioară, în bibliotecă și în peșteră. Dar urmează tăcerea și întunericul. Luminile au pierit. Adelaida zace pe jos, în iarba răvășită de adieri înțepătoare. Nu este conștientă de frisonul ce îi străbate corpul, ci numai de soarta incluctabilă a ei, a lor, *a tuturor*. Timpul, închis în cercul lui pernicios, îi mângâie chipul obosit.

-Măi, măi, trebuia să se întâmple odată.

-Ce anume?

-Să te lovească boala!

-Nu mai spune...

-Nu mă refer la *tragedia imaginativă* – asta te apucase de mai demult.

-Mda. Bănuiam eu că mă îmbolnăvesc. Mă cam lua cu frig şi ameţeală. Dar de ce *trebuia*?

-Fiindcă prea o luaseşi razna. Ţi se năzărise că vrei s-atingi a treia stare.

-Şi încă vreau. Dar ăsta nu-i motiv de boală...

-Aiurezi! Chiar tu ai zis: nici geniile nu sfidează sensul de mişcare al Cosmosului: increat – viaţă – deces, călătorie completă şi fără întoarcere. Confunzi *a treia stare*, cea dintre viaţă şi moarte, pe care ţi-o doreai, anume moartea spiritului, cu cea de inocenţă existenţială, cu absolutul extern, care nu poate fi recâştigat. Doar ştii că greşeşti! Da, operele de geniu se apropie de puritatea increatului, însă nu şi autorii lor, care sunt **oameni**! Acesta e maximul de aspiraţie. Şi nu se nasc prea multe genii...

-Ştiu că nu sunt geniu.

-Deocamdată. Dar poţi ajunge să crezi asta, iar atunci lucrurile se complică. Ai avea parte de o dublă iluzie.

-Nu timpul îi supune pe oameni – el e o simplă aparenţă.

-Bravo, cred că asta e cea mai logică deducţie a ta.

-Mi-e dor de părinţi.

-Serios? Nu ziceai tu că te-ai săturat de viziunea lor, de părerile lor la care te presează să aderi?

-Ba da. Mă exasperează când fac asta. S-au obişnuit să mă învinovăţească, respingând din principiu orice argument adus de mine. Nu vor să înţeleagă cauza manifestărilor mele pentru că nu îi interesează. Aşa sunt ei, mari şi atotştiutori... iar eu – nimicul de lângă ei, care nu are dreptul la opinii personale.

-Adevărat. Însă ţi-au întrezărit sufletul şi s-au speriat mai tare. I-ai pus tu la punct dup-aia cu aerul tău impenetrabil...

-Meritau. Nu au dreptul să mă cunoască. Nimeni nu are. Şi nici să se impună în faţa mea ca reper infailibil, ca model, cum a făcut tata. Ha! Să cred că îi pare rău! Niciodată! El e „prea perfect" ca să aibă remuşcări şi mama prea orbită de „perfecţiunea" lui!

-Dar există oameni care te cunosc.

-Suzanne şi Waldorf. Îi detest.

-Nu, nu e aşa. Îi preţuieşti.

-Eu nu ţin la nimeni! Iubirea e un liant indisolubil, asigurând perpetuarea falsului ce ne înconjoară. Eclipsează adevărul! De ce aş iubi?

-Fiindcă eşti om.

-Unul al cărui suflet aproape s-a stins...

-Aproape...

-Vreau să fiu omul fără sentimente. Nimic să nu mă lege de acest loc!

-Asta ar însemna să te anihilezi irevocabil. Oricum, compasiunea e primul sentiment care te încătuşează.

-Compasiune faţă de cine?

-Faţă de tine şi faţă de oameni!

-Faţă de mine, poate. Oamenii... să facă ce-or vrea.

-...mai ales faţă de tine. Eşti destul de egoistă.

-Da.

-Patriotismul tău e simulat.

-Cum adică?

-În spatele-i stă orgoliu!

-E mare orgoliul...

-Foarte!

-Şi egoismul.

-Fără îndoială.

-Dar de unde izvorăşte patriotismul în general, dacă nu din orgoliu? Nu-mi plac oamenii.

-Ştiu, dar trebuie să te obişnuieşti cu ei. Ah, am uitat... nu îi suporţi tocmai fiindcă sunteţi identici din perspectiva filozofici tale.

-Acelaşi *trebuie*... Sunt liberă! Nu mă constrânge nimeni şi nimic!

-O, ba da! Cunoşti cine...

-Viaţa!

-Mai încearcă... Nu e nevoie să mărturiseşti. Ştim şi eu şi *tu*.

-Îmi plac aparenţele frumoase.

-Şi lumina îţi place.

-Lumina... Oamenii au nevoie de lumină... e ceva aşa de frumos…

-Eşti om, vezi?!

-*Sunt* om! Doar atât?...

-Nu e de-ajuns? Ai fi vrut să fii un animal oarecare?

-Tot animale sunt şi oamenii. Doar că li se adaugă atributul „sociale". Să abolim relaţiile socio-umane şi cu ele *iubirea*!

-Să fi fost altceva decât om... nu ţi-ai fi permis să delirezi atât!

-Ai dreptate. Numai umanitatea ar putea avea o şansă.

-În caz că oamenii s-ar ridica până la absolutul extern, tu ai fi singura care ai vrea să mori, trecând în cel intern, numai să fii pe dos.

-De ce nu? Supune mediocritatea, arată-i ce înseamnă *supremaţia*...

Ecoul distant al păsărilor nocturne se strecoară printre trunchiuri de conifere, disipate în moliciunea aburului coborât din munte. Adelaida

rătăcește prin pădurea de la poalele castelului, pășind în funestele acorduri ale unei melodii ce înscriptează ura pentru lume resimțită de ea cu pasiune și dezgust. S-a închegat odată cu gândurile și a izbucnit dinăuntrul său ca un poem al despărțirii. Își recunoaște percepția despre univers în sunetul oboiului, în armonia vioarelor ce acompaniază corul lugubru de voci... un cântec tânguitor și grav, ale cărui întorsături îi generează o stare somnolentă, dar de regăsire deplină. E într-o transă hiperlucidă. Când simțămintele paroxistice induse de note se strâng într-un nod sufocant, excesiv de puternic, aceleași note detensionează, eliberează, tămăduiesc. Explozie-implozie, implozie-explozie. Așa ar caracteriza efectul muzicii, care îi provoacă dărâmarea perpetuă a zidurilor interioare. Ca un inamic zămislit dintr-un material identic cu ea, cântecul pătrunde în cele mai ascunse firide ale sufletului Adelaidei, descătușând trăiri intense.

Revenindu-și din senzația de rău ce o copleșise la malul lacului, a descoperit că nu mai are amintiri, că trecutul și viitorul au dispărut sub pecetea prezentului atotputernic. Adolescenta rafinată, predispusă spre jocul nelimitat al artei în aceeași măsură ca spre rigurozitatea științifică, adesea îmbinându-le cu speranța de a atinge independența suverană față de omenire, copila cu purtări nobile, scârbită de mascarada existenței, s-a dezintegrat în vidul dintre sine și restul. Poartă cu ea doar melodia, esență ultimă a ființei ei.

Pentru o clipă, cântecul îi suprimă mintea în favoarea instinctului, reducând-o la o conștiință implicită, inferioară, sau poate la suflul unanim al naturii, la pulsul originar al planetei. Nici frigul ce o învelește în giulgiul său, nici umezeala sufocantă a nopții nu o tulbură, căci simțurile îi sunt întemnițate de versurile ascendente în neant care îi învălmășesc gândurile. Murmură fără să vrea, fără să știe ce face, scoțând din prăpastia propriului eu frânturi din muzica eternității.

-Lacrymosa dies illa
Qua resurget ex favilla
Judicandus homo reus.
Huic ergo parce, Deus:
Pie Jesu Domine...

Copacii se alătură parcă, dispărând în negura mereu mai deasă, amenințând-o cu închisoarea lor invizibilă ce se formează în juru-i ca o peșteră ermetică, ai cărei pereți nu pot totuși fi atinși.

-Dona eis requiem,

Dona eis requiem...[24]

Recviemul o asaltează încă din rândul fantomelor pe care le ştie lângă ea, aproape, îndemnând-o cu glasuri insinuante...

-Părăseşte caverna... zidurile sale se pot dezagrega. Atinge-le... învaţă-le structura complexă – scapă din mijlocul lor... Nu crede nimic din întunericul ce te împresoară. El e adevărata iluzie! Raţiunea vieţii se poate afla doar experimentând-o.

-Minciuni! Înalţă-ţi şi mai mult zidurile ca să te păzeşti de miraj! Aceasta e unica ta realitate. Dincolo de doliul omenirii se deşiră aceeaşi noapte inflexibilă. Moartea nu are culoare pentru nimeni. Aceasta e ***a treia stare****. Rămâi aici. Iată singurul mod sublim de a sfida lumea, opunându-te fluctuaţiilor sale. Vei trăi fad, fără altă bucurie în afară de superioritatea ce decurge implicit, dar şi fără decepţii.*

-Ha-ha! Nu ai trăi deloc! Te-ai complăcea în starea asta de plăcintă filozofică până o fi să te îneci în absolutul tău intern – hi-hi! Adică să mori – fizic vorbind. Mă rog, fii isteaţă şi convinge-te singură că ai luat-o razna de tot. Crezi tu că dacă te separi de Univers, spunându-i un „nu" stoic ori de câte ori te trage de mânuţă să îţi arate vreun curcubeu radios, gloata aia de nimicuri (de omuleţi ranchiunoşi, pardon), îţi va scanda numele spre soare-răsare? Chiar speri să te arăţi superioară faţă de unii a căror ocupaţie de bază este să-şi asigure mâncărica şi să o digere tihnit? De-ai fi zeiţă, şi tot nu te-ai alege decât cu invidie sau dispreţ. Să te surghiuneşti pentru asta? Nu se merită, croyez-moi! Râzi de abisul peşterii, real ori ba. El este o insultă adusă mediocrităţii oamenilor!

Nu îi ajunge aerul. Muzica o bântuie cu mai multă putere.

-Vrea Adelaida să fie consacrată de ceilalţi ca superioară? Ea îşi e suficientă sie însăşi...

-Ba cum, dacă se urăşte? Pereţii sunt confecţionaţi din acest simţământ cu valoare de adeziv. Ar vrea să nu se sinchisească de restul şi nu poate. Tocmai aici e problema: se detestă, cu toate că ar prefera exact contrariul.

-Da-da. Vrea să fie geniu. Ha-ha, hi-hi! Ca şi când asta ar ţine de ea.

-Nu-i aşa. Ea suferă pentru omenire.

-Pardon?! Îşi plânge de milă că e la fel ca toţi ceilalţi! Egolatria, bat-o vina!

---

[24] Acea zi este una a plângerii, În care se va ridica din nou din cenuşă/ Omul vinovat, pentru a fi judecat / Aşadar cruţă-l pe acesta, Doamne,/ Bunule domn Iisus:/ Dă-le odihnă. Amin.

-Nici că puteai să te înşeli mai rău. Deficitul de iubire de sine, asta o distruge.

-Păi nu e ăsta idealul? Iubirea menţine iluzia. Dragostea unui om pentru ai săi, pentru un animal, pentru orice, este doar o proiecţie a iubirii de sine.

-Cam toate sentimentele ţin de ea. Un om urăşte pe cineva fiindcă i-a făcut rău lui ori cuiva pe care îl îndrăgeşte. Teama are rădăcini similare. Şi când admiră pe un altul, şi când îl încântă un obiect, tot la el îi stă gândul... Ar vrea să fie ca cel pe care îl apreciază, să posede lucrul care l-a frapat. În caz că se identifică în persoana respectivă, ori dacă obiectul plăcut îi aparţine, actul admirării se adaugă la consideraţia ce o are pentru el însuşi. Narcisistă creatură!

-Lumea este o iradiere a iubirii de sine. Fără această permanentă emanaţie, şarada s-ar destrăma.

-Iar omul şi-ar înceta existenţa pământeană...

-Uite contradicţia! Abolirea ***sinelui****, deci a farsei în care e prinsă umanitatea, sau situarea acestuia în centrul lumii? Variantele se întretaie pe alocuri, căci nu se poate una fără alta... nu pentru Adelaida...*

Vocile se amestecă, apoi sublimează în vibraţiile receptorului. Respiraţia fetei s-a rărit.

-Evadează! Viaţa reprezintă variaţia în imuabilul absolut. Extern, intern, tot inerţia sălăşluieşte în el. Savurează existenţa, unicul element de mişcare!

-Da, evadează. Mai întâi, însă, acceptă-ţi soarta de nimic! Ha-ha!

-Sau stai acolo unde eşti. Aproape ai atins a treia stare...

Fantomele tac pentru o clipă, după care rostesc în cor:

-Dar nu uita: ***fiecare drum duce spre un fel de moarte****.*

Bezna se clarifică un moment, apoi recade în sunetul grav al unui clopot.

Cap.V:

-Spune-mi **concret** ce a pățit. Doar astfel vei scăpa de povară...
Impresionată de ce i se întâmplase Adelaidei, Suzanne simțise nevoia să se descarce. Cum în Johann, dintre toți prietenii, avea cea mai mare încredere, se hotărâse să-i povestească amănunțit, omițând interpolările ce ar fi putut trăda mentalitatea românceі.

-Vineri am fost împreună cu ea și părinții săi la cimitirul Sfântul Petru. Înainte de a ne despărți în Salzburg s-a purtat nefiresc, însă în mașină mi s-a părut normală. Antisocială, bineînțeles, dar normală! Din câte am înțeles, a cinat cu familia ei și a ieșit pe malul lacului. Nu se știe de ce a plecat prin pădure de una singură, noaptea, pe o temperatură de circa zero grade Celsius. Bine că domeniul schloss-ului e împrejmuit cu un gard, ceea ce a împiedicat-o să ajungă prea departe. Îngrijitorul o văzuse cum se îndepărtează; a strigat-o și nimic: ca a dispărut printre copaci. Părinții s-au îngrijorat că nu mai vine și au plecat să o caute. Atunci au chestionat îngrijitorul care le-a istorisit la ce fusese martor. Au găsit-o după cincisprezece minute, zăcând pe jos inconștientă.

-Ce bizar...

-Și-a recăpătat cunoștința după două zile de febră și delir. Doctorul chemat la castel a zis că nu a mai întâlnit niciodată ceva asemănător. Presupune că un șoc nervos a făcut-o să leșine.

-Și cum îi e acum Adelaidei?

-E încă la pat și pare să nu își amintească nimic...

-Ai vizitat-o?

Suzanne amuți.

-Nici nu știu ce atitudine e preferabilă...

Johann o ceartă blajin:

-Și ea te-a vizitat pe tine când ți-a fost rău...

-Cred că nici nu mi-ar permite să o văd. Le e frică mai ales fiindcă nu pricep ce a provocat șocul.

-Tu cunoști cauza?

-Poate că da, Johann, în parte. Am intuit-o numai. Dar să îi dezvălui gândurile ar fi groaznic de dăunător pentru ea.

-Cine te-a informat asupra celor petrecute?

-Îngrijitorul și doamna Scriș, pe care mi-am făcut curaj să o întreb despre starea Adelaidei.

-După tot ce mi-ai zis, îți sugerez să nu te implici decât dacă vei avea certitudinea că o întrevedere ar fi benefică pentru amândouă.

-Mulțumesc, Johann...
El îi strânse mâna cu un surâs.

*

Adelaida se trezise a treia zi după-amiaza dar o ușoară migrenă o împiedica să se dezmeticească pe deplin. Mama și tata, care erau lângă ea, se repeziră să o sărute. Își revizuiră însă pe loc intenția, socotind că fata s-ar putea supăra. Își arătară nețărmurita fericire doar prin intonația plină de dragoste ce însoțea cuvinte anoste, alese cu grijă pentru ca Adelaida să nu se tulbure. Cu maximă prudență și subtilitate, ei încercară să înțeleagă cele petrecute. Deși avea memoria intactă, copila nu concepea să se destăinuiască, nu acum. Prefăcându-se că totul în mintea sa era confuz, ca știa că niciodată gândurile sale nu cunoscuseră o claritate mai covârșitoare. Se uita blând la amândoi și nu zicea mare lucru. În cele din urmă, părinții părăsiră încăperea.

Mai târziu, când Veronica Scriș îi aduse un pahar cu apă, Adelaida o privi duios și îi sărută mâna fără a spune nimic. Mamei i se păru că niciodată, în ultimii opt ani, fiica ei nu o făcuse mai fericită. Ar fi vrut să își îmbrățișeze odorul, dar surâse cu neîncredere și ieși. Abia afară o zgudui plânsul, și chiar soțul său suspină aflând despre gestul Adelaidei.

După câteva ore, fata o rugă sfios pe doamna Scriș să îl convingă pe Robert Waldorf să vină până la ea. Deși mirată, femeia nu se opuse. Doctorul în filozofie se interesase în repetate rânduri de sănătatea Adelaidei, așa că nu ar fi fost deplasat să îl cheme. Cineva bătu la ușă; mama deschise și exclamă surprinsă:

-Domnule Waldorf, chiar pe dumneavoastră doream să vă caut!

-Și-a revenit? întrebă el agitat.

-De câteva ore și vrea neapărat să vă vadă...

Profesorul se bucură sincer, numai că o undă de nedumerire răzbi în cutele de pe fruntea sa. Veronica îl anunță Adelaidei, după care îl pofti să pătrundă în cameră. O revărsare de lumină îl izbi din stânga, așa că își duse mâna la ochi. Fata stătea cu spatele sprijinit de pernă. Slăbise și pielea ei căpătase un alb sidefiu, care o asemuia unei statui plăpânde, superbe dar nepământene. El se apropie, trecând prin voalul de o evanescență limpede ce îl orbise în prag și o salută în română. Copila îi răspunse și îl invită să ia loc pe scaunul din dreapta patului. Restul conversației se desfășură în engleză.

-Cum vă simțiți, domnișoară?

Adelaida râse şi ignoră întrebarea.

-Domnule Waldorf, nu e nevoie să îmi vorbiţi cu atâta formalism.

El tăcu.

-Vă mulţumesc pentru vizită şi *nu numai*...

Tărăgănase ultimul cuvânt şi domnul crezu că a înţeles motivul pentru care dorise să-i vorbească.

„Să fie oare adevărat?" se îndoia acesta.

-Am vrut să vă văd, pentru că...

Decolorarea din ce în ce mai stranie a feţei sale îl înspăimântă pe Waldorf.

-Ştiu de ce v-aţi străduit să traduceţi carnetul; ştiu şi cauza pentru care îl aveaţi la dumneavoastră.

La aşa ceva bărbatul nu se aşteptase. Rămase perplex.

-De când v-a murit familia, viaţa a fost pentru dumneavoastră un instrument de tortură, infernul care v-a mutilat sufletul. Aţi păstrat cât de cât aparenţele unui om echilibrat, dar nici nu se mai putea pune problema că vă veţi regăsi pacea. Bunicul meu a experimentat o agonie vecină cu a dumneavoastră şi aţi sperat că veţi identifica în notiţele lui o soluţie. Jurnalul celui mai bun prieten vă oferea şi posibilitatea reînvierii unei persoane la care aţi ţinut foarte mult.

Waldorf se supără, totuşi sănătatea şubredă a Adelaidei îl constrânse la o muţenie obstinată. Îşi fixă privirea asupra apusului ce împurpurase cerul. Fata cunoştea furia ce mocnea în el, căci şi ea reacţionase în acelaşi mod.

-Nu vă ofensaţi că vă zic toate acestea. Intenţionez doar să vă ajut... cum şi dumneavoastră aţi făcut în cazul meu...

Domnul se uită la ea cu suspiciune.

-Vrei să zici că...

-Acel caiet pe care mi l-aţi dat m-a ajutat să-mi ordonez perspectiva asupra lumii.

-Dar nu să o schimbi...

Adelaida avu tendinţa să se încrunte.

-Bunicul a descoperit trei soluţii pentru depăşirea *tragediei imaginative* (aceasta este denumirea pe care i-a dat-o bolii mele o cunoştinţă), soluţii care presupun adaptarea la un anumit stadiu existenţial. De ce adaptare? Fiindcă omul bolnav de tragedie imaginativă e un om aflat în suspensie, în afara sferelor de existenţă. Aşadar... Primul stadiu este *pasivitatea*, care nu cred că poate fi redobândită odată ce a fost înlocuită cu starea a doua, cu *neliniştea*, cu incertitudinea. Neliniştea reprezintă o soluţie doar

când este însoțită de resemnare, dar se transformă în amenințare de îndată ce s-a solidificat și începe să se extindă ca un cancer... Astfel se ajunge la *starea a treia*, la atrofierea sufletească: renunțarea la viață prin moarte interioară. Am dezvoltat teoria bunicului și am obținut un rezultat interesant prin proiectarea etapelor evolutive umane la scară cosmică. *Absolutul extern*, sau stadiul de încreat, coincide la nivel abstract cu omul inocent, credul și iluzionat, pe care nu îl preocupă altceva decât asigurarea vieții. Singura diferență între oamenii de nivel unu și această stare inițială este puritatea, substituită, la ei, de animalitate. M-am tot forțat să consider stratul extern drept *a treia stare*, dar logica mi-a interzis să mă automistific mai mult decât o făcusem deja. Universul nostru, sau *platforma*, este un plan intermediar între încreat și *absolutul intern*, rezultând din coliziunea lor. Această *platformă*, miezul Cosmosului, are ca emblemă *„Sonata lunii"*, ambele fiind caracterizate de instabilitate și de frământări permanente. Raportată la clasificarea oamenilor, ea îi descrie pe cei conștienți, fie că sunt resemnați, fie că nu. Doar renunțarea la revoltă le aduce un gen de fericire...

Lui Waldorf i se părea că îl aude pe Andrei Scriș în ultimele sale clipe și se întrista pe măsură ce copila îi arăta că nu se produsese nicio revoluție în mentalitatea ei, ci din contră, că totul se sedimentase.

-Indivizii ce nu se acceptă pe ei înșiși, la un loc cu lumea în care trăiesc, păşesc mai repede dincolo de granița cu *absolutul intern*, în starea de după moarte. E impropriu să numești negarea lumii și a vieții *a treia stare*: ar trebui să fie patru etape principale în total pentru ca exprimarea să devină corectă. Cum acest stadiu e undeva între viață și moarte, între *platformă* și *absolutul intern*, el se înfățișează prea restrâns pentru a fi de sine stătător, deci fundamental. Simbolizând o sinucidere spirituală, *starea a treia* este pedepsită... poate cu un loc fără culoare.

Își imputa că îi dăduse caietul și regretul i se citea pe obrajii supți. Adelaida era prea înflăcărată de ceea ce avea de spus ca să observe ceva.

-Omul care suferă de *tragedia imaginativă* e un microcosm, domnule Waldorf, deoarece trece prin toate cele trei stări: e mai întâi inocent, apoi deziluzionat și mort încă din timpul vieții. Dar asta nu înseamnă oare că îl emulează pe Dumnezeu? Dumnezeu e totalul celor trei stări. Nu rezultă din asta că omul complet, superior și totodată răzvrătit împotriva ordinii primordiale este cel pedepsit? Nu i se *impune* omului *ca specie* inferioritatea? Dar ființa în acest fel bolnavă chiar le este inferioară tuturor celorlalți, căci **nu poate** nici măcar să se iubească pe sine, adică să trăiască!

Domnul şi doamna Scriş auzeau aproape tot din sufragerie, dar nu se puteau hotărî dacă ceea ce zicea Adelaida îşi avea obârşia în nebunie sau în adâncimile până atunci de nepătruns pentru ei ale fiicei lor. În schimb, domnul se mai învioră.

„Poate că nu e totuşi pierdută dacă îşi descrie sentimentele cu atâta luciditate."

-Pentru cel ce suferă de *tragedia imaginativă* ar fi absurd să se omoare fizic: *starea a treia* este singura care îl diferenţiază de restul omenirii şi de aceea trebuie menţinută cât mai mult timp. Dar vai, cât se păcăleşte... El doar îşi grăbeşte moartea! Soluţiile nu vi se aplică decât parţial, domnule Waldorf. V-aţi putea izola, într-adevăr, de lume, şi aţi ajunge, pe altă cale, tot la a treia stare – şi asta *numai* dacă aţi înceta să râvniţi la viaţă subminând-o pasiv, ceea ce nu se prea întâmplă la oameni. Excepţia semnificativă e aceasta: pentru dumneavoastră nu există absurditatea sinuciderii reale, din cauză că tragedia dumneavoastră **este sută la sută palpabilă**! Aţi venit la Aufklären Schloss imediat ce aţi avut ocazia fiindcă aici a scris bunicul ultima pagină a jurnalului, **aici** şi-a definitivat soluţiile. Tragedia dumneavoastră nu este imaginativă, izvorâtă din disprețul faţă de sine, cumulat cu dezgustul pentru condiţia umană şi cu nevoia de a se iubi; drama dumneavoastră nu vă induce satisfacţia morbidă că nimeni nu mai are aceleaşi gânduri, că nimeni nu suferă în acelaşi mod şi că oricine vă este inferior tocmai fiindcă se resemnează ori se lasă iluzionat. O, nu! Tragedia dumneavoastră nu vă hrăneşte şi nu vă distruge concomitent – în proporţie mai mare! – iubirea de sine! Ea nu e însăşi placenta ce vă asigură un stadiu intrauterin, la al cărui final veţi renaşte în moarte!...

Ridicându-se în picioare, Waldorf vru să-i ia mâna, dar se abţinu.

„Câtă ură pentru ea însăşi..." Mila pentru fată i se prelingea în suflet ca o soluţie corozivă.

-Drama dumneavoastră este una *reală*. A mea are rădăcini preponderent imateriale, totuşi nu lipsite de adevăr sau de o logică autodistructivă. Pierderea bunicului a fost unica mea tragedie tangibilă. Când impactul ei a mai trecut, i-a luat locul mânia. Orgoliul m-a indus mult timp în eroare. Nu bănuiam că el poate să nu fie o componentă a iubirii de sine, ci însuşi simptomul care îi arată insuficienţa! Părinţii mei au avut o atitudine greşită în sensul că nu m-au luat niciodată în serios – altceva nu am ce să le reproşez. Dar ştiţi ce?

Surâse.

-Bunicul nu a găsit trei soluţii, ci doar două...

Robert Waldorf își acoperi fața cu palma dreaptă ca pentru a se feri de vorbele Adelaidei.

-*Eros* și *Thanatos*! *Iubirea*... sau *moartea*, care vine oricum. Dragostea față de semeni **este** o proiecție a iubirii de sine, da, însă merge la fel de bine și reciproc... Iubirea sau moartea...

Robert Waldorf tresări, înduioșat de cuvintele fetei, iar părinții ei întredeschiseră ușa cu un melanj de curiozitate și speranță.

-Vă sugerez să o alegeți pe prima, oricât de inadvertent și dificil vi s-ar părea... cu așa am făcut, arătă ca cu o mișcare a capului spre cei doi din prag.

Cap.VI:

Se oprise dincolo de poarta filigranată a grădinii, aproape de lacul acoperit cu o platoşă de întuneric verde, abisal. Alpii, străjeri stâncoşi, îl înconjurau precum coroana unei nebuloase translucide, totuşi înfipte în tenebrele propriei sale inerţii. Contemplându-l ca pe un rege al misterului, Adelaida urmărea cum raze albe îi disipau obscuritatea. Apa îşi păstra cu toate acestea o undă glaciară, venită din necunoscut, de parcă un gând i-ar fi străbătut necontenit suprafaţa.

Îşi aminti de jocul lui Robert Waldorf: <<Ce aţi zice să îi ghicim numele?>>. Fata închise ochii.

„Îl voi boteza *Andrei Seriş*, căci *el* şi lacul mi-au oglindit viaţa în limpezimea lor ieşită din haos..."

Auzind vorbă şi râsete în spate, văzu pe alee doi adolescenţi blonzi care se ţineau de mână. Agrea deocamdată cu destulă greutate manifestările afective, în consecinţă nu îşi putu reprima un răutăcios surâs de superioritate. Se sforţă însă şi înaintă spre cei doi, care nu o observaseră.

-Suzanne şi Johann!

Vocea ei oarecum falsă îi făcu să se dea înapoi speriaţi.

-Fie că vreţi binecuvântarea mea, fie că nu, cu v-o dau!

Ambii erau consternaţi, mai ales Suzanne. „Oaspetele din România", să facă o glumă? Johann reuşi primul să încropească vreo câteva propoziţii:

-Domnişoară Adelaida... ţi-ai revenit? Suzanne era foarte îngrijorată. Mereu o întreba pe mama ta ce faci.

-Da, Johann, mulţumesc, sunt foarte bine.

Austriaca nu îndrăznea să o privească în faţă. Adelaida urmă pe un ton grav:

-Suzanne, peste câteva minute plec. Putem vorbi?

-Da... da, sigur.

-Te aştept în hol, Suzzie, zise Johann din mers.

Singure în răcoarea dimineţii, fetele inspirau briza de munte ca pe un elixir regenerator. Liniştea, în deplinătatea ei, alcătuia o muzică divină, provenită poate din mişcările sferelor de pe cer.

-Suzanne, iartă-mă, ştiu că nu ai vrut să te sinucizi... tremură glasul Adelaidei. Tu ai ales mai demult între iubire şi moarte. L-ai ales pe Dumnezeu... Sub orice formă ai vrea să-l pricepi, el înseamnă unul şi acelaşi lucru – *echilibru*, deci *iubire*. Nu există destin, ci numai această balanţă cosmică. Ea nu e neapărat echitabilă din perspectivă umană, cert

este că există şi nu poate fi alterată. Acţiunile noastre o înclină într-o direcţie sau alta, în funcţie de concordanţa lor cu armonia totală... Cât de anevoios va fi să învăţ din nou cum să primesc şi să dăruiesc substanţa Universului!

„Să mă accept şi să mă îndrăgesc pe mine e încă ceva de care trebuie să mă preocup în viitor..."

Judecând după freamătul buzelor, ecalaltă mai că nu se lăsa convinsă. Romînca îşi luă la revedere:

-Îţi urez succes în tot ce faci şi să ne reîntâlnim sănătoase! Cu bine!

Suzanne ar fi vrut să spună ceva, dar nu se putea aduna. Atunci se auzi un pian şi Adelaida se opri din mers.

-*Mondscheinsonate*[25]... şopti austriaca, iar copila se răsuci spre ea.

-Să ştii, Suzanne, că dintre toţi oamenii din jur, cu tine am avut relaţia cea mai apropiată de ceea ce numim *prietenie*...

O picătură umedă se ivi pe obrajii Suzannei. Vociferă maliţios, dar simpatic:

-Să ştii, domnişoară Adelaida Seriş, că deşi om mai nebun sau mai mizantrop decât tine nu mi-a fost dat să văd, tu ai fost singurul, în afară de părinţii mei, pe care l-am stimat şi l-am preţuit extraordinar de mult!

-Vezi că te-aude Johann.

Suzanne îşi duse degetele la buze chicotind, apoi amândouă se uitară lung una la alta.

-E necesar să mai ştii, domnişoară Schmidt, că faci parte dintre puţinii care au avut sentimente atât de paşnice faţă de mine...

Adelaida schimbă o ultimă privire glumeaţă cu Suzanne, înclină uşor bărbia în semn de salut şi plecă.

*

Ploaia caldă îl prinsese pe nepregătite, stropindu-i părul şi hainele, înnămolindu-i pantofii gri închis. Vestimentaţia sa răvăşită de intemperie părea sporea alura-i impunătoare şi elegantă, perfect încadrată în englezescul peisaj al Oxfordului. Picăturile se înmulţeau şi cădeau mereu mai repede, încât aversa de vară de la început creşcu într-un torent rece, ţâşnind din norii ce se bulbucau pe boltă. Se adăposti urcând treptele unei clădiri vechi dar maiestuoase, ale cărei ferestre păreau a păstra o taină sacră, inaccesibilă oricui ar fi încercat să o dezlege dinafară. Fulgerele se

[25] *Mondscheinsonate*=Sonata „Clar de lună"

întretăiau la orizont, iar geamurile fumurii de deasupra zbârnâiau odată cu tunetele. Înțelese că nu avea cum să plece de acolo până ce furtuna nu s-ar fi domolit, deci se strânse lângă ușa din lemn sculptat a clădirii și se sprijinii de ea. Poarta nu îi opuse prea multă rezistență, crăpându-se de două degete cu un scârțâit abia distins de restul sunetelor ce se armonizau într-o incredibilă simfonie. O împinse cu mâna și își strecură mai întâi capul, după care întreg corpul în sala pustie, întunecată, unde doar lumânările ardeau, înălțându-și flăcările întru aceeași rugă. De o parte și de alta a culoarului principal, bănci dispuse simetric lânceziau într-un spațiu aparent gol, în care se simțea însă o densitate mângâietoare. Era o biserică destul de mare, cu vitralii trandafirii în spatele cărora se scurgea ploaia. Pironit lângă ușă, domnul nu cuteza să facă niciun pas. În dreapta, o orgă de dimensiuni reduse își aștepta interpretul. Pătrunse încet și se așeză calm pe o bancă. Nu se putea decide ce ar fi fost potrivit să spună, deci abia după un timp îngenunche.

„Îți mulțumesc! Am regăsit un fragment din ceea ce pierdusem..."

Își ținea mâinile împreunate.

„Cât despre tine, scumpe prietene, îți promit că voi veghea de la distanță asupra Adelaidei ca și când ar fi copilul meu. Va trebui îndepărtată de prăpastie ori de câte ori lumea o va răni... Ea *pare* să-și condamne purtarea, dar nu știu cât de convinsă e în realitate de alegerea făcută..."

Ridicând privirea, văzu cum soarele își trimitea izbăvirea prin ferestrele roșiatice. Ieși din biserică. Ploaia se oprise, iar norii se retrăgeau. Își închină inima aștrilor și porni pe strada ce lucea în reflexe siderale.

*

-Te-au izgonit...

-Și da, și nu: Adelaida oftează încă. Nu te grăbi să o clasifici ca apostată. Lanțurile o țineau bine, să nu se frângă.

-Acum nu mai blamează existența.

-O, dar nici entuziastă nu-i. Pentru ea, viața va rămâne veșnic o sumă algebrică nulă. O acceptă doar fiindcă simte că nu are de ales.

-Vrea să trăiască.

-Zău? A încercat să se mintă pe sine. *Cosmosul* ei atât de riguros stratificat nu și-a aflat încă sensul. E prea legată de *lume* momentan

pentru a se desprinde din ițele ei fantasmagorice, de aceea se autosugestionează; dar până când?

-Multă dragoste o înfășoară protector... Nu mai poate fi atinsă.

-Nu se știe niciodată când dorul o va podidi și va tânji iar după cavernă, prăpastie sau temniță. Au conviețuit prea mult. Voi pândi doar momentul prielnic să îi arăt calea înapoi spre ele și să mă amestec din nou în sângele ei ca un melos schismatic, seducător, care totuși clarifică. Nu i-am terminat de spus povestea...

-Waldorf și Suzanne te-au respins definitiv...

-Ei au fost simple ținte adiacente care nu prezintă mare interes. Croyez-moi, odată găzduită, *tragedia* nu poate fi alungată cu una, cu două. *Imaginativă sau nu, ea are fundamente adânc înfiripate în drama milenară a omenirii...*

Sfârșit

Ascultă până la capăt tempoul lent, topit în ambianţa aurie. O voce cristalină şi fermă o cutremură:

-Vă place „Sonata Lunii" de Beethoven, domnişoară?

Ea nu răspunse nimic. Abia acum bătrânul se suci spre ea. Asemănarea era izbitoare, totuşi nu avea cum să fie bunicul... Aspectul distins al persoanei, similitudinile dintre el şi cel pe care îl pierduse în urmă cu opt ani o înşelaseră. Observă că i se vorbise în engleză.

-Da, da, mi-a plăcut foarte mult... rosti fără să ţină cont de neconcordanţa timpurilor verbale.

Prinse curaj:

-Vă rog să mă scuzaţi dacă v-am distras. Am rămas contrariată de claritatea cântecului. Ştiu din proprie experienţă că pianul este dezacordat.

Domnul râse jovial. Expresia de pace lăuntrică i se şterse odată cu sfârşitul sonatei. Nu era bătrân, cum i se păruse la prima vedere. Ridurile nu îi brăzdau chiar pronunţat tenul. Să fi avut în jur de cincizeci şi ceva de ani...mai mult...

„...e dificil să-i dai o anumită vârstă."

-Da. E cam dezacordat pianul. Cât despre deranj, eu ar trebui să mă scuz.

-A, nu, nu aveţi de ce. E o compoziţie deosebită.

-Cunoaşteţi povestea sonatei? întrebă domnul, surprins el însuşi de locvacitatea sa în prezenţa unei străine. Imboldul de a-i vorbi fusese însă prea puternic.

• Membru al cenaclului literar „Săgetătorul“ al Uniunii Scriitorilor Români;
• Membru al Cenaclului „Ad astra“ al Colegiului Național „B.P. Haşdeu“;

Premii:

• Premiul I județean pentru poezie organizat de Ministerul de Interne, 2004
• Premiul I județean la Concursul Național „Tinere Condeie”, 2006
Premiul național „Junior” pentru vol. II al romanului „Misterele şcolii Shetland”, 2007
• Premiul național „Prima Verba” pentru romanul „Misterele şcolii Shetland”, 2007
• Premiul I național la concursul de eseuri în limba engleză organizat de Peace Corps Romania, 2008
• Premiul Național pentru Proză la Concursul Național „Tinere Condeie”, 2008

Volum tipărit sub egida
Fundației haşdeienilor